

Karel Míka

JETŘICHOVEC

Od minulosti až po dnešek
aneb
krátká historie jedné obce

JETŘICHOVEC

**Od minulosti až po dnešek
aneb
krátká historie jedné obce**

Tato kniha byla vydána vlastním nákladem autora na přání rodinných příslušníků a posléze i na četná přání ostatních jetřichovských občanů v zájmu zachování historických událostí týkajících se celé obce.

Technická spolupráce:

Mgr. Jindřich Smrčka, Zdeněk Klika, Karolína Antonyová, Alena Vávrová,
Mgr. Michaela Kršková, Mgr. Marie Tušilová

Fotografie jednotlivých domů, usedlostí, VOD Jetřichovec a celé obce:

Karel Picka

Historickou fotografii obce Jetřichovec poskytl:

František Zelenka

Spolupráce občanů:

Rodové, rodinné údaje v jednotlivých číslech popisných ve své svobodné vůli a osobně předali autorovi.

Sazba písmem Baskerville 10 Pro (Storm Type Foundry):

Zdeněk Klika

Tisk:

Nová tiskárna Pelhřimov

ISBN 978-80-260-2079-0

Domov

*V tom našem českém kraji, vesniček je tisíce.
A ten náš Jetřichovec miluji ze všech z nich nejvíce.
Třebaže víska má není tak bohatá,
lidé v ní dobří jsou jak rodná dvojčata.*

*Na návsi kaplička, u ní kříž tam stojí.
Je starý, staříčkový po předcích zděděný.
Na té naší návsi okrasné stromoví,
uprostřed pomník jest našim padlým v boji.*

*Neodchází od nás mladá generace,
pospolu žijeme v pokoji a lásce.
Proto Jetřichovec vesnička vzorná je.
V ní rádi býváme, spory v ní nemáme.*

*Domove, domove vesničko má rodná,
k Tobě mě cestička vzpomínek zůstala vždy milá.
Když jsem já prožíval radostné v Tobě mládí,
zůstává v paměti jak to slunko jarní.*

V upomínku napsal rodák a patriot Karel Míka

Obec Jetřichovec od minulosti až po současnost

Historie názvu obce

Prvá zmínka o vsi je z roku 1417. Název prodělal více změn. Uvádí se, že pochází od osobního jména Jetřich (Dětrich) z německého Ditrich, a nebo též později Jetřichov, to je Jetřichova ves. Na začátku 19. století se psalo Jetřichovetz (Dětrichowetz). Do roku 1923 se ustálilo jméno Jetřichoves a po roce 1923 až dodnes Jetřichovec. Nadmořská výška 548 metrů nad mořem, katastrální území 399 ha. Roku 1869 měla obec 380 obyvatel, roku 1890 – 277 obyvatel, roku 1900 – 243 obyvatel, roku 1910 – 268 obyvatel, roku 1930 – 255 obyvatel, roku 1950 – 203 obyvatel, roku 1961 – 216 obyvatel, v roce 1970 – 189 obyvatel. (Tyto údaje jsou čerpány z ročenky Statistického úřadu Pelhřimov.)

V roce 1923 byla v obci založena obecní kronika, kterou vedl její první kronikář a současně starosta obce František Hlásek čp. 40. V uvedeném roce 1923 měla obec 46 domovních čísel, z tohoto počtu chybí popisná čísla 19, 25 a 27. Tyto usedlosti vyhořely a v té době se nestavěly znovu. Tato popisná čísla byla obnovena až v dalších letech. Obec je převážně zemědělská. Zemědělských usedlostí bylo v roce 1923 celkem 22. Největší výměry zemědělské půdy mají čp. 3, 4, 5, 13, 16, 18. To jsou tzv. velké selské usedlosti. Dalších 16 rolníků mělo menší výměru, říkalo se jim půllánici. Domkářů bylo 15, navíc v čp. 12, 23 a 17 byli také nájemníci. V té době byla v obci rovněž pastouška v čp. 15 (obecní domek pro nejmudší nemajetné občany, kteří měli domovské právo v Jetřichovci). V obci byla zřízena a místními občany postavena roku 1903 obecná jednotřídni škola. Do té doby navštěvovaly děti školu ve Zhoři. Za vsí byla vystavěna tzv. pazderna na sušení lnu. Do obce patří též mlýn Hladov. Tento mlýn do roku 1886 náležel ke katastrálnímu území Zhořec. Obec byla dělena následovně: Velká strana (podél silnice), Malá strana (na protější straně), dále tzv. svobodníci, sem patřila čp. 7, 8, 9, 10. Další část se jmenovala V chalupách. V této části přebývali povětšinou chalupníci, neboli malozemědělci a někteří námezdní dělníci či bezzemci. Uprostřed obce byly dva rybníky (Hořejšák, Dolejšák) a pode vsí tzv. Svobodničák pro svobodníky. Svobodníci se nazývali proto, že byli vrchností pacovského panství zproštěni od roboty většinou za nějaké zvláštní služby nebo zásluhy. V roce 1923 činila celková výměra obce 408,8 ha, z toho 232,7 ha polí, 44,2 ha luk, 2 ha zahrad, pastvin 29,2 ha, lesů 84,6 ha, neplodné půdy 13,15 ha a rybníků 0,4 ha.

Politicky spadala obec pod berní správu Pelhřimov, Finanční ředitelství Tábor. Okresní soud, berní úřad, pošta, okresní správní komise se nacházely v Pacově. Obec je vzdálena od Pacova 4,5 km. V dané době byla obec katolického vyznání, patřící kolátorou k pacovskému děkanátu (farnosti). V roce 1908 byla v obci založena kempelička zásluhou zdejšího učitele pana Josefa Nováka. Vedením kempeličky byl pověřen František Carda. Při sčítání lidu roku 1921 bylo v obci 294 osob. Z toho mužského pohlaví 142 a ženského 152. Tento vyšší počet žen byl způsoben úbytkem mužů padlých za 1. světové války v roce 1914 až 1918. Nutno ještě připomenout, že mimo rolníků, malorolníků a bezzemků byli v obci také živnostníci. Na prvním místě to byl František Dvořák (kovář, hostinský a malorolník). V nájmu u pana Dvořáka v čp. 12 byl svobodný pan František Makovec z Vodice jako mistr kolář. Dále pak obuvník Karel Fara bydlel v čp. 24 u Nekovářů, Švec František a jeho syn Karel bydlíci v čp. 22.

Stojí jistě za pozornost, kolik bylo v obci stejných příjmení u jednotlivých popisných čísel. Nejvíce bylo Papežů, dále potom Šveců a třetí početní příjmení bylo Míků. Aby bylo možno rozpoznat o koho tedy jde, byla každá usedlost jmenována tzv. po chalupě (po předcích, neboli toto přízvisko bylo dáno i dle náhody a povahy daného občana). Uvedu jednotlivá příjmení a jejich přízviska po chalupě – Papež čp. 1 (Mach), Papež čp. 3 (Bydlas) Papež čp. 5 (Hanzl), Papež čp. 8 (Vojna), Papež čp. 10 (Svoboda), Papež čp. 20 (Jech sedlák), Papež čp. 31 (Získal). Těchto příjmení Papež bylo v obci v té době sedm. Dále je to příjmení Švec. Švec čp. 7 (Ptáčník), Švec čp. 9 (Tomeš), Švec čp. 22 (Krejčí), Švec čp. 37 (Hrcal). Příjmení jménem Švec byla v obci čtyři. Poslední časté příjmení je Míka. Míka čp. 2 (Drha), Míka čp. 14 (Horký) od roku 1934 kdy se na usedlost přizemil Jaroslav Míka z čp. 41 (manželka Růžena Horká čp. 14), Míka čp. 41 (Račan), Míka čp. 16 (Hronek), Míka čp. 26 (Krejčí) jen do roku 1924, v tomto roce se na usedlost přizemil Těšínský Karel. Pojal za manželku dceru Vojtěcha Míky Růženu. V současnosti se příjmení Míka vyskytuje jen třikrát.

Učitelé naší školy

Po řídícím učiteli Novákovi (1905–1918) nastoupil na zdejší školu nový učitel František Roubal, který zde vyučoval až do roku 1929. V roce 1930 přišel další učitel svobodný Václav Dufek, který se téhož roku oženil a za manželku pojal Ludmilu Lesákovou z Kutné Hory. Ten působil na zdejší škole do konce školního roku 1946. Po něm nastoupil svobodný učitel Stanislav Hejda. Učil ve škole do roku 1947. Poté byl přeložen na jiné místo. Po jeho odchodu přišel na školu čerstvě ženatý učitel Josef Hladík, původem z Hartvíkova okr. Tábor. Tento učitel jako nově vystudovaný mladý muž nastoupil před II. sv. válkou jako výpomocný učitel na Slovensko. Tam působil až do roku 1939, kdy na Slovensku vznikl „Samostatný Slovenský štát“ fašisticky podporovaný hitlerovským nacistickým Německem. Po jeho vyhlášení se museli všichni Češi, jako učitelé, četníci, důstojníci armády a ostatní státní úředníci bezodkladně vystěhovat bez jakékoli náhrady do tzv. nového státního útvaru „Protektorát Čechy a Morava“, který byl po rozbití a okupaci Československé republiky násilně zřízen hitlerovým nacistickým Německem.

Kulturně vzdělávací činnost obce od jejího vzniku

Kulturně vzdělávací činnost v obci vznikla v roce 1923. Zrušení rakousko-uherské monarchie a její všestranné cenzury se po skončení I. sv. války plně projevilo i v rozvoji svobody myšlení obecného lidu, zvláště pak zemědělského venkova. Ne jinak tomu bylo i v obci Jetřichovec. Tak se začínaly jako houby po dešti rodit dobrovolné spolky občanů, dle jejich zájmů pro kulturně společenské vyžití po práci. S jistotou lze říci, že volnějšího času bylo především v zimních měsících, jak se tehdy říkalo po práci. I když po práci nebylo nikdy, ani v té době. Musel se nakrmit a očistit ve stáji dobytek (říkalo se v maštali), nařezat a naštipat dříví do kamen, aby bylo v kuchyni teplo. Přitom hospodáři prováděli drobné opravy hospodářského nářadí. Dělal se z březového proutí košťata na zametání, pletly se košíky, a to jak malé na brambory, tak velké koše na řezanku pro dobytek. Dovednější a zručnější hospodáři dělali z lýčí (to je z oloupaných a rozřezaných smrkových kořínků) tzv. opálky. Tyto opálky používali větší hospodáři jen na řezanku pro krmení koní. Byly velmi vzácné, málokdo je uměl vyrobit. Navíc velice pracné. Na podzim takový hospodář došel do lesa, vytrhal ze země živé kořínky přiměřené síly, ty následně očistil a rozřezal na slabé pásy, ponechal je v chladu, zpravidla ve sklepech nebo tmavé komoře, aby se příliš neseschly a byly stále tzv. živé. V zimě potom z těchto kořínků (lýčí) vyráběl opálky, to byla doslova umělecká práce. Okraj pletení se zakončoval tzv. ohebnou houní, tj. oloupanou větví přiměřené síly a délky a do této se zaplévalo a zakončovalo lýčí. Obdobné zakončování se provádělo i u bramborových košíků a velkých košů na krmení dobytka, či nošení dříví ke sporáku do kuchyně. Avšak bez této tzv. houně. Toto vše se provádělo při dlouhých zimních večerech, kdy ženy a dívky ze sousedství jistě i domácí draly peří (tzv. dračky). Hospodyně pozvala sousedky, aby přišly na draní. Ve dne se připravila hostina na večerní svačinu, tj. napekly se koláče a buchtý, uvařila se černá zrnková káva, to byla v té době velká vzácnost. Tu vařily a podávaly jen majetnější hospodyně na poslední dračce pravidelně všem na poděkování. Přitom ženy zpívaly jak světské, tak nábožné (kostelní) písně. Vždy se našel někdo, ať již z mužů či dospívajících mláďenců, kdo četl z tehdejších knížek, např. Kříž u potoka, Psohlavci, Babička a knihy od Aloise Jiráka, Karla Klostermanna, Jindřicha Šimona Baara a jiných spisovatelů, co kdo měl a přinesl z domova. Dralo se zpravidla do půlnoci mnohdy i do jedné, když se vědělo, že se sedere připravené peří v plechových nádobách. Za takových dlouhých zimních večerů se řešily různé obecné problémy a starosti týkající se obce jako takové, nebo i starosti jednotlivých hospodářů. Tenkrát se vzájemně pojmenovávali občané slovem sousede, sousedko, a nebo strejdo, teto. Těmito večerními zimními besedami při tom pracovně užitečnými se vyřešily téměř všechny náhodné spory, které mnohdy mezi jednotlivými sousedy vznikly. Nežřídka takové náhodné spory vznikly i mezi dětmi, ty se přenášely i na jejich rodiče. Nebylo třeba žádných žalob či dnes tak často užívaných trestních oznámení. Vše se v rámci obce samotné a jejich občanů vyřešilo třeba právě na těchto dračkách.

Kulturně společenská a osvětová činnost v obci

Abych se vrátil k tomu, jak se začala rodit v Jetřichovci kulturně společenská a osvětová společnost. Bylo to právě na dračkách, kdy dobrý čtenář zaujal všechny přítomné některou ze čtených knih. Nápad byl na světě: Co kdybychom pozvali na příští dračky našeho pana řídícího a on nám jistě poradí, zda-li bychom v obci nezaložili obecní lidovou knihovnu spolu se čtenářskou besedou. Pan řídící učitel rád mezi sousedy přišel a nápad se stal skutečností. Místní lidová obecní knihovna spolu se čtenářskou besedou byla založena v roce 1923. To byl začátek osvěty a obecné vzdělanosti občanů Jetřichovce. Netrvalo dlouho a ozvaly se další hlasy některých aktivních spoluobčanů. Ještě v témže

roce následovalo založení místního divadelního spolku. Lidovou veřejnou knihovnu spolu se čtenářskou besedou si vzal pod patronát pan František Roubal, který působil na škole od roku 1918–1929 tj. více jak deset roků. Srostl plně s obcí a jejími občany. Znal jejich radosti i starosti života každého jednotlivce, radil, učil a pomáhal. K této kulturně osvětové činnosti z části přispěla svobodná československá vláda svým vládním usnesením, které stanovilo, že obecní úřad je povinen přispívat na veřejnou obecní knihovnu na každého občana dle posledního sčítání lidu 0,50 Kčs tj. slovy vyjádřeno padesát haléřů. V uvedeném roce bylo v obci 294 občanů. Tudíž do obecní knihovny přispěla obec každoročně částkou 147,- Kčs. Za tyto peníze se nakupovaly nové knihy. Nelze opomenout, že místní knihovna obdržela darem od osvětového domu v Praze celkem 28 knih, jejichž hodnota byla tehdy 300,- Kčs. Veškeré knihy byly uloženy ve škole a prvním knihovníkem se stal pan učitel Roubal. Tak jak se měnili dle nařízení okresního školního inspektorátu učitelé, měnili se i knihovníci. Každý učitel byl zároveň mimo jiné i knihovníkem. Tím posledním byl v Jetřichovci pan řídící učitel Josef Hladík. Od února 1969 nad knihovnou převzal patronát tehdejší tajemník místního národního výboru pan Josef Koblic. Protože škola byla zavřena, byla knihovna přemístěna do podkroví budovy bývalé kempeličky, neboť v budově měl úřadovnu MNV a byla zde pobočka Státní spořitelny. Po zrušení místní pobočky Státní spořitelny byla knihovna přemístěna do této uvolněné místnosti. V té se členové SSM (Socialistický svaz mládeže) starali o svoji knihovnu. Knihovnicí se stala Růžena Zelenková z čp. 34. V tomto období měla knihovna 434 svazků. Knihovnu vedla do roku 1978, kdy se provdala do Pacova. Národní výbor proto pověřil opět svobodnou dívku Janu Papežovou čp. 1. Po jejím opětovném provdání se ujala této funkce její mladší sestra Ludmila. Ani ona však nepracovala jako knihovnice dlouho. Co jiného jí odvedlo od této bohumilé povinnosti než opět její svatba. Tak se střídaly mladé knihovnice jedna za druhou. Inu mládí. Nelze se tomu divit. Nakonec knihovnu převzala Milena Králová čp. 33, která ji spravovala až do konce února 1987. Byla to poslední mladá dívka, která tuto knihovnu vedla. Co bylo příčinou? Co jiného než opět svatba mladé knihovnice a provdání se do Zahradky Hrobské u Cetoraze. Nikdo další ze členů SSM se k další práci knihovníka nebo knihovnice nenašel, přestože byla umístěna již v klubovně SSM. Tím přestala být obecní knihovna provozuschopná. Půjčování knih tím bylo ukončeno. Ze starších občanů se také nenašel nikdo, kdo by odpovědně tuto činnost vykonával. Lidé měli jiné starosti a problémy. Pokud byla do roku 1969 v obci škola a ve škole řídící učitel, dařilo se i obecní knihovně. S jeho úmrtím a uzavřením školy trpěla na úbytě i knihovna a s ní i kulturnost a vzdělanost všech obyvatel obce.

Národní výbor byl nahrazen občanským výborem. Zodpovědnost za řešení věcí veřejných převzal Městský národní výbor v Pacově. Před vánoci 1988 byly pracovníky městské lidové knihovny knihy oceněny minimální hodnotou za 2–3 Kčs/ks a celý soubor za 20,- Kčs. Předsedou občanského výboru knihy byly rozprodány mezi občany, kteří o ně projeví zájem.

Tak, jak v roce 1923 byla knihovna v obci spolu se čtenářskou besedou slavnostně založena, tak v roce 1988 po 65 letech byla velmi smutně navždy zrušena. Rádio a televize nikdy dobrou knihu nenahradí. Ty krásné zimní večery na dračkách se také již nevrátí. Nutno si položit otázku. Byl život našich předků spokojenější než nás, kteří žijeme v roce 2010? Nechám na posouzení každého jednotlivého čtenáře.

Nyní se vrátíme opět do minulosti roku 1923. Spolu se čtenářskou besedou byl slavnostně založen Spolek dobrovolného ochotnického divadla v obci Jetřichovec. K velké radosti hlavně dospívajících chlapců a děvčat, kteří se teď mohli veřejně za dlouhých zimních večerů scházet v místním hostinci u pana Jaroslava Dvořáka čp. 30, jenž byl rovněž velkým nadšencem ochotnického divadla. Na těchto schůzkách při zkoušení často zajiskřilo, z jiskřičky vzešla jiskra a láska byla na světě. Když pak takový mladý zamilovaný pár zkoušel a posléze hrál na otevřeném jevišti byl úspěch zaručen. Oni nejen že hráli uvedenou hru, oni ji doslova žili. Veřejně před celou občanskou veřejností se mohli políbit. (To byla pusa!!) Abych pokračoval k podstatě věci. Do svého čela si ochotnický spolek zvolil paní Alžbětu Cardovou manželku správce místní kempeličky pana Františka Cardy jako režisérku a organizátorku spolku. Paní Cardová byla vzdělaná, vysoce inteligentní dáma jemných mravů. Manželé neměli děti, takže se plně věnovala činnosti ochotnického spolku a mladým lidem v obci. Svě síly a organizační schopnosti spojila se čtenářskou besedou. Jejím prvním úkolem bylo zajistit a vybudovat jeviště. Místní hospodáři porazili v lese patřičná dřeva nechali je na pile rozřezat na fošny a zhotovit podlahu. Mládenci tuto podlahu po večerech po práci sesadili, v sále ji umístili na dřevěné kozy a bylo jeviště. Zatím bez opony a bez základních kulisy na jevišti. Ochotníci spolu se čtenářskou besedou provedli mezi občany a sami mezi sebou dobrovolnou sbírku. Každý, kdo mohl, přispěl dle svých možností. Sběrka byla úspěšná. Byla zakoupena obrazová opona, kulisy a budka pro nápovědu. Ještě bylo nutno zařídit sezení pro diváky v sále. Židle, které měl hostinský v lokále, stačily na první řady. Ostatní další řady byly zhotoveny následovně: Z pivního sklepa se přivalily pivní sudy, na ně se položila nařezaná prkna a bylo hlediště. Začali se zkoušením. Na Květnou neděli paní režisérka Cardová připravila truchlohru „Černé oči.“ Pan děkan z Pacova Jan Walter hru nedoporučil a doslova zakazoval. Hru nazval prostopášnou, která kazí mravní vý-

chovu mládí. Tímto rozdělil mínění občanů, což se odrazilo na účasti na představení. Odsouzení od pana děkana značně pohoršilo starostu obce a též příznivce divadelního spolku pana Františka Hláška čp. 40. Naopak ti, kteří se zúčastnili, velice chválili mladé, jak se hra líbila. Klín sváru do jednoty obce byl zaražen. Chudák pan děkan, kdyby se dožil dnešních a některých televizních her a televizních repríz, co by asi říkal na mravní výchovu mládeže dnes. (Vraždy a sex jsou dnes jakoby samozřejmostí.) Přesto toto krizové období ochotnické divadlo v Jetřichovci přežilo a ochotníci spolu se čtenářskou besedou každoročně pořádali maškarní merendu v maskách spolu s taneční zábavou. Občanům se masopustní veselí velice líbilo. Masopustní merenda v maskách se v obci udržela až do současnosti. Avšak již bez taneční zábavy. Současný majitel čp. 30 Milan Šafarik přeměnil sál a hostinec na velkosklad potravin a podobných druhů trvanlivého spotřebního zboží. Stal se z něho soukromý podnikatel a daří se mu. V roce 1930 byl divadelní spolek spolu se čtenářskou besedou rozpuštěn a jeviště převzal velmi aktivní hasičský sbor, jehož režisérem se stal Ladislav Hlásek čp. 40. Ochotníci se hráli s velkým úspěchem veselohru „Dědkové“. Divadelní společnost a čtenářská beseda splynuly společně pod křídla sboru dobrovolných hasičů. Kulturně společenský život v obci se rozvíjel i nadále. Převážně pod přilbou místních hasičů. V obci panovala nadále jednota ve svornosti všech jejích občanů.

Kampelička

Velice důležitým mezníkem v obci bylo utvoření „Spolku Kampelička“. Dle dochovaných úředních pramenů byla oficiálně schválena a potvrzena již v roce 1908. Zásahu na jejím založení měl tehdejší první učitel v nové škole pan Josef Novák. Zakládajících členů bylo patnáct jetřichovských občanů. Postupně se přidávali i ostatní zemědělci, ale i někteří občané z blízké obce Zhořec. Pokladníkem Kampeličky byl až do svého přeložení pan učitel Novák. Po něm převzal tuto odpovědnou funkci zkušený a odborně zdatný občan pan František Carda. Bydlel v nájmu u občana Josefa Blažka v čp. 17, který byl od roku 1928 zvolen za starostu obce. Starostou kampeličky byl zvolen Josef Koblic čp. 36. Dle zápisu kronikáře pana Dvořáka z roku 1935 zemřel Josef Koblic v mladém mužném věku 46 let. Kronikář dále uvádí: Byl to správný a poctivý občan. Nyní něco k osobě pana Františka Cardy. Není v kronice uvedeno, v kterém roce se se svou manželkou do obce přistěhoval. Je doloženo, že již v roce 1929 pracoval coby člen Kampeličky jako pokladník. Zřejmě již za působení řídicího učitele pana Nováka. Měl živnostenský list jako samostatný kožešník a kloboučník. Se svou manželkou vyráběli pánské klobouky všeho druhu. Je doloženo, že klobouky vyráběli pěkné (fortelné). Nebudu popisovat, že se vyráběly z plstě. Ta se různě formovala, napařovala a narážela na tzv. dřevěné hlavy podle různých velikostí. Podrobněji dělbu klobouků nerozvádím, neboť není účelem této knihy. Vyráběné zboží prodával spolu s manželkou na trzích (jarmarcích) v okolních městech a velkých obcích. Zda je prodávali též do obchodů není známo. Aktivně se zajímali o veřejné a kulturní dění v obci, neboť jak již bylo uvedeno byli bezdětní. Mezi obyvateli Jetřichovce se těšili velké oblibě a účtě tak jako rodiny zdejších učitelů.

Místní Kampelička měla koncem roku 1929 538 089,05 Kčs vkladů na vkladních knížkách místních občanů. Rovněž měla k témuž datu 147 400,- Kčs zápůjček pro občany. Z těchto vkladů ale i zápůjček byla asi 1/5 z okolních vesnic, jejichž občané se stali členy Kampeličky. Pro úplnost uvedu, že Kampelička v roce 1930 měla již 633 580,50 Kčs vkladů od občanů a 169 491,- Kčs zápůjček členů. Z toho 20 778,20 Kčs použila jako roční zápůjčku na hnojiva místním hospodářům.

Čistý zisk za rok 1930 činil 1 576, 53 Kčs. V roce 1931 měla Kampelička 56 členů. V tomto roce zřídila rezervní fond. Její finanční závěrka byla tato:

vklady:	627 006,80 Kčs
zápůjčky:	166 060,80 Kčs
rezervní fond:	10 745,50 Kčs
čistý zisk:	804,- Kčs

Rok 1932:

počet členů:	59
vklady:	553 512,- Kčs
zápůjčky:	192 192,- Kčs
úroky ze vkladů:	3–3,5%
úroky ze zápůjček:	5%

Rok 1933:

počet členů:	59
vklady:	564 345,50 Kčs
zápůjčky:	480 561,75 Kčs
úroková míra ze vkladů:	3–3,5%
úroková míra ze zápůjček:	5%

Rok 1934:

počet členů nezměněn	
vklady:	504 345, 80 Kčs
zápůjčky:	206 601,- Kčs
úroky ze vkladů a zápůjček beze změny	

Rok 1935:

členská základna nezměněna	
vklady:	499 561, 75 Kčs
zápůjčky:	193 809,- Kčs
úroky ze vkladů a zápůjček tak, jako v minulém roce	
pokladníkem nadále zůstává pan František Carda	

Rok 1936:

vklady	540 797,50 Kčs
zápůjčky	205 089,- Kčs
úroky ze vkladů a zápůjček nezměněny	
v roce 1936 přibýlo 6 členů, celkový počet tedy 65	

V tomto roce 1936 se konala valná hromada členů Kampeličky. Ta se usnesla, že je nutno postavit si svoji vlastní budovu pro úřad Kampeličky především proto, že místnost ve školní budově naprosto nevyhovovala tomuto účelu. K tomu bylo nutné jednohlasné usnesení obecního zastupitelstva. Obecní zastupitelstvo usnesení schválilo. Obec nabídla Kampeličce pozemek nad dolejšími rybníky, naproti obecnímu domku (pastoušce) za 1 Kčs/m². Po úvahách některých členů zastupitelstva se usneslo, že by budova postavená uprostřed obce nedělala dobrý dojem, jelikož by hospodáři, kteří by s ní těsně sousedili, neměli žádný výhled do návsi. Usnesení bylo zrušeno. Proto byla Kampelička nucena zakoupit pozemek od hospodáře Papeže čp. 1. Cena za 1m² byla vzájemně dohodnuta na 12,- Kčs/m². Místo bylo velmi pěkné u silnice a díky panu Papeži, který tuto parcelu prodal za cenu velmi nízkou. V obci každý hospodář spíše pole nakupoval než prodával. Jménem valné hromady Kampeličky bylo panu Papežovi vysloveno veřejné uznání s poděkováním. Ihned v téže roce se začalo se základními pracemi na stavbě nové budovy Kampeličky dle zpracovaného projektového plánu. Práci organizoval a řídil pan Carda ve spolupráci s panem starostou, kterým byl pan Josef Blažek čp. 18. Stavba rostla jako po dešti. Pracovalo se většinou po práci na poli. Někteří občané, kteří práce tolik neměli, pracovali po celý den. Pracovali s ochotou a radostí, že budou mít vlastní peněžní dům v rámci obce Jetřichovec.

V roce 1937 v neděli 5. září se konalo slavnostní otevření budovy Kampeličky. Konala se veliká slavnost. Slavnostní průvod školních dětí v čele s řídícím učitelem panem Václavem Dufkem a za účasti všech občanů se odebral k nové budově Kampeličky, kde děti přednesly jednotlivě i sborově vhodné recitace. Za obec promluvil řídící učitel pan Václav Dufek. Zástupce Ústřední jednoty družstev předal klíče starostovi Kampeličky, kterým byl tehdy František Fara čp. 25. Před slavností se konala jubilejní valná hromada Kampeličky, na které promluvil zakladatel Josef Novák, řídící učitel ve výslužbě z Pelhřimova, dřívější správce školy v Jetřichovci. Kampelička a její úřad se ze školní budovy přestěhoval do nového. Pan František Carda zaučoval nového pracovníka do úřední agendy. Valná hromada navrhla svého člena Františka Dufka čp. 28, tehdy mladého 33 let, malozemědělce. Tento pán splňoval všechny předpoklady k této funkci, byl výborným počtářem, měl krásné úhledné písmo. Zaručoval bezúhonnost, poctivost a slušné jednání se stádateli (zákazníky). Činnost pracovníků Kampeličky měla důvěru všech členů spolku, ostatních občanů a především i okolních obcí. K jejímu ukončení došlo v roce 1952, kdy přešla do vlastnictví České státní spořitelny. Ke zrušení pobočky České státní spořitelny došlo v roce 1970. Posledním pracovníkem byl pan Václav Kumžák čp. 9, který povinně prováděl úřední likvidaci a převod do Státní spořitelny, jednatelství v Pacově. Nařízení státních úřadů bylo: odnětí lidosprávy a monopolizaci veškeré hospodářské činnosti pod plnou kontrolu státu (všeho a všech).

Založení hasičského sboru

Doslovný opis písemného záznamu obecní kroniky obce Jetřichovec: „Dne 8. prosince roku 1922 byl na schůzi obecního zastupitelstva na návrh starosty Františka Hlásky založen sbor dobrovolných hasičů. Přihlásilo se 18 mužů. Velitelem byl zvolen pan učitel František Roubal.“

Tolik strohá písemná informace, která předurčila trvalou aktivní činnost této dobrovolné organizace až do současnosti roku 2010, kdy jsou psány tyto události doby dávno minulé až po současnost. Budeme nadále sledovat podle částečných písemných záznamů kroniky činnost místního hasičského sboru v následujících letech.

V roce 1923 měl sbor k dispozici ruční hasičskou stříkačku. Těžko si lze představit dnešnímu čtenáři těchto písemností způsob obsluhy stříkačky s pomocí ruční síly čtyř statných mužů. Na přední části dva muži, na protější rovněž. Uprostřed stříkačky tzv. vahadla a tito muži ve střídavém rytmu nasávací hadicí nasávali vodu z vodního zdroje do stříkačky a dále pak hadicí vedoucí přímo do blízkosti zdroje požáru. Proudnicí tak, jak se hasí až dosud, ničili zhoubné účinky ohně, protože na stříkačku, která byla tažená koňmi neměl sbor příslušnou budovu tzv. hasičskou zbrojnici. Obecní zastupitelstvo se dne 6. dubna 1923 usneslo tuto hasičskou zbrojnici vystavět. Stavební parcela byla určena v horní části obce u cesty mezi čp. 24 (Nekovář) a čp. 22 (toho času Švec krejčí). Remeslnické práce, zedníci, tesař byly placeny 22,- Kčs – 25,- Kčs/1 pracovní den (8–10 hodin). Pomocné práce na stavbě konali občané zdarma (za základní práce, děláni malty zedníkům apod). Dne 8. září téhož roku byla stříkačka slavnostně převezena do nové budovy (hasičárny). Jakoby zhoubný červený kohout chtěl co nejdříve vyzkoušet jak novou stříkačku, tak i schopnost dobrovolných hasičů, dne 18. prosince 1924 v pravé poledne hořelo ve mlýně na Hladově. Vyhořely tenkrát stáje, kolny, stodola a starý chlév. Nad ním byla sýpka na obilí a tam uskladněné vymláčené obilí. Štěstí, že v ten den nebyl žádný vítr. Tak hasiči a všichni občané z Jetřichovce s nadlidským úsilím uhájili vlastní mlýn, který nebyl ohněm zasažen. Z kroniky cituji: „Při požáru se tam sešlo mnoho lidí z Bratřic a ze Lhoty, kteří se dívali, jak hoří, namísto pomoci při záchranných pracích. Mnozí ještě mnoho věcí odcizili. Při požáru tam pochopili všichni občané, že sbor dobrovolných hasičů je velmi důležitý pro každou obec.“

Rok 1926 byl ve znamení okrskových soutěží sousedních sborů z okolních obcí. Bohužel počasí slavnosti příliš nepřálo, neboť tento den přšelo, takže byla malá účast na soutěži. Přesto se cvičení konalo za účasti dechové hudby. Soutěž se konala na sadě za stodolou vdovy Papežové čp. 5 dne 25. července. Slavnost byla pro sbor velkým zklamáním pro neúčast občanů z okolních obcí. Večer se po slavnostním cvičení konala v místním hostinci pana Dvořáka taneční zábava. V lednu potom ještě hasiči uspořádali tzv. Věneček. Přednost volby měly dívky při tanci nikoli chlapci. V této době se více žádné taneční zábavy ani divadelní hry nekonal, neboť to bylo v době náboženského půstu. Obec byla silně katolická. Občané by takové společenské akce považovali za velký hřích. Nikdo se nepokusil podobnou akci ani zmínit. Bylo by to považováno za rouhání se Bohu. Byl čas na práci, čas na zábavu a čas na modlitbu. To byl nepsaný zákon venkova a doby, který se především v Jetřichovci dodržoval.

V roce 1927 žádné hasičské činnosti konány nebyly.

Rok 1928 byl na události v obci především pro místní hasičský sbor náročný. 22. února ve 4 hodiny ráno vypukl veliký požár. Hořela stodola Brabcova a Papežova čp. 5. Stodoly shořely do základů. Požár vznikl z neznámé příčiny. Hospodář Brabec měl budovy dostatečně pojištěny včetně zásob a hospodářského náradí. Ve stodole mu shořel vůz, mlátička a mlýnek na čištění obilí. Velkou škodu však utrpěla vdova Papežová čp. 5, která nebyla vůbec pojištěna. Stodolu měla tzv. říkajíc plnou slámy, jetele a na mlátě hospodářské náradí. Shořel jí rovněž vůz žebříňák a nový žací stroj.

Pokud jde o další požáry v obci tak předbívám několik desetiletí dopředu, neboť při přemýšlení o těchto pamětech jsem si vzpomněl, že v roce 1947 zapálil blesk hospodářské stavení Papeži čp. 3 (Bydlas) Požár vznikl nad stájemi na půdě. Požár vznikl v odpoledních hodinách. Místní hasiči zásluhou požární trubky okamžitě přistoupili k požárnímu útoku na nebezpečného nepřítele. Přesto shořela celá střecha nad maštálí, kde byl ustájen dobytek. Stáje měl hospodář klenuté na tzv. pásy, takže k vnitřku objektu se oheň nedostal. Hasiči uchránili obytnou část stavení od rozšíření ohnivého kohouta. Během měsíce hospodář s pomocí sousedů postavil novou střechu a do ní bylo vše jako před požárem. Další požár vznikl na jaře v době setí jařin v roce 1954 u malozemědělce Václava Stárka čp. 19. Malé děti si hrály ve stodůlce. Došly si do světnice pro zápalky, že si udělají ohýnek. Rodiče byli v zaměstnání a oheň byl na světě. Opět se podařilo díky hasičům a pomáhajícím občanům oheň udržet ve vzniku požáru. Přesto již začal hořet štít stodoly (byl dřevěný) souseda Holuba čp. 27. Stodola byla zachráněna. Poslední červený živel postihl 3. ledna 1989 v 15 hodin sklad slámy místního JZD. Oheň rovněž založily děti. Jetřichovští, bratřičtí a pa-

covští hasiči (v této době již požárníci) dokázali oheň dostat pod kontrolu a zachránit družstvu velké majetkové hodnoty. Vzniklá škoda činila cca 47 tisíc Kčs. Zachráněný majetek byl však desetinasobný. I když zásah probíhal za třeskutého mrazu. Nedošlo k žádnému zranění. Vše probíhalo spořádaně v mimořádné organizační akceschopnosti. (Tolik vlastní vzpomínky na události té doby.)

Roky 1929–1932 nebyly co do událostí sboru dobrovolných hasičů žádnou mimořádnou a výjimečnou událostí hodnou písemného i vyjádření.

Rok 1933 – opět ničivý požár, který se znovu rozhořel ve mlýně na Hladově. Shořela stodola i stáje. Dobrovolný hasičský sbor v Jetřichovci opět účinně dokázal čelit ničivému živlu. Poděkování patří též hasičskému sboru Bratřice a Zhořec. Všechny tři sbory dokázaly udržet oheň pod kontrolou a tím zachránily obytné stavení i mlýn.

Rok 1934 – v tomto roce se opět konala okrsková soutěž místního sboru a všech sousedních dobrovolných hasičů. Rovněž nepřízeň počasí způsobila malou účast občanů a měla nepříznivý dopad na úroveň celého cvičení a všech jeho účastníků. Večer se konala taneční zábava ve prospěch místního sboru. Činnost dobrovolných hasičů jako by upadala. Především bylo velmi málo volného času na pravidelná cvičení. Práce na poli a ve stáji jednotlivých členů sboru byly natolik vysilující, že nebyl zájem o veřejnou dobrovolnou činnost. Ta spočívala především při sedánkách u piva v šenku pana Dvořáka. Příznak celkové únavy veškeré kulturní činnosti v obci byl velmi patrný. Jakoby předzvěst budoucích zlých časů. Ty přišly na jaře 1938, kdy byla vyhlášena částečná mobilizace vojáků v záloze a potom na podzim téhož roku plná mobilizace celé Československé armády. Vrcholem byl 15. březen 1939. Nacistické Německo provedlo okupaci okleštěného území našeho státu. Byl zřízen „Protektorát Čechy a Morava“. Definitivní konec veškeré kulturní spolkové činnosti tj. včetně dobrovolných hasičů. Náprava, obnova přišla až po válce v roce 1945 a v pozdějších letech. Radost ze svobody národa po přežívším utrpení se projevila i ve sboru dobrovolných hasičů, v obnovení jejich aktivit. Znovu se konala okrsková cvičení. Po roce 1948, kdy politickou moc ve státě převzala komunistická strana, byl sbor dobrovolných hasičů přejmenován na Československý svaz požární ochrany. Činnost svazu byla včleněna do organizace „Národní fronty“ jako zastřešující organizace všech až dosud dobrovolných spolků. Činnost svazu místní požární ochrany byla metodicky řízena a vedena státní samosprávou, tj. prostřednictvím národních výborů (místního, okresního) včetně materiálního zabezpečení.

V roce 1952 byla ONV v Pacově přidělena motorová stříkačka, další výkonnější byla přidělena ONV v Pelhřimově až v roce 1969. Tím, že byla sboru přidělena nová motorová stříkačka byl probuzen nesmírný zájem především u mládeže. Život sboru opět ožil. Dostal novou mladou krev. Opět započala místní námětová cvičení na okrskové, okresní a dokonce oblastní soutěže požárních družstev. Nutno podotknout, že Jetřichovští, nyní už požárníci, se zúčastňovali všech těchto soutěží, především si pak domů přiváželi různé čestné diplomy za umístění v soutěžních disciplínách a velice často i velmi cenné poháry. Získali rovněž i putovní pohár nejlepšího družstva. Největší událostí pro místní požárníky bylo přidělení nákladního požárního vozidla Avia. To byl i impuls k nástupu mladé generace do řad sboru. Bylo vytvořeno druhé požární družstvo mladistvých do 18 let. To se psal rok 1988. V počátečních letech byli mladí požárníci velmi úspěšní. Stali se vítězi okresního kola celostátní hry Plamen. Reprezentovali okres Pelhřimov na krajských kolech mladých. V roce 1992 v Kaplici a v roce 1996 ve Vráži u Písku. Na obou těchto soutěžích shodně získali 4. místo z 8 zúčastněných krajských družstev. Rovněž soutěžní družstvo mužů je hodno velmi kladného hodnocení. I oni postoupili z okresního kola až do krajské soutěže, kde obsadili 6. místo z 10 soutěžících družstev. Nelze zapomenout ani na ženy požárnice. I toto družstvo podávalo velmi dobré výkony, jejich výsledky jsou obdivuhodné. Je hodno veřejné pochvaly. Po zlomovém roce 1989 získává do užívání místní hasičský sbor celou budovu bývalé školy. Po celkové stavební rekonstrukci budovy je v současnosti zázemím a centrem pro veškeré kulturní dění v obci. Místní hasiči jako jediná dobrovolná organizace v obci zajišťují veškeré kulturní dění dle staročeských tradic. Např.: masopustní průvod masek v obci s doprovodem místní hudební skupiny, pálení Jidáše na Velký pátek ve večerních hodinách před Bílou sobotou, stavění májí v sobotu na Svatodušní svátky, o masopustní neděli pak dětský karneval s velkým ohlasem i u dětí z okolních vesnic. Novou tradicí, která vznikla na popud hasičského sboru v roce 1994 jsou „Jetřichovské hudební slavnosti.“ Tyto slavnosti opakující se každé čtyři roky přivádějí do naší obce nejen diváky ze širokého okolí, ale především naše rodáky, které život rozptýlil do různých koutů naší vlasti. Rovněž z návrhu hasičského sboru jsou každý rok večer před Štědrým dnem u místní kapličky pořádány zpěvy s vánoční tematikou jak náboženské, tak i lidové. Po ukončení je všem přítomným občanům podáváno svařené víno a teplá medovina v režii hasičského sboru. Účast občanů je značná, od mladých až po seniory. Je to velmi hezká novodobá tradice. Abych se vrátil k podstatě dobrovolné hasičské činnosti, místní hasičský sbor měl v roce 2007 v roce 85. výročí založení celkem 83 členů z toho 53 mužů, 19 žen a 11 dětí. Tolik zkráceně o historii a činnosti dobrovolných hasičů v obci Jetřichovec.

Život na vsi tehdy až po dnešek

Rolníci (nově zemědělci) v naší obci se od doby po zrušení roboty, která skončila památným revolučním rokem 1848, pomalu avšak se vši důsledností učili hospodařit především na vlastní půdě jako svobodní a nezávislí hospodáři na svých větších či menších zemědělských hospodářstvích. Tehdy vznikaly na české vesnici krásné lidové písně a básničky, které se rozléhaly na polích a lukách při práci, ať při orbě či jiných zemědělských pracích. Některé na památku a pro vzpomínku našich předků připomenu:

*U panského dvora náš Vitoušek orá, strakaté volečky má.
Až pole doorá na mě si zavolá, vždyť on mě zdaleka zná.
Darmo ty můj milý Vitoušku rozmilý, darmo ty na mě voláš,
já už mám jiného chlapce upřímného mě se již nedovoláš.
Volej ve dne v noci není ti pomoci mě se již nedovoláš.*

Tuto píseň zpívala hlavně mladá děvčata při práci na lukách, jako je obracení, shrabování, kopení sena. Píseň se rozléhala celým okolím. Hospodáři při své práci na poli, hlavně při orbě, drže kleče ruchadla zpívali jinou:

*Rodné brázdy v šíř i v dál, co mi vás jen pán Bůh dal, co jsem se vás rodné brázdy naoséval naoral.
Až té trávy nesetě, na mém hrobě rozkvěte, či pak vy mé rodné brázdy budete.
Kdo tu bude u vás stát, kdo vás bude míti rád, kdo vás přijde rodné brázdy zaorat.*

Písníčkou nebo básní vznikala láska k rodné hroudě, která se dědila z pokolení na pokolení (z otce na syna popřípadě na dceru nebylo-li syna). Tato láska k půdě prolínala láskou ke své rodné obci, kraji, národu, k čistému ryzímu češství, k národní hrdosti. Z našeho venkova vytryskl pramen národního obrození, písemnictví a udržení českého slova, české řeči, české písně, krátce řečeno češství. Venkov se nenechal poněmčít, jak o to usilovala Rakousko-Uherská monarchie. Venkov nezklamal. Městská a maloměstská společnost se poněmčovala. Venkov udržel českou řeč.

Tak naši rolníci od nepaměti, od pokolení do pokolení v potu tváře obdělávali rodnou půdu, která jim byla nade vše. Žili prací a vírou v Boha. Ne nadarmo zněla jim v duši biblická slova. „*V potu tváře budeš dobývatí svůj chléb vezejdejší na této zemi, kterou jsem Ti dal, abys dlouho živ byl a dobře se ti na ní vedlo.*“

A občané k tomuto přidali: „*Člověče přičiň se a pán Bůh ti pomůže.*“ Tak se každý činil, jak mohl. Celá rodina se činila. V jejím čele mladý hospodář se svou ženou. Vypomáhali i staří rodiče, seč věkem mohli (výměnkáři). Pomáhaly i děti od raných školních let. Počínaje pastvou husí o žních na strništích, hrabáním sena na lukách při svážení či motání povřísel sběrače při žňových pracích. Tak probíhal hospodářský rok, při polních pracích téměř v každé rodině. V zimě hospodyně vyndaly z hrnců peří a celou zimu se dralo. Když se skončilo v jednom čísle, přecházely dračky k sousedce, a tak se pokračovalo od domu k domu, až měly všechny hospodyně veškeré peří sedrané. Každá hospodyňka chovala hejno husí a to někdy až do patnácti až dvaceti kusů. To podle velikosti jednotlivých hospodářství. Děti na jaře měly opět povinnou práci bez poručení. Natrhat housatům kopřivy, trávu a ty větší dospívající připravit krmení na noc. Husy musely mít dostatek míchanice a to: vařené rozmačkané brambory s nakrájenými kopřivami a vše promíchané s pšeničnými otrubami a ovesným šrotem, navíc vedle plný košík trávy. To vše spořádaly každou noc. Den ze dne. Hospodyně pracovaly s hospodářem na poli, takže tuto povinnost o husy měly děti. Zapomněl jsem ještě na mrkvici pro králíky v králíkárně do doby, než se sekalo zelené krmení pro dobytek. Po skončení práce na poli hospodář nakrmil a poklidil ve stáji (v maštali), hospodyně podojila krávy, dohlédla na děti, zda udělaly svou povinnou práci a připravovala večeri. Nemohu opomenout, že mnohá menší hospodářství neměla volské či koňské potahy. V těchto hospodářstvích všechny potahové polní práce vykonávaly kravičky. Když musely celý den zapřaženy v pluhu orat a nebo vláčit, tak bylo pravidlem, že hospodyně mnohdy nadojila sotva třetinu co obvykle, kdy kravičky odpočívaly v pohodě ve stáji. V těchto obdobích polních prací byla v domácnostech i nouze

o to základní, o mléko. Obdobně tomu bylo, kdy dojnice dosahovaly vysoké březosti. Také umiňovaly až přestaly dávat mléko úplně.

Vrátím se k přípravě večeře hospodyně. K večeři bývaly většinou vařené loupané brambory (na loupačku) buď s mlékem, nebo někdy brambory míchané maštěné máslem a smaženou cibulkou a opět s mlékem či čerstvým podmáslem. Tehdejší jídelníček se nedá srovnávat se současným. Maso jen v neděli, v lepším případě ještě mimořádně ve čtvrtek, a to v majetnějších hospodářstvích. Nerad bych chtěl zasahovat do receptury jídelníčku Magdaleny Dobromily Rettigové a jejího prvního knižního vydání roku 1826.

Vrátím se k našemu zemědělskému venkovu. Obdělávání orné půdy bylo prováděno velmi primitivním způsobem. Když v roce 1827 bratřenci Veverkové z Rybitví na Pardubicku vynalezli a vyrobili první ruchadlo, to byl v zemědělství průlom. Jaké bylo v té době zemědělské nářadí předchůdců našich rolníků? Ruchadlo (pluh), brány, palička na hroudy, později i dřevěný tažený válec, kultivátor a ten opět neměl každý, několikery vidle, motyčky a hrábě, ručně tažený pohrabáč, kterým se pohrabovalo strniště po žních. Jeden ráfový dřevěný vůz, který se přestrojoval dle sezonních prací (žebříňák na sklizeň píce a svoz obilných snopů z polí ve žních). Opět se přestrojil při sklizni brambor a znovu se odstrojil na odvoz chlévské mrvy z hnojiště na pole. Majetnější hospodáři měli i dva ráfové vozy. Nutno připomenout, že k ruchadlu patřila i kolečka, do kterých bylo ruchadlo zavěšeno. Od toho také vznikla stará lidová píseň:

*Ach synku, synku, doma-li jsi.
Tatíček se ptá, oral-li jsi
Oral jsem, oral, ale málo
kolečko se mi polámalo
Když se Ti zlámalo, dej ho spravit,
nauč se synečku, hospodařit.*

Tolik miloval tuto píseň náš první československý prezident Tomáš Garigue Masaryk. Nelze se ani mnoho divit. Vždyť jeho otec (původem Slovák) jako kovářský tovaryš pracoval v panských službách na Moravě v obci Čejkovic. Políčka našich předchůdců poskytovala velmi skromnou úrodu. Stelivové slámy i té byl nedostatek, protože se často zkrmila. Přidávala se k zelené píci, ale i té bylo pomálu. Umělá hnojiva nebyla známa. Často se nechávala půda ladem, aby si tzv. odpočinula. Ozimé setové obilí se nemořilo. To mělo za následek, že polní hraboši zaseté osivo sežrali a hospodáři museli znovu pole oset novým osivem. Až roku 1925 první, kdo před setím osivo mořil, byl starosta obce Fr. Hlášek čp. 40 a hladovský mlynář Bohumil Koubík. Až potom se přidávali i ostatní rolníci, když viděli, jak Hláškovu a Koubíkovu pole se krásně zelená a pole je plné osení. Pšenice se selo velmi málo, jen na mouku pro vlastní spotřebu. Připomínám, že veškeré osivo se házelo (selo) ručně. Hospodář měl přes rameno uvázanou oprat' (šňůru), na té na břicho připevněnou plechovou oblou rozsívku. Do té si z pytle nasypal osivo a jednou rukou zpravidla pravou rozhazoval osivo po poli. Druhou rukou přidržoval rozsívku v náležité poloze. Každý hospodář měl v tomto velkou a vžitou praxi, kterou prováděl po celou dobu svého hospodaření. Tak se učil syn od otce po všechna pokolení. Obdobně to bylo později i s hnojením umělými hnojivy. Nebylo peněz, tak se šetřilo, kde se dalo. Hnojiva byla poměrně drahá. Chlévským hnojem se rovněž velmi málo hnojilo. Pole se spíše postříkalo než pohnojilo. Tak se mnohdy stávalo, že s hospodářem ještě hospodařila bída s nouzí. Seje se a seče se vše ručně. Louky a jetele kosou. Obiloviny hrabíci, jinak tzv. naháňkou. Brambory se vyorávaly rádlem a vybíraly motyčkou. Potom se sbíraly do košíků a odtud do vozu. V roce 1930 mělo v Jetřichovci pět hospodářů secí stroj, dva žací stroje a jeden bramborový vyoravač (čert). Čistící mlátičku (výtrasku) měl jen hospodář Blažek. První benzinový motor měl místní kovář František Dvořák. V období 20.–30. let, než začal rozvoj benzinových stabilních motorů ve větších hospodářstvích, měl téměř každý rolník tzv. žentour. Bylo to velké železné kulaté monstrum s převodovým ústrojím, na jehož jednom konci vyústovala hřídel dále k malé mlátičce. Na protější straně byla do žentouru napojena dřevěná oj (vůje) na převodové ústrojí tak, aby otáčivým pohybem uváděla žentour do chodu. Převodovým ústrojím se přenášelo otáčení na hřídel a řemenem na mlátičku. Do voje u žentouru byl zapřažen volský či koňský potah, který chodil stále dokola kolem žentouru po celou dobu výmlatu. To byla největší mechanizace tehdejších let. Žentour byl jen ve větších hospodářstvích. V malých hospodářstvích se roztáčel buben u mlátičky ručně klikou připevněnou na hřídeli bubnu. Tak se mlátilo obilí za našich předků. Současná generaci se toto zjednodušené písemné vyjádření jeví více jako pohádka než dávná skutečnost.

Později další benzinový motor zakoupil Václav Míka čp. 16. Místní Kampelička již v roce 1926 zakoupila spolkový motor za cenu 7 400,- Kčs, který půjčuje členům Kampeličky za mírný poplatek. V okolních obcích byli v tomto

směru zemědělci daleko úspěšnější. Například v Bratřicích bylo v roce 1930 dvacet benzinových motorů. Všude v okolí měl každý větší zemědělec motorový pohon a jiné potřebné stroje. Nutno připomenout, že pole v Jetřichovci jsou velmi chudá, kamenitá a málo úrodná. Je to začarovaný kruh. Chudá kamenitá, málo prohnojená půda dává velmi nízké výnosy. Tyto malé výnosy = malé tržby. Malé tržby = málo peněz na nové výkonné stroje. Jak z toho ven? V roce 1930 zapůjčila Kampelička členům na nákup hnojiv 20 778,- Kčs. To jediné pomohlo zdejším rolníkům, aby prorazili tento začarovaný kruh, a tím jim bylo umožněno dosáhnout vyšší úrodnosti půdy a v konečném důsledku vyšších tržeb za prodávané produkty. Kampelička založila rezervní fond ve výši 10 745,- Kčs v roce 1930. Nyní zaměřím trochu pozornosti na ceny, za které prodávali rolníci své produkty:

	1925	1926	1929	1930
Žito/q	135,- Kčs	190,- Kčs	190,- Kčs	80–95,- Kčs
Oves/q	143,- Kčs	130,- Kčs	127,- Kčs	100–110,- Kčs
Brambory/q	32,- Kčs	30,- Kčs	25,- Kčs	
Voli (živé váhy)/kg	6,- Kčs	5,50 Kčs	5–6,- Kčs	5–7,- Kčs
Prasata (živé váhy)/kg	8,- Kčs	8,- Kčs	8–9,- Kčs	5–7,- Kčs
Husy (živé váhy)/kg	36,- Kčs	40,- Kčs		

Z těchto čtyř náhodně vybraných roků se dozvídáme, že ceny obilí a brambor byly pohyblivé, zatímco ceny hovězího a vepřového byly poměrně stálé. Ceny obilí a brambor se měnily na základě výše výnosů na polích, ty pak byly značně odvislé od počasí v daných letech. V 30. roce v důsledku hospodářské krize ceny obilí značně klesly, hovězí a vepřové zůstávaly na stejné úrovni roků předcházejících. Ještě některé prodejní ceny v krizových 30. letech a jejich dopad:

	1931	1932	1934
Pšenice/q	120,- Kčs	110,- Kčs	160,- Kčs
Žito/q	100,- Kčs	80,- Kčs	118,- Kčs
Oves/q	105,- Kčs	70,- Kčs	105,- Kčs
Hovězí (živé váhy)/kg	5,- Kčs	5–6,- Kčs	3,- Kčs
Brambory/q	16,- Kčs	28,- Kčs	
Vepřové (živé váhy)/kg	7,- Kčs	7–8,- Kčs	5,- Kčs
Vejce/kopa	28,- Kčs		
Máslo/kg	18,- Kčs	16,- Kčs	14,- Kčs

Tyto údaje dokazují vývoj krizového období v 30. letech. U obilí ceny podstatně stouply, rovněž tak brambory, avšak hovězí a vepřové značně pokleslo. Jak to vysvětlit? Velkosklady obilí zřejmě značně vyschly, neboť v předchozích letech se zemědělci soustředili na výkrm hovězího skotu a prasat (úvaha autora).

Elektrifikace naší obce v roce 1935

V tomto roce započala v obci elektrifikace. Pro naše hospodáře to byla významná změna v jejich zemědělském podnikání. Protože každý začátek je těžký, nebylo tomu ani v tomto případě jinak. Původně se zamýšlelo, že celé organizace elektrifikace a jejího provedení se ujme obecní úřad a jeho zastupitelstvo. Nakonec do celé věci vstoupil sám starosta obce Josef Blažek. Založil družstvo zemědělců pro elektrifikaci. Přihlásilo se pouhých třináct členů. Většina rolníků zatím otálela, neboť se obávala velkých finančních nákladů na člena. Starosta Blažek svolal veřejnou schůzi občanů do místního hostince. Na tuto schůzi pozval z Pacova pana lesního Kazdu. Po jeho přesném objasnění se situace změnila natolik, že přistoupili skoro všichni hospodáři a začalo se stavět. Stranou zůstali zatím malozemědělci. V polovici září byli všichni členové družstva připojeni na veřejnou síť a začalo se svítit a mlátit obilí. Benzinové motory, které si před několika roky nakoupili dávali hospodáři na protiúčet za motory elektrické. Tímto bylo ještě možné je dobře zpeněžit. Byly stanoveny podíly, a to na 1ha zemědělské půdy 100,- Kčs. Na těchto podí-

lech bylo vybráno 27 900,- Kčs. Rozvodová síť a transformátor stály 26 500,- Kčs. Domovní přípojka byla provedena za 600,- Kčs místo původních 950,- Kčs. Za tento rozdíl a za transformátor se družstvo zemědělců zavázalo, že bude hradit elektrárenskému svazu v Táboře 5% úrok ročně do roku 1940 v částce 1 071,50 Kčs. Na veřejné osvětlení zatím obec nepřistoupila, neboť neměla dostatek finančních prostředků na jeho úhradu. Také spolek Kampelička prodal benzinový motor, který půjčoval na mlácení obilí za mírný poplatek těm, kteří jej dosud neměli. V roce 1936 se prodávalo za následující ceny:

1936	
Žito/q	108,- Kčs
Pšenice/q	160,- Kčs
Oves/q	95,- Kčs
Brambory/q	16,- Kčs
Hovězí (živé váhy)/kg	4,50 Kčs
Vepřové (živé váhy)/kg	5,- Kčs
Telata (živé váhy)/kg	4–5,- Kčs
Máslo/kg	18,- Kčs
Vejce/kopa	30,- Kčs

Postupná elektrifikace u našich občanů, zemědělců si nacházela své domovské právo. Elektrické motory, jaká to výhoda! Řezanka se už neřezala pro skot ručně, elektrický pohon postupně nahrazoval těžkou ruční práci. Ve stájích se svítilo žárovkou, nikoli kahánkem. V domácnostech na místo petrolejových lamp od stropu visela lampa s elektrickou žárovkou. Jenom do sklepa pro brambory se dosud chodilo s lucernou. Než se rok s rokem sešel, nebyla v obci žádná zemědělská usedlost bez elektriky. O to více se šetřilo, aby se splatily dluhy, aby neujíždaly ze společné mísy v hospodářství. Děti do školy chodily v pantoflích, v zimě v dřeváčcích. Kožené boty byly výjimkou nikoli samozřejmostí. Dospělí, výhradně ženy v pantoflích (dřevěná podrážka kožený nárt), muži v dřeváčcích. V zimě si muži dávali na nohy usušené králíčí kůže, takže měli teplo na nohy. Tak se chodilo i do lesů, hlavně panských. Vydělala se nějaká koruna, hlavně potom kmeny a chůje z poražených stromů. Život šel postupně dál. Děti se v mladých manželstvích rodily i nadále, avšak již v menším počtu v jednotlivých rodinách. Staří výměnkáři odcházeli na věčnost.

Válečná a poválečná léta

Začínal **osudný rok 1938**. Toho roku začalo krásné teplé počasí a brzké jaro. Hned po svátku svatého Josefa zemědělci vyrazili do polí. Setí bylo v plném proudu. Sama příroda sluníčkem a teplem rozjasňovala duše venkovského lidu. Teplo a slunečno trvalo téměř měsíc. V druhé polovině dubna přišla změna počasí, kdy do 20. dubna byla naměřena teplota až mínus 8 st.C a padal sníh. Jakoby předzvěst něčeho zlého. Skutečné zlo se pomalu a jistě zahnizdovalo do duše celého národa. Všichni věděli, že v Německu v roce 1933 zvítězil ve volbách nacionální socialismus (nacismus), v jehož čele stál Adolf Hitler. Největší zloduch v dějinách Evropy. V květnu prezident republiky doktor Beneš byl nucen vyhlásit částečnou mobilizaci naší armády. V tehdejších Sudetech (pohraniční oblasti) převládalo německé obyvatelstvo (sudečtí Němci). Tam vznikaly buňky nacistické mládeže, které usilovaly o odtržení Sudet od republiky a připojení k Velkoněmecké říši. Přirozeně podporované ústřední nacistickou vládou z Berlína. Tlak na vládu prezidenta dr. Beneše se zvyšoval. Němci v pohraničí byli čím více dotěrnější a drzejší. A tak 23. září 1938 přistoupila vláda v čele s prezidentem k úplné mobilizace veškerého vojska v záloze ve věku do 45 let. Celá Evropa byla ve varu. V tomto roce obsadila nacistická vojska Rakousko. Vyvrcholením bylo podepsání Mnichovské dohody v září 1938, kterou podepsala Velká Británie, Francie, Itálie a Německo a která měla za následek připojení pohraničních území obývaných německou menšinou k nacistickému Německu. Západní mocnosti na požadavek Hitlera přistoupily v domněnání, že zabrání II. světové válce. Československá armáda byla demobilizována bez jediného výstřelu. Tímto aktem byla naše republika v Čechách o 16 310 km², na Moravě a ve Slezsku o 9 658 km², na Slovensku a Podkarpatské Rusi o 9 220 km² menší. Celkem tedy republika ztratila 35 188 km². Před zábořem mělo Československo 156 890 km². Úbytek byl 22,43% našeho státu. Z naší obce byla více než čtvrtina mužů demobilizována a vrátila se na svá hospodářství. Tak skončil rok 1938. Prezident dr. Beneš abdikoval na svou funkci. Odjel do emigrace na západ do Anglie (do Londýna). Byla ustanovena protektorátní vláda. Státním prezidentem byl ustanoven předseda Nejvyššího správního soudu starý a nemocný pán dr. Emil Hácha.

Začíná se rok 1939. Byl daleko ponurejší a nevěstil nic dobrého. Zima byla velice tuhá s velkým množstvím sněhu. Přišel **nejčernější den v našich dějinách a to 15. březen 1939.** Německá armáda vtrhla do okleštěné republiky bez boje. Byl utvořen útvar „Protektorát Čechy a Morava“ pod kuratelou nacistického Německa. Slovensko bylo odtrženo od historických zemí (Čechy a Morava). Na Slovensku vznikl klerofašistický stát tzv. „Slovenský štát“. Prezidentem byl ustanoven dr. Josef Tiso (katolický kněz). Po válce byl vojenským tribunálem odsouzen, popraven a prohlášen za zrádce národa. Všestranně spolupracoval s Němci. Ze Slovenska byli vyhnáni všichni Češi tj. učitelé, četnictvo, vojáci, prostě veškerá inteligence. V té době nebylo Slovensko na úrovni vyspělosti jako historické země Čechy a Morava. Bylo po dlouhá staletí pod maďarskou nadvládou. Celé Slovensko bylo pomadžarštvováno. Proto česká inteligence budila národ k národnímu uvědomění a zavádění samosprávy školství apod. Podkarpatskou Rus zabralo Maďarsko. Obdobně tomu bylo i v Sudetech. Češi byli vyháněni ze svých domovů a veškerá státní správa po zabrání Sudet musela odejít. Sudety se staly součástí Velkoněmecké říše. Po zřízení „Protektorátu Čechy a Morava“ devalvovala naše měna. Byly natištěny protektorátní peníze. Nová měna vůči německé marce (1:10). To mělo za následek, že Němci skupovali veškeré spotřební zboží v našich obchodech a posílali je ve velkém domů. Tak se stalo, že z nadbytku zboží byl najednou nedostatek.

Začátek všeobecné bídy všeho obyvatelstva byl nastolen. Naši zemědělci pracovali tak, jako v minulosti. Ráno nakrmit zvířata, potom podle sezónních prací na lukách a na polích pokračovali v každodenní tvrdé práci. Museli zasít, sklídit na lukách seno, ve žních úrodu z polí. Na podzim opět zasít ozimy. Bez přestání den co den, bez ohledu na těžké politické otřesy země. Jednu výhodu devalvace naší měny pro zemědělce měla. Většina (ne však všichni) byla zadlužena z minulých let zásluhou elektrifikace zemědělských usedlostí. Staré dluhy zůstaly ve stejné výši.

Přišlo září 1939 a nacistické Německo napadlo Polsko. Začala oficiálně II. světová válka. Během 17 dnů bylo Polsko poraženo. Západní mocnosti prohlédly. Vypovídají hitlerovskému Německu válku. Proti zlovůli nacistů jakoby se spikla i příroda. Koncem září započaly první mrazíky. Tuhla země, v říjnu byly velmi časté deště se sněhovými přeháňkami. Ani listopad nebyl jiný. Lidé žili ve strachu o budoucnost. Ta nevěstila věru nic pěkného. Ihned po vypuknutí války vydala „protektorátní vláda nařízení“ o přidělovém hospodářství a to na všechny hlavní potraviny jako cukr, chléb, mléko, tuky a podobně s německo-českým písemným označením. Němčina byla hlavním úředním jazykem. K 15. listopadu 1939 byly vydány šatenky na veškeré textilní zboží včetně nití. Na každý zakoupený druh zboží byl odstřížen ze šatenky určitý počet bodů. Od 29. listopadu bylo nařízeno našim zemědělcům povinné odvádění másla podle výměry jednotlivých hospodářství a počtu držených krav. Máslo povinně odváděli rolníci do pacovské mlékárny. Panika, všeobecný strach a útlak byly u všech lidí bez rozdílu. Občané kupovali vše, co bylo možno ještě koupit bez potravinových lístků a šatek. Zemědělci nakupovali hlavně stroje a potřebné nářadí. Protektorátním penězům nikdo nevěřil. Čím dál více vzrůstal tzv. výměnný (bártrový) obchod. Hospodář potřeboval oděv, povlaky na peřiny apod. Donesl obchodníkovi husu, maso apod. zboží tzv. načerno (pod rukou) se prodávalo za velmi vysoké ceny: jeden kilogram másla až 800,- Kčs, 1kg vepřového masa 300 až 400 Kčs, 1kg hrubé mouky 20–30,- Kčs, 1q pšenice až za 1 200,-Kčs, 1 cigareta pro kuřáka 4 až 5,- Kčs. V té době byli i tzv. šmelináři. Na venkově od zemědělců nakupovali za nižší ceny a městskému obyvatelstvu prodávali s vysokým ziskem. Pokud protektorátní úřady toto zjistily, byly obě strany krutě stíhány. Rovněž tak pokud úřady zjistily, že někdo prováděl tzv. výměnný obchod, bez milosti byli tito aktéři zatčeni a neušli vysokým trestům vězení. Dalším nařízením úřadů bylo pro zemědělce vydání tzv. mlecího povolení. Do mlýna se mohlo jet jen na základě tohoto dokladu. Na počátku se mohlo vyměnit za mouku na osobu a měsíc celkem 21 kg žita a pšenice. Brzy byl tento příděl snížen na 18 kg a koncem války už jen 13 kg. I tak se ve mlýně mlelo na černo a to tím způsobem, že jetřichovský mlynář Krejča semlel na jedno mlecí povolení dvoje mletí. Pokud nebyl některý z účastníků chycen a přistižen četníky či gestapem. Mlecí povolení bylo vydáno na základě počtu členů rodiny trvale hlášených v každé obci. Povolení vydal starosta obce. Každá obec měla přidělen jeden mlýn. Do jiného mlýna se s mletím jet nemohlo. Tak vypadala II. světová válka pro běžného občana „Protektorátu Čechy a Morava“ pod přísným dohledem gestapa a četníků.

Rok 1940. Jakoby i příroda se bouřila proti tomuto násilí, útisku a národnímu ponížení všeho lidu naší země. Tvrdá a neúprosná zima začala 10. prosince 1939 a skončila 10. března 1940. V lednu a únoru uhodily třicetistupňové mrazy. Ve školách bylo přerušeno vyučování pro úsporu paliva. Od 5. února do 2. března, tj. 26 dnů, podle ČTK byla zima roku 1939–1940 v posledních 160 letech v krutosti na 7. místě. Dne 12. března, kdy začala prudká obleva a řeky prudce stoupaly, byla v Praze zatopena celá Letenská ulice. Tato krutá a dlouhá zima, veliké množství sněhu, který napadl na měkkou zem měla za následek, že veškeré ozimy téměř vyhynuly. Zemědělci sklídili velmi malou úrodu. Přesto na nich byly vymáhány dodávky pro stát (pro německou armádu). Hospodářské kontroly za asisten-

ce německého úředníka chodily na obecní úřad na kontrolu vydaných potravinových lístků, mlecích a šrotovacích povolení. Šrotovat pro domácí zvířectvo se smělo jen na šrotovací povolení, a to jen zadní (podřadné) obilí. Kdo měl vlastní šrotovnik, musel zaslat na okresní úřad žádost k povolení šrotování. Pokud mu šrotování bylo povoleno, tak přijel úředník, šrotovnik odplomboval a hospodář za dozoru úředníka povolené množství obilí sešrotoval. Po skončení opět šrotovnik zaplomboval. Běda tomu zemědělci, který měl šrotovnik na černo, nepřihlášený, tudíž nezaplombovaný. Dorazila-li kontrola do stavení a toto zjistila, šrotovnik byl okamžitě zabaven, hospodář okamžitě zajištěn a odvezen k výsledku na četnickou stanici. Málokdy to spravila vysoká peněžitá pokuta, velmi často vězení. Tak vypadal život na našem venkově ve válečném roce 1940.

K tomuto roku patří připomenout, že německá armáda 24. června dobyla Francii. Po deset dnů od 12 do 13 hodin povinně vyzváněly všechny zvony a současně byly vyvěšeny německé a protektorátní prapory. Hitler slavil triumfální úspěch. Pokořil Francii a její lid.

I třetí rok 1941 válečného běsnění a dosavadních úspěchů nacistických vojsk v Evropě byl poznamenán špatným počasím. Zima tvrdě dolehla hned v listopadu 1940. Země umrzla natvrdo a před Vánoci napadlo hodně sněhu. Celý měsíc opět uhodily velké mrazy. Sněhu stále přibývalo. Bylo ho tolik, že závěje dosahovaly až do výše 2 m. Na odklizení sněhu a závějí byla zavedena pracovní povinnost všech mužů v obci ve věku od 18 do 60 let. Sníh vydržel až do jarních měsíců. Znovu tak jako předchozí roky, museli naši zemědělci mnoho ozimů zaorat. Umělá hnojiva na přihnojení vůbec nebyla. Stromy začaly rašit až koncem května. Žita kvetla až 21. července. Výhled na slibnou úrodu byl velmi špatný. Školní děti měly opět mimořádné prázdniny z důvodu úspory a nedostatku paliv (uhlí). Školy ukončily vyučování 23. prosince 1940 a vyučování opět zahájily až 18. ledna 1941. Prázdniny dětem trvaly čtyři týdny.

Naším zemědělcům v jejich potížích bylo čím dál hůře. Byly nařízeny přísné dodávky obilí, brambor, sena, slámy, hus, drůbeže, vajec, hovězího a vepřového masa. Předpisy z okresního úřadu byly stále větší a těžko splnitelné. Na každém okresním úřadě dohlížel německý úředník. Na obecních úřadech byly ustanoveny místní zemědělské komise, které předepsaný úkol pro obec musely bezezbytku rozepsat na jednotlivá hospodářství. Protože byl opět velmi neúrodný rok, byly zemědělcům předepisovány dodávky dle výměry na jeden ha zemědělské půdy 80 kg hovězího a 40 kg vepřového, z jedné přihlášené slepice 65 ks vajec apod. Protože dodávky jak obilí, tak živočišných výrobků byly tak vysoké, že je zemědělci skutečně nemohli splnit, okresní úřad vysílal k hospodářům kontroly. Ty nechaly svoje auto za vsí, aby občané nevěděli, že na ně přijde kontrola. Většinou se to neutajilo a informace o kontrole ve vsi se jako lavina šířila od domu k domu. Často starosta Blažek ostrost kontroly zmírnil vhodným slovem a především tučnou svačinou. Zemědělci zatím své malé přebytky schovávali do připravených skrýší, jako nepřihlášené slepice, vejce, máslo, obilí a jiné. V naší obci se nikdy nenašel žádný udavač. Vesnice byla jednotná. Lidé si vzájemně důvěřovali a pomáhali si navzájem. Povolení k domácí zabíjačce vepře vydával starosta Blažek na základě dokladu o splnění dodávek jednotlivých hospodářství. Z každé porážky vepře musel hospodář odevzdat do tzv. sběrky 4 kg škvařeného sádla. Nižší dodávku sádla mohl dát zemědělec jen na žádost a to tím, že zabíjící vepř vážil méně než 125 kg živé váhy a to pro nedostatek krmiv, či zlomenou nohu nebo pro jiné vady zvířete. Pro každou rodinu byly stanoveny tzv. samozásobitelské dávky na jednoho obyvatele domu. Po dobu samozásobení masem podle výpočtu obce nebyly vydávány potravinové lístky na maso a tučky na osobu. Pokud dvoučlenná rodina zabila jednoho vepře, jedna polovina byla ponechána pro samozásobování a druhá polovina musela být předána na jatka, neboť překračovala limit dávek pro dvoučlennou rodinu na jeden rok. Toto vše měla za povinnost místní zemědělská komise v obci. **Těžký to byl čas. Válka byla čím dál zuřivější, neboť 22. června 1941 nacistické Německo napadlo Sovětský svaz.**

Rudá armáda byla nenadálým útokem překvapena, lze konstatovat také nepřipravena. Německo a Sovětský svaz měly do té doby smlouvu o vzájemném neútočení. Po počátečních úspěších nacistických vojsk se všude objevovaly vítězoslavné plakáty na různých objektech, u silnic, na patnicích a na stromech. Všude velké V (Viktoria – vítězství). V době války byl úřady nařízen přísný zákaz nočního veřejného osvětlení a zákaz svícení i v soukromých objektech a bytech. Nedodržení zákazu bylo přísně trestáno. V noci nastala všude až do svítání totální tma. Strach z budoucnosti byl stále a všude. Naopak nacistické Německo jásalo nad nenadálým vojenským úspěchem.

Rok 1942 byl pokračováním krutých zim z předchozích let. Sněhu opět napadlo nebývalé množství. Silnice se musely protahovat dřevěnými pluhy, taženými dvěma až třemi páry koňských potahů. Závěje se mnohde musely

ručně prohazovat stupňovitě, neboť bylo zaváto až do výše dvou a více metrů. Rovněž mrazy v lednu a únoru dosahovaly až -20 °C. Pro naše zemědělce opět špatná předzvěst jara. Tání a noční mrazy -18 °C měly za následek, že se na ozimech utvořila pod sněhem sněžná plíseň a konečným důsledkem byl značný úhyn osetých ozimů. **Pro naše zemědělce opět jedno nové zpřísněné nařízení.** Jednotliví rolníci již nemohli sami vozit obilí na mlecí povolení do mlýna. Byly nařízeny společné povozy. Starosta určil 3–4 koňské či volské potahy, na které se naložilo obilí z celé obce podle množství na mlecích povoleních. Toto se provádělo za doprovodu jednoho úředního průvodce. Odvoz mouky se uskutečňoval obdobně. Tím se mělo zamezit příjezdu do mlýna jednotlivým zemědělcům. Pokud se jelo individuálně, jelo se v noci a s velkým rizikem jak pro mlynáře samotného, tak pro hospodáře. Mlýn byl častým hostem kontrolorů a četníků. Nestalo se, že by někdo někoho z naší obce udal. Obec v čele se starostou Blažkem držela svorně pohromadě. **Všem občanům naší obce čest a chvála.**

27. května 1942 byl spáchán na zástupce říšského protektora Reinharda Heydricha atentát. Dne 4. června tomuto atentátu podlehl. Poté nastalo pro český národ nejtěžší období jeho bytí či nebytí. Popravy a zatýkání byly na denním pořádku. Nacisté řádili jako pominutí. Z rádia byly několikrát za den vysílány zprávy o popravách českých lidí a o nově zatčených. Němci oficiálně oznámili, že pokud nebude pachatel dopaden, bude bez milosti každý desátý Čech zastřelen. Nelze popsat tehdejší duši českého národa. Bezvýchodný strach a děs, co bude dál. Atentátníci Kubiš a Gabčík byli nalezeni mrtvi v kryptě pravoslavného kostela v Praze. Hrůza nacistického běsnění byla nekonečná. Nedlouho po atentátu byla vypálena středočeská obec Lidice na Kladensku. Muži a chlapci od 15 let na místě zastřeleni. Ženy odvezeny do koncentračních táborů, děti pak odvezeny do Německa na převýchovu do německých rodin. Za všemi těmito ubožáky jako by se zem slehla navždy. Obec těžkými buldozery byla srovnána v holou planinu bez jakéhokoliv života. Tak prožívali naši občané nejstrašnější třetí rok válečného běsnění. Tento strašný rok se přehoupnul do druhé poloviny, ve které stále pokračovaly popravy odsouzených bez soudu a zatýkání dalších.

Začal čtvrtý rok válečného běsnění, rok 1943. Pro naše zemědělce značná proměna proti předchozím rokům. Zima byla velice mírná, sněhu málo, tudíž mrzlo tzv. „nasucho“. Sucho bylo po celý rok. Dešťové srážky byly po celý rok velmi slabé. Úroda brambor byla velice nízká. Kontrolní orgány proto nebývale zvýšily tlak na jednotlivá hospodářství na splnění dodávek brambor. V tomto roce ustanovily protektorátní úřady evidenci všeho obyvatelstva o stavu zaměstnanosti. Vznikl „Pracovní úřad“ v sídle každého okresu. Současně byl ustanoven „Svaz zemědělství a lesnictví“. V naší obci byl touto funkcí pověřen zemědělec Ladislav Hlásek čp. 40. Říšský protektor pro Čechy a Moravu vydal příkaz, podle kterého musely pracovní úřady provádět nábor do německých továren a zemědělských podniků. V továrnách, které byly zaměřeny výhradně na válečný průmysl, chyběli pracovníci rovněž tak jako v zemědělství. V Německu totiž všichni muži od osmnáctého roku věku byli obléknuti do vojenských uniforem. Pracovních sil byl zoufalý nedostatek. Proto byl zaveden nábor (tzv. totální pracovní nasazení všech) mladých v „Protektorátu Čechy a Morava“. Starosta obce Blažek spolu s tajemníkem pro zemědělství a lesnictví Hláskem dosazovali do větších hospodářství ty mladé muže a děvčata, kteří spadali svým věkem do náboru totálního nasazení do říše. Tímto způsobem uchránili mnohé od nucených prací v Německu. Byli nasazeni u hospodářů jako kočí či služebné v obci. Tak se obcházela nařízení úřadů.

Při všech strádáních, těžkostech a všeobecném strachu o budoucnost nadešel rok 1944. Příroda jako by se umoudřila oproti předchozím rokům 1940–1943. Zima byla podstatně mírnější, tání nastalo již začátkem února. Jaro přišlo brzy a rovněž léto bylo bez velkých teplotních změn. To vše věštilo pro naše zemědělce slibnou úrodu, po třech hubených minulých létech. Dodávkové povinnosti byly čím dál více přísnější a důslednější. Němcům teklo ze všech děr do bot. Úřady byly však nekompromisní. Proto se totální nasazení do říše značně přiosťřilo. Z nařízení protektorátních úřadů muselo 300 000 mladých lidí (dělníků, úředníků, studentů a ostatních profesí) nastoupit na nucené práce do říše. Nikdo si nebyl jist před pracovním úřadem a gestapem. Nejhuře dopadl ročník 1924. Hoši a dívky museli odejít do válečného průmyslu, pokud byli svobodní. Mnozí se narychlo ženili a vdávali, nástup oddalovali různými nemocemi a podobně. V naší obci doplatila na tzv. úraz z neopatrnosti mladá dívka Marie Těšínská čp. 26. Její matka jí polila rozpáleným sádlem nohy, domnívaje se, že dceru zachrání před povinným nasazením v říši. Po jejím vyléčení úřady tvrdě naléhaly, aby nastoupila na nucené práce v Německu. Ani starosta Blažek a referent pro zemědělství v obci Hlásek nedokázali přimět úřady k jejímu vymazání ze seznamu určených na práci v říši. Její matka se ze strachu o dceru otráвила octovou kyselinou a následně ve velkých vnitřních bolestech zemřela. Tím se dcera stala za cenu matčiny smrti pro hospodářství nepostradatelnou. Koncem roku 1944, kdy válka spěla ke svému konci a totální porážce nacistického Německa, bylo nařízeno všem mladým od 16 roků nastoupit na zákopové práce. Splnění tohoto nařízení bylo uloženo obecnímu úřadu dle seznamu obyvatel obce. Kontrolu provádělo četnictvo v každé obci.

Vánoční prázdniny pro úsporu paliv začaly již od 21. prosince a trvaly až do 20. ledna 1945. Zdálo se, že německá obludná vojenská mašinerie se všemi hrůzami a útrapami mele z posledního. Lidé, hlavně ti starší, varovali a říkali: „*Když kobylna dodělává nejvíce kope.*“ A jako by měli pravdu. V zimním období roku 1944 na jeho přelomu náhle v obci běžela hrůzná zpráva: Gestapo v noci zatkl manžele Marešovi čp. 41. Hrozná událost otřásla všemi občany bez rozdílu věku a pohlaví. Všichni se ptali jeden druhého. Proč? Proč vlastně? V noci je gestapo zatkl a starosta Blažek je na saních s německou eskortou musel zavést do Pacova na četnickou stanici. Jemu bylo gestapem nařízeno, že je zodpovědný za řádný a plynulý chod celého hospodářství. V domě po zatčení zůstaly dvě děti. Byl to 14ti letý Karel a 11ti letý František, kteří zůstali sami, docela sami bez rodičů, sami dva. Ve stáji deset kusů hovězího dobytka, prasata, drůbež a nikdo nikde. Co budeme dělat? Říkali si navzájem a plakali. Tak začínal šestý rok nejhorší války v obci Jetřichovec. Starosta ze své pravomoci okamžitě musel zajistit náhradu za uvězněné manžele. Dosadil svobodného občana Jana Švece z čp. 37, který nepodléhal nasazení do říše. Ten se staral o dobytek ve stáji a ostatní hospodářská zvířata a drůbež. Do Marešova hospodářství docházel ze svého domu. Později k němu přidělil mladého pomocníka Bohuslava Jecha čp. 22, který se ve vsi ukrýval před nasazením do Německa na nucenou práci. Manželé Marešovi byli odvezeni na gestapo do Tábora. Oba odsouzeni k trestu smrti (Heimat ungehricht) domov nezádoucí. Za týden byli transportem odvezeni do koncentračního tábora „Malá pevnost Terezín“. Alois Mareš se svobody nedočkal. Umučen zemřel 27. dubna 1945, jeho manželka přežila. Domů se vrátila až v polovině června po léčení v karanténním ošetření v jedné pražské nemocnici. Otce již chlapci nespátřili, až jeho hrob na terezínském hřbitově.

Život v obci pokračoval dle situace, jaká tehdy byla. Začátek roku pro školní mládež byl opět tak říkajíc dovolenkový. V důsledku nedostatku paliv opět čtyřtýdenní povinné prázdniny. Pokud bylo vyučování obnoveno, tak bez řádného vytápění. Pro malé školní děti nemožné. Proto se rozhodl pan řídící Dufek dětem připravovat domácí úlohy, které mají doma zpracovat a za týden je opět pozval do školy. Rozdal nové úlohy, předchozí opravil a oznámkoval a tak stále dokola. Toto provizorium trvalo až do začátku měsíce března. Náhle přišel za panem řídícím Dufkem starosta obce Blažek s oznámením, že škola bude uzavřena. Dostal oznámení z četnické stanice, že se v obci čeká tzv. návštěva národních hostů. Byly to převážně matky s dětmi, staré ženy a muži neschopni vojenské služby pro německou válečnou mašinerii. Přirozeně se jednalo o příslušníky německé národnosti. (Čeští Němci z Brna). V tomto městě žila značná část říšských Němců (nacistů). Skutečně přijeli, 5. března 1945 byli přivezeni v nákladních vojenských autech. Starosta je ubytoval ve třídě školy a ostatní v sále místního hostince pana Dvořáka. Česky neuměli. Starosta naopak neznal německy. Pozval si proto školáka Karla Míku, který dělal oběma stranám tlumočnicka. Žáci od 4. postupného ročníku měli povinný předmět ve škole německý jazyk od roku 1940. Tudíž obstojně tento jazyk mnozí ovládali. Z dnešního pohledu je těchto tzv. brněnských Němců (chudáků) líto. Neměli nic než několik přikrývek na spaní, toť vše. Báli se příchodu Rudé armády, která mílovými kroky postupovala do Čech. V obci pobývali do konce války, to je do květnových dnů. Kam byli postupně převezeni, není mi známo. Mezi nimi a místním obyvatelstvem nedocházelo k žádným výtržnostem. Obec se s nimi povinně smířila jako s nutným zlem a oni naopak vědomi si své situace, byli velice pokorní a skromní, nevěřice již ve vítězství říše. Blížící se konec války, a tím i konec lidského utrpení vzbuzoval u všech obyvatel obce víru a naději v brzkou svobodu, v lepší budoucnost všech. Občané v Jetřichovci však nezaháleli. V očekávání příchodu obou nepřátelských front se zabezpečovali podle svých možností. Vytvářeli si kryty nejen uvnitř vlastních usedlostí, kde ukrývali šatstvo, peřiny, obuv, především pak obilí, brambory apod. Avšak i v lesích pod stráněmi u Zhoře, k Černé a na dalších místech. Především v úžlabinách a ve velkých svazích. Kopaly se bunkry, porážely se smrky. Těmi pak překrývali stropy a z chůje se vystýlaly podlahy pro ležení v noci. Tyto úkryty měly sloužit po dobu, než přejdou bojové linie dále do vnitrozemí a budou pokračovat na západ. V těchto bunkrech bylo i nezbytné množství potravin pro dobu přežití, to je na týden až deset dnů. Tak se připravovala obec na skončení války.

Tohoto roku bylo jaro velmi brzo. V dubnu bylo již zaseto obilí a rovněž zasázeny všechny brambory. I to jarní sluníčko dávalo najevo svým jasem a teplem radostné očekávání příštích dnů. Po odchodu „Národních hostů“ z obce se naráz přistěhovala do místního hostince česká rodina (bez otce) z oblasti Neveklovska. Ve 40. letech během války totiž zabrala německá armáda tuto oblast pro své vojenské účely. Vystěhovala veškeré obyvatelstvo, které se uchýlilo k příbuzným a známým po celých Čechách. Všechno muselo zanechat, veškerý majetek a odejít. Do zemědělských usedlostí se naopak nastěhovala armáda a německé obyvatelstvo. V uvedené oblasti zřídila vojenské střelnice, cvičiště, tankodromy apod. Kde byla tato rodina, než přišla do obce, není známo. Proč přišla do Jetřichovce? Matka této rodiny paní Říhová za svobodna Papežová z čp. 5 byla sestrou paní Dvořákové, manželky místního hostinského Dvořáka. Otce Němci zavřeli, neboť kladl silný odpor proti odstěhování z rodného gruntu. Rodina Říhova měla tři děti: Anežku, Jaroslava a Helenu. Pan Říha byl vdovec, a tudíž z prvního manželství měl ještě jednu starší dceru. Ta po přistěhování se do obce byla jako služebná u nevlastního strýce Ludvíka Papeže čp. 5. Rodina bydlela

v obci až do podzimu roku 1945, než se mohla vrátit do svého zdevastovaného statku po německém hospodaření. Tuto skutečnost uvádím proto, aby se současná generace dověděla i to, co přímo nesouvisí s našimi občany. Duben se chýlil ke konci a jen americké stíhací letouny (kotláři) brázdily po modrojasné obloze a navštěvovaly pacovské nádraží se stojícími či ujíždějícími vlaky, aby prošpekovaly svými rychlopalnými kulomety vlakové lokomotivy a uvedly je na dlouhou dobu do polohy „Stůj“. Rovněž západní angloamerická armáda úspěšně postupovala na území západních Čech. Koncem dubna či začátkem května spáchal sebevraždu původce II. světové války, největší zločinec lidstva, Adolf Hitler. Všude byl cítit konec. Konec utrpení milionů nevinných v celé Evropě.

Svoboda

A tu přichází slavný nezapomenutelný květen roku 1945. Veškeré obvyklé práce v obci jako by se zastavily. Jen se nakrmila hospodářská zvířata a domácí havěť, všechno jako by očekávalo brzký konec. Tam, kde měli ve stavení rádio, se scházeli hospodáři a komentovali události a situaci na frontách. V sobotu 5. května se ozvalo z rádia: Praha povstala proti nenáviděným okupantům. Pražané zahájili otevřený nerovný boj proti obrovské vojenské německé přesile. V té době bylo v Praze soustředěno 25 000 ozbrojených vojáků SS. Obránci města neměli téměř žádné zbraně. Situace byla pro povstalce zcela bezvýhodná. Na Benešovsku stála v plné zbroji ukrajinská armáda generála Vlasova. Ta za války bojovala po boku Němců proti Rudé armádě. Jejich znakem byl boj proti bolševismu. (Raději s Hitlerem než se Stalinem.) Vojáci této armády byli pamětníci hladomoru před válkou na Ukrajině. Tento hladomor způsobili ruští bolševici v 30. letech, aby zlomili odpor tamních rolníků při zakládání kolchozů a sovchozů. Tato armáda zachránila Prahu před zničením, než přijely dne 9. května do Prahy sovětské tanky z Berlína. Taková byla pravda o armádě generála Vlasova. Byla okamžitě sovětskými orgány po osvobození naší vlasti zcela likvidována. Vlasovci byli pochyťáni, transportováni do sovětských gulagů, určení k likvidaci.

Válka skončila, všude se strhávaly německo-české nápisy, cedule a silniční ukazatele. Bylo tomu tak i v Jetřichovci. **Svoboda – radost, všichni se smějí, jásají, radují se, je konec utrpení.** Tato slova, tyto věty zněly všude. K této radosti ze svobody přispělo i krásné teplé jarní počasí. Obloha bez jediného mráčku. V Pacově na náměstí stála německá nákladní auta plná různého materiálu. Lidé se houfně vrhali do rabování. Vše bylo v daném čase dovoleno. Dne 10. května brzy odpoledne přijel do města od Roučkovic první sovětský tank. Vojáci se ptali kudy je směr na Vožici. Jeden 15ti letý chlapec jim ochotně naznačoval směr. Nakonec se s vojáky dorozuměl, že je dovede na správnou silnici. Vojáci jej posadili na tank a jeli určeným směrem přes obec Jetřichovec, směr Mladá Vožice. Před Těchobuzí hoča sesadili a pokračovali v daném směru. Ten chlapec byl synem manželů Marešových z Jetřichovce čp. 41 vězňených v koncentračním táboře Terezín. Tak projel první sovětský tank naší obcí i s občanem z Jetřichovce. Německá vojska z Pacova prchala hned po 5. květnu dále na západ plně ozbrojena a odhodlána kdykoli zasáhnout proti jakémukoli nepříteli.

Jánošici v Pacově

Avšak osvobození mělo i své negativní smutné stránky. Pacovské panství spolu s panstvím Těchobuz vlastnil rakouský občan rytíř doktor Otto Weiss. Za manželku měl princeznu Klotildu Rohanovou, anglické národnosti a majitelku hradu Choustník. Manželé byli bezdětní. Doktor Otto Weiss byl 8. května 1945 zavražděn u Pacovské fořtovny. Byl zákeřně přepaden a ubit, když na svém koni jel za manželkou na hrad Choustník. Nikdy nespolupracoval ani v nejmenším s německými nacisty. Choval se naprosto loajálně ke všem zaměstnancům svého panství. Staral se výhradně o svůj majetek. Loupežní vrazi nikdy dopadeni nebyli. Kdo by v těchto dnech měl zájem na vypátrání vrahů. Vládla porevoluční anarchie (bezvládí). Prostý lid (ta nejubožejší lůza) lačnil po velkém movitém majetku tohoto pacovského občana a současně občana Těchobuze. Jeho majetek představoval 160 ha polí, 33 ha luk, 12 ha rybníků a 238 ha lesů. Celková výměra včetně pastvin, zahrad a ostatních ploch činila 454 ha. Na tzv. Hladově, kde dnes bydlí rodina Lukešova a s nimi i dříve rodina Čechákova ze Hořce, měl dr. Otto Weiss velkou pilu, ve které zaměstnával cca kolem deseti dělníků a to jak ze Hořce, tak z Jetřichovce. Např.: Papež z čp. 31 (Získal) zde pracoval jako topič u parního kotle, jenž poháněl celou pilu, dále pak Pekař, Jech a jiní. Na pile se vyrábělo řezivo všeho druhu dle zájmu obchodních odběratelů. Nelze opomenout, že na pile byla i tzv. šindelka, na které se vyráběl šindel jako krytina na pokrytí střech hospodářských budov do doby, než převládla výroba pálené tovární tašky. Doktor Weiss zaměstnával značný počet celoročních zaměstnanců, avšak i mnoho dalších námezdních dělníků, hlavně v zimních

měsících na práci v lesích a to kácení stromů a odvoz dřeva koňskými potahy z lesů na pilu na Hladově. Správcem pily byl pan Berka. Fořtem nad lesy pan Štelcich. Tolik také ke květnovým událostem, poněkud odlišným než ty radostné a veselé. Dny příští oslavovali nejen jetřichovští občané, ale celý národ.

Počasi celý květen bylo prozářené sluníčkem. Obloha modrá bez jediného mráčku a přece v Jetřichovci byli dva chlapci, kteří očekávali každým dnem, kdy se jim vrátí jejich rodiče z terezínského koncentračního tábora domů. Čekali dlouho, až se dověděli, že tatínek se již nikdy nevrátí. Maminku, že odvezl červený kříž na léčení do pražské karanténny stanice. Radost ze svobody jako by nebyla. Život pokračoval dál v osvobozené vlasti bez ohledu na lidské osudy. V obci byly vytvořeny občanské hlídky, které sledovaly dění jak v obci, tak v blízkém okolí. V těch dnech procházelo vesnicí velké množství zajatých německých vojáků do Pacova, kde byl zřízen velký zajatecký tábor pro několik desítek tisíc zajatců. Nad ním převzala veškerou pravomoc a zodpovědnost sovětská armáda. Zajatci byli posíláni na různé manuální práce do okolních vesnic do zemědělských usedlostí. Rovněž město Pacov využilo tyto levné pracovní síly na výkopové práce na stavbě vodovodu Stražiště – Pacov přes obec Bratřice. Mnoho těchto zajatců pracovalo v cihelně na Hrádku. Po skončené směně nesl každý v ruce jednu vypálenou cihlu do tábora. Z těchto pak jiní stavěli různé objekty nutné pro chod a běžný život v lágru. Rovněž i někteří jetřichovští hospodáři požádali prostřednictvím starosty Blažka o tuto výpomoc na svém hospodářství. V obci byli zajatci zaměstnáni v těchto hospodářstvích: Blažek čp. 18, Míka čp. 16 a na hospodářství v čp. 41, kde se ujal hospodářství téměř patnáctiletý Karel Míka. Byli k tomu donuceni, neboť pracovníci, kteří tam byli nasazeni koncem války, odešli do svých původních povolání. Školáka (hospodáře) spolu se zajatci řídil a organizoval starosta. Pokud se ho chlapec zeptal: „*Strejdo, co budeme dělat při různých polních pracích?*“ Odpověď zněla: „*Dívej se a dělej, co dělají ostatní hospodáři a řiď se podle nich.*“ Krátce a jasně. Běžný denní život se postupně přizpůsoboval dennímu časovému období (sena, žně, otavy, vyvážení chlévské mrvy na kompost apod.).

Jak bylo uvedeno, němečtí zajatci pracovali ve třech zemědělských usedlostech. Shodou náhod bylo, že to byli všichni tři mladí hoši ve věku kolem 18–20 roků. Všichni než byli povoláni do vojenské služby a následně posláni na východní frontu, byli aktivními stoupenci strany (NSDAP – Národně socialistická německá dělnická strana – doslovně přeloženo). Zvláště zajatec pracující na hospodářství v čp. 41 se netajil, že byl členem Hitlerjugend (Hitlerova mládež) především proto, že neviděl v daném hospodářství autoritu, ke které by měl určitý respekt. Před patnáctiletým mladíkem jej určitě neměl. S hospodyní se přímo nestýkal, jen při společném jídelním stole. Tak docházelo mezi oběma k častým výměnám protichůdných názorů. Bylo jistou výhodou, že se domlouvali v německém jazyce, což u dvou druhých hospodářů nebylo možné, protože německy z nich nikdo neuměl. Tento německý hitlerčík se jmenoval Wilem. Přirozeně že oba, jak mladý hospodář, tak zajatec, si tykali. To víceméně přispělo i k dobrému pracovnímu a lze říci i částečně kamarádskému vztahu. Všichni tři zajatí mladíci se denně večer po práci a krmení ve stáji scházeli v čp. 16 v konírně u koní na otepi slámy. Tam spřádali své plány, aniž bylo na ně ze strany hospodářů jakékoli podezření. Jen pro vysvětlení je třeba doplnit, že hospodář číslo 16 Míka Václav byl již starší pán, který vyžadoval od zajatce dobře vykonanou práci. O jejich večerní schůzky nejevil sebemenší zájem. Pomalu končily podzimní polní práce a blížila se doba předvánoční a s ní i trocha nostalgie. Na hospodářství v čp. 41 se denně vzpomínalo na odešlého hospodáře, jenž odpočíval na terezínském hřbitově v Malé pevnosti. Wilem a jeho dva kamarádi zase na své domovy.

Tak jednoho dne těsně před vánočními svátky pravil Wilem: „*Karle, my bychom s tebou rádi šli na půlnoční mši do pacovského kostela. Vzal bys nás s sebou?*“ Odpověď byla kladná: „*Ano, proč ne.*“ Diskuze pokračovala. Wilem řekl: „*My nemáme však žádný oblek a v této vojenské uniformě tam nemůžeme. Nedomluvil by ses a nesehnal a nepůjčil nám nějaký civilní oblek?*“ I to se stalo. Na Štědrý večer vyrazili všichni čtyři na půlnoční. Po skončení se opět všichni vrátili do Jetřichovce. Vánoční svátky proběhly v klidu a pokud to lze tak nazvat i v pohodě. Vánoce přešly, přešel i Nový rok. Mezi Wilemem a Karlem vládla vzájemná pohoda a částečná důvěra. Ta trvala až do poloviny ledna 1946. Wilem spal v samostatné místnosti v tzv. výměnku, ve kterém bydleli staří rodiče po předání hospodářství mladým manželům. Toho dne byl ve stáji ještě klid, dobytek spokojeně odpočíval. Hospodyně připravovala snídaní a budila mladšího syna Františka na cestu do školy do Pacova. Starší syn šel pro Wilema, aby šel na snídaní, potom že spolu půjdou do stáje krmit skot. Jaké však bylo jeho překvapení? Wilem nikde. Šel do skříně v sedničce, kde měl jeho strýc za války uschovaný vojenský stejnokroj, strýc byl za první republiky důstojníkem ČSR armády. Rovněž tam bylo oblečení po zemřelém hospodáři a vojenské boty (tzv. kanady), všechno bylo pryč. Hospodyně se podívala v předsíni do almárky, kde byl uložen chléb, kousek špeku a jiné potraviny. Pecen chleba i se špekem rovněž chyběl. Syn Karel okamžitě běžel k starostovi Blažkovi, je-li doma jejich zajatec. Rovněž nebyl. Nebyl zajatec ani u souseda Václava Míky čp. 16. Po zajatcích se jako by slehla zem. Utekli. Tak skončila anabáze německých zajatců v obci Jetřichovec.

Záhy přišlo brzké jaro roku 1946 a s ním obvyklé zemědělské práce v plném rozsahu. Vdova Marešová se provdala za vdovce Josefa Kouta z obce Slavětín. S ním vyvdala i třetího syna Jaroslava. Syn Karel byl tak zbaven veškeré zodpovědnosti za chod celého hospodářství. V tomto roce se v obci znovu začaly tvořit politické strany, které byly po dobu války zakázány. Začaly první politické půtky a tím i částečné tříštění názorů mezi občany. Starosta Josef Blažek čp.18 byl odvolán, přestože obec úspěšně řídil od roku 1928, kdy byl 24. června řádně občany zvolen. Jeho mimořádné zásluhy byly všemi občany vždy kladně ceněny hlavně v době válečného útlaku a běsnění německých úřadů. Mnohé zemědělce zachránil před pokutami a podobnými těžkostmi, možno i před uvězněním. Obec vedl celých osmnáct roků.

Vítr vane od východu

Začal profukovat nový východní vítr. Velcí zemědělci již nebyli v takové oblibě jako za dob první republiky. Doba se změnila, změnili se částečně i lidé v obci. Velké nové pořádky nenechaly na sebe dlouho čekat. Život přesto probíhal dál. Muselo se zasít, orat, sklízet a zase zasít a tak stále dokola. Venkovský lid, hlavně pak zemědělec, nikdy neměl mnoho pochopení pro revoluční nadšení. Byl vázán rodnou hroudou. Dělnictvo ze své povahy je odlišné. Nemá co ztratit. Nezná a nepoutá jej láska k půdě. Dva kontrasty: konzervativní rolník versus revoluční dělník. Dva rozdílné světy. Mimořádně velký vliv na myšlení obyvatel mělo osvobození značné části naší vlasti sovětskou Rudou armádou. První svobodné volby, které se konaly 26. května 1946, byly předznamenáním Komunistické strany Československa, která v rámci celé republiky získala z celkového počtu povolených politických stran více jak 36 % platných hlasů. Tato skutečnost se odrazila v celé tehdejší občanské společnosti, tedy i v obci Jetřichovec. Do všech státních a veřejných institucí stále více zasahovaly a ovlivňovaly veřejné mínění orgány KSČ. Byly vytvářeny agitační skupiny k propagaci a šíření socialismu po vzoru Sovětského svazu. Heslem dne bylo: „*Se Sovětským svazem na věčné časy.*“

Bez zjevných změn v obci se přehoupl rok 1946 a nastoupil rok 1947. Takzvané vázané hospodářství z období válečných let trvalo i nadále. Znamená to, že potravinové lístky na potraviny byly stále v platnosti, i když již jen v českém jazyce. Obyvatelstvo stále strádalo nedostatkem veškerého spotřebního zboží, hlavně pak potravin. Ústřední orgány činily četná opatření k postupnému odstraňování válečných let a k lepšímu zásobování obyvatelstva. Vláda navrhla dvouletý hospodářský plán obnovy celého národního hospodářství. V naší obci tak jako v mnoha jiných se zemědělci starali o svoje hospodářství a očekávali příchod jara, aby se věnovali jarním pracím, které v tomto roce začaly již začátkem dubna. Těšili se na budoucí úrodu a sklizeň ve třetím roce svobody. Příroda však předčasnou radost všech změnila v pravý opak. Po skončení jarních prací začátkem května začalo velmi intenzivně hřát sluníčko. Po občasném májovém deštičku ani stopy. Obloha jasně modrá bez mráčků. Tento rok neplatilo staré přísloví: „*Studený máj v stodole ráj.*“ Sucho bylo mimořádně dlouhé. Trvalo přes celé léto až do začátku listopadu. Zničilo vše, veškerou sklizeň počínajíc zeleným krmením pro skot. Sena bylo velice poskrovnu, sklizeň obilovin mimořádně slabá. Sláma krátká, obilí zaschlé, výnosy minimální. Obdobně tomu bylo i u brambor. Byly velice drobné a bylo jich málo. Nedostatek vláhy se projevil ve všem a všude. Vysychaly studně, voda v potocích, ztrácely se i lesní prameny. Jedním slovem pro zemědělce katastrofa. Následkem tohoto mimořádného sucha zvýšila vláda výkupní ceny obilovin z dosud stanovených platných cen:

stanovená cena 1 q	Žito	360,- Kčs	po zvýšení	530,- Kčs
stanovená cena 1 q	Oves	270,- Kčs	po zvýšení	330,- Kčs
stanovená cena 1 q	Pšenice	390,- Kčs	po zvýšení	540,- Kčs

Pro zemědělce toto byla mimořádná nabídka k prodeji obilovin, avšak málo proveditelná. Nebylo co prodávat. Mnohdy neměli hospodáři ani osivo na vlastní podzimní setí. Takový byl nedostatek všeho, co se daný rok urodilo. Orba pro podzimní setí byla velmi obtížná, ne-li zcela nemožná. Hospodáři se slabšími potahy velice těžce převraceli svými pluhy vyprahlou a suchou zem. Podzimní setí tak začali až koncem měsíce října. Zrno leželo ve vyprahlé zemi, aniž vzklíčilo. Až v listopadu s přicházejícími mlhami a začínajícím chladným počasím začalo klíčit a pomalu vzrůstat. Vzrostlé osení bylo však velice řídké. Vzcházelo až do Vánoc, kdy začaly silné dešťové srážky spolu se sněhem. Až po Vánocích nastaly silné deště a menší místní záplavy. Byl to přetěžký rok pro naše zemědělství. Kata-

strofální sucho mělo své neblahé následky nejen v rámci naší země, nýbrž i značný, až zásadní vliv na mezinárodní politiku. Spojené státy americké vyhlásily 5. června 1947 tzv. Marshallův plán, program obnovy Evropy v zájmu její stabilizace. Země západní Evropy tuto snahu přivítaly a využily. O tento program projevila zájem i ČSR. Předsedou vlády byl tehdy komunista Klement Gottwald. Ten na urgenci Sovětského svazu, jmenovitě jeho vůdce Stalina, odmítl nabízenou pomoc Západu s tím, že s nedostatkem potravinářského obilí vypomůže Sovětský svaz. Do Moskvy v prosinci odjela vládní delegace vedená tehdejším ministrem zahraničí Janem Masarykem. Tato delegace projednala a podepsala smlouvu o pomoci našemu národnímu hospodářství. Za jakých vynucených podmínek smlouva byla podepsána, prohlásil tehdejší ministr zahraničí ještě svobodného Československa, tedy jako vedoucí naší delegace: „*Do Moskvy jsem jel jako ministr. Domů se vracím jako Stalinův pohůnek.*“ Toto byl začátek tzv. studené války, která trvala až do roku 1989 a současně i počátek událostí, které vyústily Únorem 1948. Vládu převzal tzv. pracující lid pod vedením KSČ v čele s Klementem Gottwaldem. V březnu pak po uchopení státní moci komunisty za dosud nevyjasněných okolností zahynul tragicky ministr Jan Masaryk.

Začátek konce všech nadějí venkova

Přihlásilo se jaro 1948 a s ním samé nezvyklé novoty pro naše a nejen pro naše jetřichovské zemědělce. Na začátku března nastalo velké tání sněhu a velké noční mrazy až -5°C. Tyto značné teplotní výkyvy měly za následek, že slabé ozimy v důsledku sucha v předchozím roce způsobily nezměrné škody našim zemědělcům. Pohyb ornice způsobil přetrhání kořínků ozimů a tím jejich značný úhyn. Na hlinitých půdách mnohde až 80% ztráty. Obliba režimu a radost z osvobození Rudou armádou ztrácela u obyvatel na důvěře. Proto rozhodla Gottwaldova vláda obnovená o nové tzv. loajální ministry (bývalí ministři po demisi před 25. únorem byli vyměněni) vyhlásit nové parlamentní volby pod hlavičkou jednotné kandidátky Národní fronty všech politických stran. Vedoucí úlohu Národní fronty zastřešovala KSČ. Volby se konaly 30. května 1948. V této době byla v obci založena i místní buňka KSČ. Jejími zakládajícími členy byli: Josef Čekal čp. 44, Jan Čekal čp. 44, František Fara čp. 25, Alois Stejskal čp. 35, Štěpán Pekař čp. 32

Před vyhlášením termínu voleb byl v obci od 1. dubna ustanoven obvodový důvěrník KSČ. Tento důvěrník měl dvojí úkol: za prvé sledovat náladu obyvatelstva a hlásit na OV KSČ tzv. reakční nepřátelské živly v obci, kdo nesouhlasil s politikou KSČ a za druhé uvědomovat a přesvědčovat občany o správnosti politiky strany a vlády a současně s tím získávat nové členy do řad KSČ. Po květnových volbách se 7. června 1948 vzdal svého úřadu prezident republiky Dr. Edvard Beneš. Jeho nástupcem zvolilo nově ustanovené Národní shromáždění dosavadního předsedu vlády Klementa Gottwalda. Novým předsedou vlády se stal odborový předák Ústřední rady odborů Antonín Zápotocký. Tímto aktem veškerou hospodářskou a politickou moc ve státě absolutně převzala a řídila KSČ a její ústřední výbor na dobu 40 roků až do 17. listopadu 1989. Diktatura proletariátu a její pracující lid hrdě třímal moc ve svých rukou.

Pro zemědělce z toho vyplynula povinnost do konce června 1948 vyplnit přiznání k zemědělské dani. Pro malá a drobná hospodářství (kovozezemědělce) byly stanoveny daňové úlevy. Naopak pro střední a větší hospodářství byly daně značně zvýšeny. Dříve byla odváděna daň jednotně podle výměry. Začátkem září velmi vážně onemocněl bývalý prezident ČSR Dr. Edvard Beneš. Záhy poté 3. září zemřel. Pohřben byl ve své vile v Sezimově Ústí. Vláda vyhlásila týdenní státní smutek. Odešel na věčnost druhý největší demokrat Československé republiky v jednom roce.

Na venkově přituhuje

Další rok 1949 jen dokazuje, jakým směrem se má ubírat naše zemědělství jako součást celého národního hospodářství. Vláda vyhláší první pětiletý plán výstavby národního hospodářství. Do tohoto plánu jsou v obcích ustanoveny komise jako zemědělská pro výživu a plánování. Tyto pak měly přesně stanovené úkoly pro zajištění jejich plnění. Připomíná to opakování plánování z válečných let 1939–1945. Vše se zřejmě naplánovalo tzn. výroba obilí, výroba brambor, lnu, v živočišné výrobě pak kolik vyrobit masa, mléka, vajec. Z těchto údajů se plánovaly další a to povinné dodávky státu (veřejné zásobování). Zvyšování výroby každým rokem bylo zdůvodňováno vyšším přídělem umělých hnojiv (rostlinná výroba). Tehdejší ministr zemědělství, Julius Duriš, razil heslo: „*Půda patří těm, kdo na ní pracují.*“ Znamenalo to snad, že na ní pracují úředníci? Či tovární dělníci? A ještě jedno heslo hlásal tento

ministr, obhájce české vesnice: „*Nepřátelská propaganda šíří pomluvy, že se na naše zemědělce připravují kolchozy a sovchozy jako v sovětském Rusku. Toto je nehorázná lež.*“ tvrdil ministr. „*Nic takového se u nás v naší republice provádět nebude.*“ Naproti tomu nejvyšší představitel KSČ Klement Gottwald tvrdil: „*Nebude u nás socialismu bez přechodu naší vesnice k socialismu.*“ Zajímavé protimluvy mluví za vše. Slova nejvyššího stranického představitele se stávala skutečností.

Dne 20. června 1949 bylo založeno JZD ve Zhořci. 26. června 1949 byl založen Přípravný výbor JZD Těchobuz. **Akce přechodu naší vesnice k socialismu se naplňovala v činech.** Novým opatřením komunistické vlády bylo, že dosud kromě vydávaných potravinových lístků byly od 1. ledna 1949 vydávány nové šatenky, které obdrželi dělníci, zaměstnanci a rolníci do výměry patnácti ha zemědělské půdy. Ostatní tzv. svobodná povolání (lékaři, právníci a jiní) neměli na šatenky právní nárok. Tato společenská třída tzv. pracující inteligence byla odkázána na tzv. volný obchod, v němž ceny byly neúměrně vysoké. Rozdíl až 100 % za látky na jedny pánské šaty. **První důkaz rozdělení naší společnosti.** K tomuto účelu byl ustanoven zásobovací referent, jímž byl až dosud Fr. Štekr čp. 34, po něm pak od 23. září 1949 byl zvolen místním národním výborem Josef Blažek ml. čp. 18.

Režim uplatňuje svoji moc

Padesátá léta

Nastupuje rok 1950. Těžká, přetěžká 50. léta. Není bez zajímavosti upozornit na arogantní moc režimu v rozporu s logikou zdravého rozumu. V roce 1946 zažádala obec o stavbu veřejného telefonu. Žádost byla kladně posouzena s tím, že je nutno požádat Zemský národní výbor o dlouhodobou půjčku v částce 30 000,- Kčs na tuto stavbu. Rovněž tato žádost byla kladně vyhodnocena. Telefonní linka a veřejná hovorna byla v témže roce uskutečněna. Nyní pokračujeme ve zmíněném paradoxu v 50. létech. Z Okresní poštovní správy ONV v Pelhřimově došel na MNV Jetřichovec přípis, že obec Jetřichovec a s ní obec Zhoř bude přidělena k poštovnímu úřadu v Těchobuzi. Členové rady MNV ze dne 10. května 1950 písemně protestovali s tím, že odmítají toto rozhodnutí. Na písemný protest nebyl brán žádný zřetel, aniž bylo podáno jakékoliv písemné zdůvodnění. Tak se stalo, že dnem 1. července byla obec přerazena k poštovnímu úřadu v Těchobuzi. Důvod? V Těchobuzi byl vedoucím poštovního úřadu významný člen KSČ soudruh Mrázek, který později zastával funkci vedoucího finančního odboru ONV v Pelhřimově. (Dodatek: od dob Rakouska-Uherska byla pošta pro Jetřichovec vždy v Pacově. Od 50. let vedly telefonní dráty z Pacova přes Jetřichovec do Těchobuze a odtud jiné dráty z Těchobuze do Jetřichovce – tak se také plánovalo.)

Hůře bylo pro naše zemědělce. Dodávky všeho druhu se rok od roku zvyšovaly, což bylo pro větší zemědělce čím dál více neúnosné. Pokud ještě u některého hospodáře pracovali námezdní pracovníci nebo služebné, povinně museli odejít. Rodinní příslušníci byli pracovním úřadem nasazováni do průmyslových závodů. Vše se dělo proto, aby větší hospodářství nebyla schopna zabezpečit plynulý chod zemědělských prací a tím i plnění dodávek. Za nesplnění byly vyměřovány vysoké finanční pokuty, zákaz domácích porážek vepřů a podobné další sankce. Tyto neplnění začínaly soudit tzv. lidové soudy, v nichž jako přísedící byli jmenováni lidoví soudci z lidu. Tímto soudcem z lidu byl vždy hluboce oddaný člen KSČ, odhodlaný bezvýhradně plnit linii strany a vlády. V naší obci tímto soudcem z lidu byl okresním výborem jmenován Alois Stejskal, později krátce též jako předseda MNV.

Násilná kolektivizace

Tímto obdobím započala násilná kolektivizace zemědělství se všemi jeho důsledky. Zabavení veškerého majetku, vystěhování ze svých domovů, zákaz návratu do místa svého bydliště i do místa okresu. Rozsudky okresního soudu tak plnily linii ÚV KSČ. V cestě k socialismu naší vesnice pro rozkvět a blaho všeho lidu nic nebránilo.

V roce 1949, a to od 1. října, byly z přidělového lístkového systému uvolněny některé základní potraviny jako chléb, pečivo, mouka s vyšší cenou než byla přidělová. Avšak již 26. února 1951 rozhodla vláda o opětovném zavedení lístků na příděl u těch potravin, jako chléb, pečivo, mouka, které v roce 1949 zrušila. Volný prodej základních potravin trval jeden rok a pět měsíců.

Politický nátlak na venkov rostl Další paradox plánovaného národního hospodářství

Naši zemědělci v Jetřichovci přestáli rok 1951 a se strachem očekávali rok příští. Dodávkové úkoly se rok od roku zvyšovaly a to jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě. Rada MNV na nátlak ONV v Pacově ustanovila dne 13. února 1952 referenta, který by vedl přehled o plnění dodávek jednotlivých zemědělců za každý měsíc. Rovněž bylo ústředními orgány usneseno, že lístky na cukr a mýdlo obdrží jen ty zemědělské rodiny, které plní plánované dodávky a neplní či zatím nemají nárok. Toto usnesení bylo vydáno 4. února 1952. V radě MNV bylo toto projednáno v únoru téhož roku. Dle zápisu o schůzích MNV. Pracovníci okresních orgánů všech stupňů jednali se zemědělci naprosto drasticky a necitlivě. Aby se zavděčili svým chlebozárcům. Staré přísloví nám praví: „*Čí chleba jíš, toho píseň zpívej.*“ V tomto roce 1952 předal dobrovolně své pozemky místnímu národnímu výboru Jan Čekal čp. 44 dosavadní újezdní tajemník KSČ, později odešel jako horník pracovat do dolů na Ostravsko. **Poslední rok první Gottwaldovy pětiletky byl největším ožebračením všeho lidu.** Když po smrti Klementa Gottwalda, 14. března 1953, nastoupil do funkce prezidenta republiky Antonín Zápotocký, záhy po ujetí se funkce prohlásil o finanční situaci v našem státě. „*Naše měna je pevná, je podložena prací našich dělníků a rolníků. Naši občané se nemusí obávat o svoje peníze.*“ Tak hovořil k národu v předvečer 1. června 1953 nový prezident republiky Antonín Zápotocký. Ráno ohlásil Československý rozhlas: „*V mimořádném zasedání ÚV KSČ a vlády republiky bylo rozhodnuto provést peněžní měnovou reformu v rámci všeho obyvatelstva ČSR.*“ Dosavadní peníze na hotovosti byly vyměňovány na poštách a ve všech peněžních ústavech 1:50 (to je za 50,- Kčs včerejší měny obdržel každý občan 1 korunu měny nové). U vkladů do 5 000,- Kčs byla výměna provedena 1:5 (to je za 5 000,- korun staré měny byl vklad upraven na 1 000,- Kčs), u vkladů nad 5 000,- Kčs se srážky postupně zvyšovaly až na poměr 1:50. Veškeré mzdy a platy byly od 1. června automaticky vypláceny 5:1 (příklad: za 5 000,- Kčs měsíčního příjmu obdržel pracovník nových 1 000,- Kčs). Největší novou bankovkou byla stokoruna. Byly raženy drobné kovové mince a to: 1 Kčs, 50 haléř, 25 haléř, 3 haléř, 1 haléř. Od nové měny každý začal počítat i na haléře a podle toho se začalo hospodařit. Lidé si řádně o několik dírek utáhli své opasky, aby se žilo čím dál radostněji. Současně s novou měnou byly zrušeny všechny potravinové lístky, a tím upraveny ceny u veškerého spotřebního zboží včetně potravin.

První hrozba úřadů

Na jetřichovské zemědělcce zasáhla politická moc jako blesk z čistého nebe. Okresní národní výbor a okresní plnomocník pro výkup dodávek v Pacově navrhli, aby zemědělci z Jetřichovce a to: Fr. Papež čp. 3, Jan Chramosta čp. 4, Ludvík Papež čp. 5, Josef Vlach čp. 13, a Jan Král čp. 33 byli prohlášeni **vesnickými boháči**. Na toto veřejné prohlášení bylo svoláno plénum MNV dne 20. ledna 1953. Bylo vydáno písemné a jednohlasné usnesení v tomto znění: „*Vzhledem k tomu, že všichni jmenovaní mají kladný poměr k lidově demokratickému zřízení, všichni vesměs řádně plní dodávkové povinnosti a v roce 1952 splnili dodávky všichni na 100%. Dále potom neobhospodařují více než 15 ha zemědělské půdy. Plénum MNV neuznává přípis ONV za označení jmenovaných zemědělců za vesnické boháče. Žádá proto ONV o vyškrtnutí jmenovaných ze seznamu vesnických boháčů. Podepsáno devět členů MNV.*“ (Zápis provedl tajemník MNV Ladislav Hlásek.)

Téhož roku dle rozhodnutí ONV v Pacově byla provedena likvidace hospodářství Petra Neckáře na Hladově. Veškerá zemědělská půda byla přidělena k obdělání obci Jetřichovec. Půdu si rozdělili drobní zemědělci a někteří kovoze zemědělci. Část pozemků převzali i někteří hospodáři ze sousední obce Salačova Lhota. Mocenské orgány sledovaly jedině: likvidační usedlosti Petra Neckáře chtěly donutit hospodáře v Jetřichovci k založení JZD po vzoru obce Zhořec či Těchobuz. Avšak ani při jejich všemocné síle strany a jejich okresních chlebozárců se jim tento záměr zatím nepodařil prosadit. Tak přečkali jetřichovští hospodáři zase jeden přetěžký rok. S nelehkým očekáváním a dalším strádáním a nesnesitelnou dřinou na svých rolích přistoupili k dalšímu životnímu údělu v příštím roce 1954.

V zimním a předjarním období pracovali hospodáři ve vlastních lesích, aby splnili dodávku dřeva dle označování hajného. Poražené dřevo přibližovali vlastními potahy na místa určení.

V tomto roce byly ústředními orgány vyhlášeny na jaro volby do národních výborů. Na podzim potom do národního shromáždění. Volby byly uskutečněny 16. května 1954. Za KSČ byl navržen jako kandidát Alois Stejskal čp. 35. Současně byl za místní myslivecké sdružení navržen František Hons čp. 38. Za Svaz osvobozených politických vězňů a pozůstalých po obětech nacismu byl nominován Karel Míka čp. 41. Na ustavující schůzi národního výboru byl přítomen tehdejší předseda ONV soudruh Václav Andreas z Pacova. Tento čelní představitel KSČ ve svém úvodním projevu navrhl za předsedu MNV soudruha a současně soudce z lidu Aloise Stejskala. Za členy rady navrhl dva

mladíky, šestadvacetiletého Františka Honse a čtyřadvacetiletého Karla Míku. Jaký byl záměr těchto nových jmen do místního zastupitelstva?

Členové pléna návrh Václava Andrease přijali bez jakékoliv diskuze a připomínek. Nedlouho na to si nový předseda MNV pozval do úřadovny NV nové dva členy rady. Přítomen byl rovněž předseda ONV soudruh Andreas. Po svém krátkém přednesu o výhodách socialistického zemědělství započala tvrdá přesvědčovací akce. Bylo zhodnocováno plnění jednotlivých zemědělců. Jako neplnič byl označen Ludvík Papež čp. 5 o výměře 14 ha. Další viník byl označen Josef Blažek čp. 18 s tím, že uměle rozdělil a převedl polovinu hospodářství na svého syna Josefa Blažka včetně domu čp. 17. Blažek byl označen jako spekulant a odpůrce socialistické vesnice. Ludvík Papež jako neplnič a špatný hospodář. Oba dohromady jako nežádoucí osoby a jejich rodiny v obci. Začalo tvrdé přesvědčování obou mladíků k souhlasu a písemnému podpisu k vystěhování z obce. Soudruh Stejskal byl jako by v pozadí. O jeho souhlasu a podpisu byl předseda ONV pevně přesvědčen. Ještě dva podpisy členů rady a ortel by byl vyneseno. **Nepovedlo se.** Mladí adepti v radě odolali a nepodepsali. Strana v Jetřichovci zatím prohrála. Soudruh Stejskal se v říjnu téhož roku funkce předsedy MNV dobrovolně vzdal. Plénum národního výboru zvolilo novým předsedou Františka Honse. Chlapci obstáli, díky jim. A opět se přehoupaly vánoční svátky.

Nový kalendář zaznamenal rok 1955. Režimní propaganda pracovala na plné politické obrátky. Konaly se přípravy k oslavám výročí 25. února, kdy pracující lid svrhl vykořisťovatelský kapitalistický řád. Vládu převzala úderná pěst dělnické třídy v čele s vítěznou Komunistickou stranou Československa. Zvlášť velké agitační přípravy se konaly k 10. výročí osvobození Rudou armádou. Agitátoři prostřednictvím všech sdělovacích prostředků hlásali, že je povinností každého občana přijmout závazek každý na svém pracovišti za zvýšení výroby ku prospěchu míru a socialismu. Tak i naši jetřichovští zemědělci přijali závazky za zvýšení dodávek a tyto závazky bude MNV týdně kontrolovat. **Jaký to ušlechtilý čin.**

Každý týden bude kontrolováno, která dojnice nadojí více mléka, či která slípka snese více vajec. Těmito činy bude obohacen náš celonárodní společný stůl k plnému dostatku živočišných výrobků pro naši pracující třídu. Ještě jedna výzva, která byla vydána výhradně všem zemědělcům. V jarních a letních bramborových kulturách se vyskytl tzv. americký brouk. Tento brouk byl na naše pole přenesen západními agenty, aby ničil úrodu našich bramborových polí. Proto bylo nařízeno, aby se z každé zemědělské usedlosti alespoň jeden člen domácnosti povinně účastnil vždy v neděli dopoledne, kdy zemědělci nepracují, procházení polí osázených bramborami a likvidování tohoto nebezpečného škůdce bramborové natě. Socialistický průmysl proto vyvinul a vyrobil bílý prášek Dinocit (DDT), který zaručoval zničení tohoto nepřítele našich bramborových ploch. Zemědělci povinně ošetřovali svá pole tímto výdobytkem socialistického průmyslu za vyšší výnosy zemědělské výroby. Hospodáři dále však ošetřovali svoje políčka a luka bez ohledu na rady a pokyny mocných orgánů státní správy a jejich prominentů (nohsledů). Nelze nikdy zapomenout na stará, stále platná přísloví našich předků: „*Kdo chce s vlky žít, musí s nimi výt.*“ A tak v potu tváře dobýval svůj chléb náš zemědělský venkov. Oral, sel, sklízeli tak, jak jeho předkové až na jednu výjimku. Na lukách se již při sklizni sena nezpívá „*U panského dvora*“ i orač za svým pluhem již dávno zapomněl „*Ach synku, synku, oral-li jsi*“.

*Jeden rok zas přišel, další však již čeká
jaká budou asi ta budoucí léta?
Vydrží snad ještě jetřichovský rolník?
Režim tvrdě svírá, skývu chleba v dlaních.
Z obou stran jen kůrka tvrdě okoralá,
těžká jsou přetěžká rolníkova rána.
Každý den pak znovu jeho myslí tane,
vydrží-li ještě jeho síly chabé?
Naděje zde není, denně je vše horší,
nemůže dál více, mysle na nejhorskí.*

Tyto verše mluví za vše, jaká byla rána roku 1956 našeho jetřichovského zemědělce. Snad i ta příroda jako by se proti němu spikla. Ještě začátkem dubna dosahovaly mrazy až -8 °C. Jarní setí započalo velice opožděně až koncem samého měsíce. Ani další období roku nevěstilo nic dobrého. Sena se sklízela za velmi špatného a deštivého počasí. Trvala až do počátku července. Ani podzim nebyl jiný. První mraz byl již 19. září. Něco nevídaného v tuto roční dobu. Po tomto mrazu přišlo náhle krásné babí léto. To trvalo až do začátku října. A opět chladno a deštivo. Brambory a setí ozimů provázely časté přeháňky s četnými ranními mrazíky -2 °C až -3 °C.

Takový byl celý rok 1956. Politická agitace a různé přesvědčovací a nátlakové akce komunistických aparátčků se nadále zvyšovaly každým dnem. Denně některý hospodář byl poctěn touto nevíтанou návštěvou, nejčastěji v počtu třech velmi tvrdých stranických agentů. Celá vesnice byla unavená a otrávená těmito stálými nechutnými přesvědčovacími metodami. Navíc se vyžadovalo přísné plnění všech dodávkových úkolů bez ohledu na proměnlivost počasí a tím velmi ztížené podmínky veškerých sklizňových prací. Hospodáři klesali pod tíhou, kterou denně nesli na svých bedrech, aniž viděli nějaké východisko v současné situaci. Říkali sobě navzájem: „*Toto už není život, toto je křížová cesta s pomalým přetěžkým umíráním.*“

Do novodobých dějin jetřichovských zemědělců vstupuje rok 1957

Jaro tohoto roku započalo trochu předčasně a to již v průběhu února. I když březen otáčí kormidlem počasí, kdy teploty klesly kolem -9 °C, jarní setí začali naši zemědělci až v polovině dubna. Teprve měsíc červen začal teplým slunečným počasím. Koncem měsíce až do 8. července přišla náhlá vedra s odpolední teplotou 29–33 °C. Koncem měsíce července teploty poněkud klesly kolem 20 °C. Proto žně začaly již 1. srpna, bylo hezky až do 12. srpna, kdy opět příroda odvrátila svoji laskavou tvář s dešti a přeháňkami. Žně toho roku trvaly celý měsíc. Je přirozené, že komunističtí agitátoři dále obtěžovali rodiny našich rolníků, hlavně v poledních přestávkách, kdy všichni trávili chvilku oddechu při poledním obědě. Již druhý rok bylo nařízeno dodržování přísně stanoveného času při výmlatu obilí. Příklad: První rolník měl v určitý čas výmlatu od – do, druhý rovněž čas od – do, potom první atd. Tímto se vystřídalo za jediný den 4 až 5 zemědělců dle stanoveného plánu. Pokud příští den přšelo, měli dotyční rolníci smůlu. Plán výmlatu byl přísně kontrolován a to v důsledku nedostatku elektrické energie. Hospodářům přestalo chutnat i jídlo u oběda. Byli u konce svých sil jak fyzických, tak psychických. Byli zahánáni do úzkých, nevěda jak z toho ven. Takže jednoho dne za poledne přišel hospodář Chramosta čp. 4 za mladým zemědělcem Karlem Míkou čp. 41. Sedli spolu za stodolu pod košatou lípu a mnoho nemluvíli, nebylo třeba slov. Těch slyšeli od agitátorů až až. Nemohli již tak dál. Bylo toho všeho nad jejich síly. Mladý Míka aniž se více ptal odpověděl jednoznačně: „*Strejdo, když to podepíšete, podepíši také. Ani já již nemohu dál.*“ Byl necelé dva roky ženatý, doma žena s osmiměsíčním dítětem. Sami dva. Rodiče Josef a Marie Koutovi museli zajišťovat hospodářství ve Slavětíně, kde měli pozemky pronajaty. Místní zemědělci je vypovídali z nájmu. Nemohli splnit plánované dodávky. Okresní orgány tvrdě trvaly na jejich splnění. To byl pádný důvod k založení dalšího JZD na okrese Pacov. Ti dva se pod lipou za stodolou dohodli. Nebylo třeba dalších slov. Večer bylo již zřejmé, že Chramosta a Karel Míka podepsali. Bylo rozhodnuto. Druhý den totéž ohlásilo dalších šestnáct zemědělců. Jetřichovský rolník skončil svůj dočasný boj. Poddal se, ale nevzdal se. Jetřichovský družstevník začal nový boj. Nepoddává se, zůstává věrný. Tak bylo založeno v srpnu 1957 menšinové družstvo Jetřichovec.

Stranou zůstalo zatím pět středních hospodářů. Odolali všichni takzvaní kovozezemědělci v obci. Obec byla dočasně rozdělena na dva tábory. Žňové práce prováděl naposledy jednotlivě každý rolník na vlastním. Rovněž dodávkové povinnosti plnili tak jako v minulých letech. Ihned po žních byla prováděna takzvaná hospodářsko-technická úprava půdy, jinak řečeno: započalo rozorávání mezí a tím zcelování pozemků do velkých celků. Velice těžce tuto velikou a dosud nevídanou proměnu nesli téměř všichni hospodáři. Meze, to byla vlastnická práva každé zemědělské usedlosti. Tam byla v skrytu duše ta láska k rodné hroudě. Ta byla všem bez rozdílu najednou odňata. Přestalo najednou platit po všechna pokolení platné přísloví: „*Dědictví otců zachovej nám pane.*“ Traktory a pluhy obracely meze, kácely a trhaly remízky, šípkové keře, stromy na mezích apod. Krajina se měnila k nepoznání. Potom není divu, že mnohý rolník, který se v obci narodil, celý život v ní žil, pracoval a obdělával svoji rodnou půdu zděděnou po svých předcích, toto příkoří neunesl. A stalo se jednoho dne, kdy se v obci ozval z kapličky zvonek (umíráček). Lidé vybíhali ze svých domovů, ptali se jeden druhého, kdo odešel z našich řad na věčnost. V úžasu nevěřili, co jim bylo řečeno. Jako blesk z čistého nebe zasáhla tato událost celou obec. Odešel z vlastního rozhodnutí rolník, který neunesl skutečnost, která se děla v obci. Byl to pan Bedřich Švec čp. 7 dosud nevstoupivší do založeného JZD. Budiž mu země lehká, země, půda, rodná hrouda. Byla mu vším.

*Rodné brázdy v šíř i v dál,
Kdo mě moje brázdy vzal.
Komunismus mocný pán
Ten mě moje brázdy vzal.
Nemohu já bez vás žít,
Proto musím odejít.*

Tak přetěžko a velice smutně zahajovalo svoji činnost a práci nově utvořené družstvo Jetřichovec a jeho osmnáct zemědělských usedlostí. Do čela družstva jako předseda byl postaven Jaroslav Míka čp. 14. Účetním družstva se stal mladý takřka sedmadvacetiletý Karel Míka čp. 41. Agronomem a současně skupinářem byl ustanoven Jan Chramosta čp. 4. Funkcí zootechnika byl pověřen Josef Blažek ml. čp. 17 (dvaatřicetiletý). Za skladníka byl ustanoven Ludvík Papež čp. 5. Takové bylo první vedení družstva, které na sebe převzalo tíhu a zodpovědnost za svěřený majetek a za budoucnost všech členů a jejich rodin. Celá nově utvořená družstevní rodina věděla, že tvrdá a poctivá práce je tak jako dříve nezbytným předpokladem snad k poněkud klidnějšímu způsobu života, než zažívali až dosud. Alespoň té šikany a výhrůžek již snad přestalo. Podzimní osev byl již proveden společně. Každý se svým potahem tak, jako dříve, avšak na jednom velkém lánu zceleného pozemku. Přišel podzim a sklídila se poslední soukromá brambořiště. Ostatní zatím zůstávalo tak jako dříve beze změn.

Čekal se rok 1958. Začal první rok skutečného společného hospodaření v družstvu. Hned v počátcích po Novém roce vyčlenili družstevníci stáje, ve kterých byl skupinově ustájen skot, dojnice a koně. Dojnice byly svedeny do stáje čp. 17 Blažkova usedlost, dále do stáje čp. 16 hospodářství Smetanovo. Ostatní skot: býci na výkrm měli stáj u Papeže čp. 3, jalovice do chovu stáj u Papežů čp. 1. Mladý skot byl soustředěn v čp. 13 Vlachova usedlost, telata na odstav se nacházela u Papežů čp. 20. Koně, bylo jich 11 párů, byli ustájeni ve stáji čp. 4 u Chramostů. Další stáj byla v čp. 5 u hospodáře Ludvíka Papeže a ještě u Karla Brabce čp. 6. Pro prasnice byla adaptována stáj v čp. 40 u Hlásků a v čp. 41 u Karla Míky a v čp. 14 u Jaroslava Míky.

Těžko se mnozí hospodáři a hospodyně loučili se svým malým stádem ve svých stájích. Všichni však přijímali tuto danou situaci jako zákon plynoucí z členství ve společném hospodaření družstva. Doma zůstala každé rodině záhumenková kráva. Než začaly jarní polní práce, bylo skupinové ustájení uskutečněno. Zootechnik Blažek zahájil svoji činnost veškerou písemnou evidencí stavu ustájených zvířat.

Jaro začalo velice brzy, neboť již koncem března za krásného slunného počasí bylo provedeno společné jarní setí a v polovině dubna bylo započato se sázením brambor. Byl to nový pohled na práci našich mladých družstevních hospodářů. Několik párů koní naorávalo (blatkovalo) brázdu za brázdou. Rovněž samotné sázení brambor bylo nové. Ženy dále sázely sadbu ze svých košíků. Nové bylo, že jich v řadě vedle sebe sázelo 12–15 na místo dřívějšího jara, kdy byla sazečka na poli sama, v lepším případě dvě. Kolektivizace spočívala skutečně v kolektivní práci všech. Rovněž senoseč probíhala po novu. Muži s kosami na ramenou kolem třetí hodiny odpoledne nastoupili na luka a jeden za druhým, řad za řadem, ukrajovali luční porost do pozdních večerních hodin. Druhý den ráno po úklidu ženy opět s hráběmi jedna za druhou rozhrabovaly řady trávy posečené minulého dne. Zásadní skutečností bylo, že v obci nikdy nebylo sousedských svárů a mrzutostí. Tato pohoda a vzájemné kamarádství byla základem k vysoké pracovní morálce a vytrvalosti v práci. Tak k tomu byli všichni z dosavadní soukromé praxe více než dobře vychováni. To byla víceméně předpokládaná naděje v budoucí úspěch nově utvořeného družstevního kolektivu. Naděje, ve kterou všichni doufali a jak budoucnost později prokázala, je nezklamala. Navzájem se ujišťovali: „*Budeme dělat, jak jsme pracovali doposud. Nikdo nám zadarmo nic nedá a už vůbec ne komunističtí agitátoři. Od nich už máme pokoj.*“ Dostatek důkazů bylo z vedlejší obce Těchobuz. Tam si ženy myslely, že když založily družstvo, jako jedno z prvních na Pacovsku, že už nebudou muset chodit na pole. Tam se muselo chodit do práce, muselo se chodit na pole. Naproti tomu v Jetřichovci se pracovalo. Chodilo se na pole bez slůvka muselo. V tom jediném slůvku byl a je zcela jiný způsob myšlení. Těchobuzské družstvo bylo zářným odstrašujícím příkladem. Založili ho a řídili samí členové KSČ. V Jetřichovci jej založili a řídili skuteční zemědělci zvyklí tvrdé práci, byli to hospodáři. Nepotřebovali k tomu žádnou stranu. Stačili si bez ní sami.

Obdobně začínaly pro zemědělce družstevníky i první společné žně. Ty započaly koncem července. Družstvo přijalo pomoc ze Strojné traktorové stanice v Pacově, která vypomáhala dvěma samovazy. Muži byli již osvobozeni od sekání hrabicemi a ženy od sbírání a vázání obilí do snopů. Sekalo se žito u třešni po pravé straně silnice do Těchobuze. Zcelený lán, jehož výměra je 35 ha. Takže se jen vázané snopy svázely a stavěly do tzv. panáků. Nevázané snopy od samovazu se dovazovaly. První žňové dny se vyznačovaly velkými vedry, což svědčilo o brzké blížící se bouřce či krupobití. Co se předpokládalo se vyplnilo se všemi ničivými důsledky. Žňové práce probíhaly teprve druhý den. Mezi druhou a třetí hodinou odpoledne zaburácel veliký rachot (hromobití) a s ním blesková čára po celé obloze. V mžiku se zatmělo. Od Těchobuze se vynořil zlověstný tmavý mrak. Současně s ním nebyvalá průtrž mračen. Oblaka chrlila nesmírné množství vody. Setmělo se, že nebylo pro mračna a velké spousty vod vidět ani na deset metrů. Traktoristé odpojili samovazy a snažili se ujet do obce. Cestou po poli zastavovali ženám, které naskakovaly do traktorů kde buď. Na prvním traktoru plných žen stoupla si jako jedna z posledních na jeho rame-

na rukama držíc se za okraj kabiny mladá čtyřiadvacetiletá družstevnice Marie Míková čp. 41, manželka účetního družstva. Protože bydlela na okraji obce, hlasitě požádala traktoristu, aby jí zastavil, že seskočí z ramen traktoru a poběží domů. Za nimi v závěsu jel druhý traktor, rovněž plně obsazený dalšími ženami. Tma a průtrž mračen taková, že nebylo vidět, jak se říká, ani na krok. Jakmile jmenovaná sundala pravou nohu z ramena traktoru, druhou ještě stála na rameni a rukama se ještě držela kabiny, v tom okamžiku v plné rychlosti narazil druhý traktor do prvního. V mžiku se stalo to, co se stalo pro jmenovanou osudné. Vodicí tyč předního pravého kola přesně pod jejím kolenem provedla své. Její noha se tak dostala do soukolí tyče a předního kola traktoru. Aby jí mohli traktoristé nohu vůbec vyprostit, museli odmontovat přední kolo a tím jí vyjmout nohu z mechanismu řídicí tyče a kola traktoru. Výsledek? Okamžitý odvoz do nemocnice Pelhřimov na chirurgické oddělení. Do léčebné péče ji převzal zkušený chirurg dr. Květoň, její zachránce. Diagnóza: transplantace lýtky, přenos části tkáně z břišní části těla až do nově tvořeného lýtkového podkoleního svalu. Doba léčení s přestávkami 9 měsíců, 13x na operačním sále. Konečný výsledek: částečně invalidní důchod v celkové částce 230,- Kčs měsíčně. Doma manžel, s malou dcerkou – jeden rok a osm měsíců. Ve stáji osm prasnic se selaty, a na kuchyňském stole rozložená účetní evidence družstva. Tak začínaly a současně skončily prvé společné žně rodiny Míkovy čp. 41. Žně pro ostatní družstevníky skončily až v polovině září. Ihned poté se přikročilo ke sklizni otav. Na sklizeň brambor se dostalo až koncem září. Sklízelo se ještě po celý říjen, kdy soukromí zemědělci měli dávno již hotovo včetně provedení podzimního setí. Studený a mokrá podzim měl značně negativní vliv na dokončení veškeré sklizně brambor a setí ozimů. Že by ubylo tvrdé a úmorné dřiny novým družstevníkům nelze říci ani náhodou. Chyběla potřebná mechanizace, která byla před založením družstva všemi státními a stranickými orgány slibována. Tu základní mechanizaci měla zatím jenom Strojné traktorová stanice v Pacově. Družstevníci tak jako dříve veškeré polní práce vykonávali koňskými potahy s náradím ze soukromého hospodaření. Jednoradličné pluhu jako za doby vynálezů bratřanců Veverkových a nic víc.

Končil rok 1958. Rok plný zklamání nadějí v lepší zítřek jak tvrdili komunisté. Rok tvrdé práce, tak jako před založením společného hospodaření, avšak přece jen změna. Ve stájích měli hospodáři zcela jiná stádo dobytka než před rokem. Jeden samé dojnice, jiný výkrm býků, třetí chovné jalovice, další telata či koně nebo prasnice se selaty. I tomu si naši družstevníci uvykli, neboť láska ke zvířatům je vesnickému člověku dána od nepaměti. Krmlili a ošetřovali vše svěřené tak jako své. Začínali druhým rokem hospodařit na společném všech, a přesto nikoho jako jednotlivce. Hospodář se vytratil. Místo něho nastoupil kolektiv. Zodpovědnost za kolektiv převzalo vedení družstva. Jetřichovští družstevníci byli přesvědčeni, že si vybrali ze svého středu dobré vedení. Práce jim nevadila. Měli tvrdé dlaně. Společně oseli nové zelené lány, sázeli brambory, muži s kosami na ramenou zahajovali senoseč. Domnívali se, že založením družstva končí především ta hrozná buzerace okresních stranických činitelů. Ó jak se mýlili. Na den 26. května 1959 byla svolána společná schůze rady MNV a vedení družstva v čele místní organizace KSČ, za přítomnosti zástupců okresního národního výboru a okresního výboru KSČ. Na tomto společném jednání bylo projednáváno zvýšení dodávek zemědělských výrobků, a to jak u dosud soukromých rolníků, tak družstva jako celku. Opět byly předepisovány plánované stavy dojníc, skotu, prasnic atd. Zdůvodňováno bylo toto nařízení usnesením ÚV KSČ ze dne 5. června 1959. (Žádné výjimky, žádné výmluvy.) Předepsané úkoly budou kontrolovány a jejich plnění bezpodmínečně vyžadováno. Další bičík hlavně na dosud váhající soukromé hospodáře v obci. Naturální dávky pro členy družstva – na jednu odpracovanou pracovní jednotku bylo stanoveno:

Žito	1,20 kg
Pšenice	0,50 kg
Ječmen	0,20 kg
Seno	1 kg
Sláma	2 kg
Brambory	3 kg

Tato opatření směřovala k zabezpečení rodin družstevníků a současně k dosahování vyšší iniciativy a pracovní morálky všech členů. Rozpis podle odpracovaných pracovních jednotek prováděl účetní družstva. Rovněž tak měsíční výplaty, záloha za odpracované pracovní jednotky. Tak se všichni dohromady učili novému způsobu odměňování za vykonanou práci. Na veškeré pracovní úkony byly vypracovávány tzv. pracovní normy. V živočišné výrobě bylo odměňování za 1 litr mléka, za 1 kg přírůstku u každé kategorie různě, za odchované sele o váze 15 kg apod. Ještě jednu zajímavou novinku zavedl současný komunistický režim. Od roku 1958 byly všeobecně zavedeny tzv. žňové hlídky: dva muži od 18 do 60 let hlídali do půlnoci a dva muži od půlnoci do rána. Jejich úkolem bylo střežit

úrodu před ohněm a úmyslnými škůdci. Mnohde nepřátelé družstev zapalovali stohy a jiné hospodářské objekty. Tak se po celodenní těžké práci na poli nastoupilo na noční směnu.

Vývoj zemědělského družstevnictví

Nadešel rok 1960. Vláda vyhlásila rok voleb do všech stupňů národních výborů. Dnem 20. ledna 1960 vstoupili dosud zbývající soukromí zemědělci všichni do družstva. Celková výměra sloučené půdy činila 323 ha. Obec byla opět sjednocena bez dalších rušivých jevů. Jedinou změnou byla volba předsedy JZD z řad nově přistoupivších členů. Stal se jím dvaatřicetiletý Fr. Hons (kovoze zemědělec), vyučený jako řezník. Současně zastával i funkci předsedy MNV. Lze říci, že ve vedení družstva pracovali mladí muži plní elánu a odhodlání pozdvihnout hospodářskou úroveň družstva a všech jeho členů. První úkol, který si družstvo stanovilo, byla novostavba kravína pro 96 kusů dojnic. Stavba byla povolena i s dlouhodobým úvěrem v částce 360 000,- Kčs. Brzy po ukončení zimního období bylo překročeno k výkopovým pracím základů celé stavby. Celou stavbu řídil zkušený stavař František Berka z Pacova. Zednické práce prováděli žáci stavebního učňovského dorostu. Pracovalo se s velkým pracovním nasazením jak členů družstva, tak učňovské mládeže. Výsledek byl ten, že 30. prosince 1960 byly sváděny dojnice do nově postaveného kravína. Dne 1. ledna 1961 nastoupili noví krmiči. Poprvé rozváželi krmivo dojnícím ve vozících po kolejové dráze před hlavami dojnic. Uprostřed stáje široká chodba, po obou stranách posuvný škrabák na postupný odsun chlévkové mrvy na venkovní transportér do volného prostoru hnojiště, případně přímo na traktorový vlek s denním odvozem na polní hnojiště. Toto byla prvá mechanizace ve společných objektech živočišné výroby. Téhož roku byly vyhlášeny volby do všech stupňů NV. Tento akt měl za důsledek, že byly zrušeny tzv. malé okresy jako Pacov, Kamenice nad Lipou a Humpolec. Všechny byly začleněny do jednoho správního celku. Tím byl Okresní národní výbor Pelhřimov. Rovněž tak byl i zrušen Krajský národní výbor v Jihlavě. Nově utvořený okresní národní výbor byl územně přivtělen do Jihočeského kraje se sídlem v Českých Budějovicích. Těmito změnami byla upevněna centralizace státní správy.

Následující rok 1961 nepřinesl žádné mimořádné změny a nevybočoval z předchozího roku. Všichni si byli vědomi, že cesta k socialismu, ať už jakýmkoli způsobem vynucena, je nezvratná a jedinečně možná. Zvítězil duch kolektivizace nad myšlením jednotlivce, byť jeho názor byl v souladu s řádem doby. Proto i jetřichovští družstevníci vědomi si toho, že hlavou zeď neprorazí, nasadili všechny své fyzické a tvůrčí síly pro hospodářský prospěch družstva. Tato jednotící skutečnost byla předpokladem pro budoucí hospodářské úspěchy celého pracovního družstevního kolektivu. Družstevníci neměli ve svém středu buňku komunistické strany jako vedoucí úlohy při řízení a řešení problémů ve svém středu. Dokázali si všechny stávající problémy, situace a perspektivy do budoucna řešit sami. V daném případě stále platila zásada uplatňování zdravého selského rozumu!

Počasi mladým družstevníkům přálo, neboť téměř celé měsíce srpen a září byly nádherné a slunné. Již v prvních srpnových dnech započali s kosením žit samovazy. Trochu se ochladilo po 7. srpnu, avšak ve třetí srpnové dekádě nastalo opět pravé žňové počasí. Obilí se sváželo k tzv. polnímu mlatu u kravína, kde se prováděl výmlat především žita. Jarní obiloviny se zatím shromažďovaly do stodol, kde se v zimním období mlátily. Žně v tomto roce končily v druhé polovině září. Jedno nové překvapení však současný režim zemědělcům přece přinesl. Po roce 1960 byly úředně uzavírány současné soukromé mlýny. Mletí obilí se soustřeďovalo do velkých znárodněných podniků. Jetřichovští zemědělci mleli většinou ve mlýně na Hladově u pana Krejčí. Tento byl jako i ostatní mlýny úředně zablokovan a provoz mu byl znemožněn. To byl také konec domácím vesnickým pekárnám, ve kterých hospodyně pekly voňavý chutný chléb. Tím se i na venkově začal chléb a ostatní pekárenské výrobky kupovat. Vše se již dostávalo pod přímou kontrolu státu. Družstevníci měli stále ještě záhumenkovou kravku a drobné hospodářské zvířectvo. Ne však již všichni.

Roku 1962 byl zahájen dlouhodobý záměr k výstavbě staveb pro mladý skot, prasečák pro prasnice a prasata v žíru. V dalších letech pak byl vybudován sklad pro jarní sklizňové obilí (oves, ječmen a píce). Pokračováním další investiční činnosti byla plánovaná stavba opravárenské dílny a garáží na traktorový park. Do pozdější etapy byla navržena čistička obilí s přídavnými skladovacími silo. Nebylo toho málo, co si družstevníci v Jetřichovci stanovili jako základ pro skutečnou zemědělskou velkovýrobu. Jenom tak lze s úspěchem zvládat současný trend socialistického budování zemědělství. Toho si byli všichni plně vědomi. Jiné cesty nebylo. Proto ještě v roce 1961 zažádali

o dlouhodobý úvěr v částce 454 000,- Kčs na stavbu odchovny mladého skotu a porodny prasnic. Během roku 1962 byla stavba odchovny dokončena a započala výstavba porodny prasnic a ostatní vepřový brav (žír). Ještě tohoto roku zažádalo vedení družstva o další úvěr u Komerční banky o 100 000,-Kčs na stavbu skladu píce a slámy. V družstvu nebylo vážných nedorozumění a rozporů, proto pracovní morálka byla velmi vysoká. Dařilo se však i zlepšení v oblasti odměňování, sociální a zdravotní péče o členskou základnu. Dosud nebylo uvedeno jakým způsobem bylo prováděno odměňování členů družstva. Základní odměňovací jednotkou byla PJ, tj pracovní jednotka. Ta představovala pracovní hodnotu vykonané práce. Hodnota práce byla stanovena buď hodinovou sazbou či sazbou za užítkovost v živočišné výrobě popř. u dojnic za výrobu jednoho litru mléka při 3° čistotě. Příklad: sekáč s kosou za 1 h výkonu 0,20 PJ, sběračka obilí za 1 h výkonu 0,18 PJ. Při výmlatu obilí mlátičkář za 1 h 0,19 PJ, pracovník u pytlů 0,18 PJ atd. Na veškeré práce, jak v rostlinné výrobě, ve stájích, tak na stavbách, byly stanoveny přesné normativy PJ. Pokud bylo možno, byly určeny tzv. výkonové normy PJ. Finanční ohodnocení PJ nebylo pevně stanoveno.

Bylo odvislé od celoročního výsledku hospodaření družstva. Opět příklad: družstevníci odpracovali za rok celkem 30 000 PJ. Čistý výtěžek (zisk) družstva po odpočtu všech provozních výdajů a odvodů činil v roční účetní uzávěrce 300 000,- Kčs. Výsledná pracovní jednotka tudíž činila 10,- Kčs na jednu PJ. Měsíční záloha za odpracovanou PJ se vyplácela 5,- Kčs. Doplatek koncem roku tudíž činil na každou pracovní jednotku také 5,- Kčs. Takový byl postup odměňování ve všech zemědělských družstvech. Pokud se družstvo rozhodlo vyplácet vysoké zálohy na pracovní jednotku a během roku špatně hospodařilo, stávalo se, že doplatky nebyly žádné a mnohdy družstva hospodařila se ztrátou. Tím se dostávala do vysoké úvěrové situace u peněžního ústavu (Komerční banky) a mnohá takto zkrachovala v počátcích společného hospodaření (viz Těchobuz). Tato ztrátová družstva pak přejímal stát. Vytvářely se státní statky. Zemědělci ztratili právo na řízení a chod zemědělské obce. Byl dosazen správce statku (nikoli družstva, neboť toto právně zaniklo). Rovněž tak nebylo možné hned po založení družstva vyplácet jakékoliv sociální dávky ani rodinné přídatky na děti. V roce 1959 dosáhla výše PJ 9,- Kčs (záloha 5,- Kč). V roce 1960 plánovalo družstvo 9,- Kčs na jednu PJ. Dosaženo 12,- Kčs (záloha 5,- Kčs). Každým následujícím rokem byla zvýšena pracovní jednotka v průměru o 2,- Kčs. Na výroční členské schůzi zástupce Okresní zemědělské správy v Pelhřimově velice kladně hodnotil výsledek hospodaření družstva. Jako příčinu uvedl: *pocitivá práce všech členů družstva. Účetní družstva v odpovědi uvedl: „Náš úspěch spočívá v tom, že každým rokem rozdělujeme jenom tolik, kolik je možné.“ (Na kolik si vyděláme.) „Tím, že vyplácíme nízké zálohy na PJ, si vytváříme rezervu pro případ horšího hospodářského výsledku oproti plánu družstva. I do budoucna se budeme řídit touto zásadou.“* Družstevníci pochopili tuto hospodářskou zásadu účetního a přijali za svou. (Zálohy na PJ nízké, doplatky vyšší.)

Počáteční příjmy družstevníka v roce 1960 činily 5 763,- Kčs ročně. V roce 1961 byl příjem na jednoho pracovníka 8 250,- Kčs. Rok 1962 představoval průměrnou roční mzdu na člena družstva 8 790,- Kčs. S takovými odměnami začínali jetřichovští družstevní hospodáři v prvních letech společného hospodaření. Nereptali, neboť z čeho více rozdělit. Toho si všichni byli plně vědomi. Sociální a zdravotní problematikou se vedení družstva začalo zabývat rovněž v počátku roku 1960. 17. února 1960 bylo na členské schůzi usneseno, že se budou vyplácet měsíčně přídatky na děti, a to na každé dítě do čtrnáctého roku věku 20,- Kčs. V roce 1961 byly tyto přídatky zvýšeny na 30,- Kčs a k Vánocům obdrželo každé dítě jednorázově 100,- Kčs. Rok 1962 činily přídatky na jedno dítě 70,- Kčs, na dvě děti 100,- Kčs a na tři děti 150,- Kčs do konce povinné školní docházky. Matkám byla přiznána osmitedlní mateřská dovolená s platem 80 % průměrného výdělku. Nemocný člen měl rovněž nárok na 80 % odměny v době jeho pracovní neschopnosti. Novomanželům byl poskytnut jednorázový svatební příspěvek ve výši 500,- Kčs. Družstvo se svým pracovním úsilím a dobrou hospodářskou politikou vedení postupně zařazovalo k předním zemědělským podnikům celého okresu. Jeho dobrá pověst po krůčcích stoupala u všech okolních sousedů (Salačova Lhota, Bratřice, Zhořec, Velká Chyška apod.). Všeobecně se říkalo: *„Jak to ti Jetřicháci dělají, že dosahují tak dobrých výsledků. Takový kopcovitý terén, většina polností položena na severní straně proti slunci.“* Odpověď je jednoznačná: družstevníci pracují tak jako za soukromého hospodaření. Hospodářské vedení rovněž šetrně zvažuje veškeré finanční operace tak, aby každá vložená koruna do provozu přinášela v budoucnu finanční prospěch nikoli ztrátu. Komunisté hlásali heslo: *„Každý hospodářem na svém pracovišti.“* Jetřichovští družstevníci toto heslo v praxi plně uplatňovali ve své každodenní práci. Rok od roku se poměry v celé společnosti měnily dle záměru ústředních orgánů, t.j. absolutní socializace veškerého venkovského zemědělského obyvatelstva. Přirozeně, že tento trend se nemohl vyhnout ani našemu zemědělskému družstvu. Značnou výhodou bylo, že v družstevním kolektivu nebyla žádná místní organizace KSČ. Tím bylo zabráněno značným zásahům zvenčí do řízení a práce hospodářského vedení družstva. Družstevníci nebyli rozděleni na členy KSČ a ty druhé. Celá obec a tím i zemědělské družstvo si udrželo nezávislou hospodářskou politiku. To byl úspěch, který byl v celém okolí obdivován a ne zcela pochopitelný. O to byl úspěch zasloužený. Pracovití družstevníci, schopné mladé hospodářské vedení, které si nechalo často poradit od starších zkušených hospodářů. Diskuze, které se vedly, se staly přínosem ve prospěch věci, nikoli nástrojem několika jedin-

ců. Rok se mýjel s rokem. Družstvo se postupně stabilizovalo natolik, že odměny za práci byly každý rok o něco vyšší roku předchozího. Při tom všem pokračovala investiční výstavba, nákup nových traktorů a ostatní mechanizace. Družstvo při všech svých úvěrech na svůj rozvoj plánovitě splácelo jak samotné úroky z těchto úvěrů, tak úvěry jako takové. Nestalo se, aby se družstvo svojí špatnou hospodářskou politikou dostalo do tzv. dluhové pasti. Hospodárně se chovali všichni: ať traktorista na poli, či ošetřovatel v živočišné výrobě. V čele s hospodářským vedením. V tomto družstvu nebylo třeba hesel a plakátů od ústředních úřadů: „*Každý hospodářem na svém pracovišti.*“ Jetřichovští družstevníci si tuto vlastnost nesli s sebou hned od svého počátku. Malé jetřichovské družstvo se stalo vzorem nejen ve svém okolí, nýbrž i v hodnocení celého pelhřimovského okresu. Pravidelně se každým rokem umísťovalo na předních příčkách hodnocení v okresních tabulkách. Družstevníci se stále více cítili být spoluvlastníky svého družstva. Proto to vysoké pracovní úsilí všech, a na všech úrovních celého podniku.

Svoboda a velké naděje očekávání

Léta plynou, rok se mýjí s novým rokem. Všichni si zvykli. Najednou jako by zavál nový svěží vítr z vnějšího světa. Rok 1968. Všichni se navzájem dozvídají o událostech do té doby naprosto neslýchaných. Rádio, noviny denně přinášejí čím více otevřených zpráv o změnách v ústředních orgánech KSČ a to odstoupení prvního tajemníka strany a jmenování dosud málo známého politika Dubčeka. Rovněž ve vládních úřadech všechno vřelo. Otevřeně se diskutuje beze strachu z špiclování policejních orgánů. Prezidentem republiky je zvolen válečný hrdina generál Ludvík Svoboda. Předsedou vlády se stává rovněž nová tvář politického nebe Oldřich Černík. Předsedou Národního shromáždění Josef Smrkovský. Objevuje se nové heslo „*Socialismus ano, avšak s lidskou tváří.*“ Vznikají nové politické směry. Klub angažovaných nestraníků (KAN a K231). Klub osvobozených politických vězňů z doby normalizace apod., celá země je ve varu. Na okrese Pelhřimov se zakládá přípravný výbor hospodářského družstva, které bylo na počátku padesátých let zrušeno. Do tohoto přípravného výboru za okres Pacov je navržen mimo jiných i účetní z JZD Jetřichovec. Zemědělci pracují tak jako dříve, jen se vše denně sleduje a vzájemně diskutuje. Rozpad družstvu nehrozí. Nikdo nehlásá návrat k soukromému hospodaření. Je příliš pozdě. Lidé si vzájemně zvykli na společné hospodaření se vším všudy. Jedno je však nové. Lidé se přestali bát mluvit nahlas. Znovu podotýkám: družstvo v Jetřichovi neřídí strana, proto ta vzájemná jednota a důvěra. Všude v okolí, kde v čele hospodářského vedení vládnou komunisté, je situace odlišná. Kde byli dříve ve velké neoblíbenosti, stávají se důvodem k opuštění svých vládnoucích pozic. Lidé je nadále veřejně odmítají. Chtějí nové vedení. Čas trhl oponou. Přišel 21. srpen, republiku obsadila vojska Sovětského svazu spolu se svými spojenci.

Kontrarevoluce potlačena

Všeobecný strach, bezmocnost co bude dál. Konzervativní komunisté opět ožívají. „*Vždyť to byla všechno kontrarevoluce co se dělo*“, hlásají ve svých prohlášeních. Postupně se mění zprávy v novinách, rádiu a v televizi. Státníci jezdí na jednání do Moskvy. Vedoucí tajemník UV KSČ je odvolán. Nastupuje nový muž na jeho místo, **Gustav Husák**. Prezident zatím zůstává. Jinak se vše v Praze mění. Pražské jaro, jak se všeobecně vžilo v řeči politiků, tak především v podvědomí všeho lidu, celého národa a veškeré společnosti. Nové politické vedení strany a státu pod patronací sovětských vládců toto období naopak označilo za plíživou kontrarevoluci, vstup okupačních vojsk do naší republiky, naopak za přátelskou a nezištnou pomoc armád socialistických spřátelených států. Toto nezištné přátelství sovětských vojsk trvalo celých čtyřicet roků až do roku 1990. Takové jsou dějiny našeho národa. Nejprve německá šestiletá okupace a odebrání třetiny území našeho státu, statisíce umučených životů nejlepších lidí národa a hned v roce 1948 absolutní nadvláda komunistické strany a v roce 1968 další okupace od „sovětských přátel“ a opět statisíce zničených lidských životů.

Přes toto všechno dokázali jetřichovští občané a nyní již družstevní zemědělci úspěšně odolat tlaku velkých změn a otřesů. Nebylo zrůdců a přísluhovačů totalitních režimů ať nacismu či komunismu. V srdcích všech zůstávala památná slova slavného humanisty, teologa, učitele národů, Jana Amose Komenského: „*Věřím i já Bohu, že po přejítí vichřic, opět se navrátí vláda do rukou Tvých, ó lidé český*“. Nadcházející 70. léta byla léty útlumu svobodného otevřeného názoru. Byly to roky politické přetvářky, mlčení a duchovního mrzačení celého národa. Lež se stala pravdou a pravda se schovala do suterénu lidských duší. Život musel pokračovat v nových politických podmínkách i v Jetřichovci.

Normalizace společnosti a její vývoj po roce 1968

Začaly celostátně probíhat tzv. prověřkové komise, které zjišťovaly loajálnost k novému vedení strany a vlády. Členové KSČ, kteří neprojevili souhlas se vstupem okupačních vojsk, byli ze svých veřejných státních řídicích funkcí okamžitě odvoláni a nahrazeni novými uvědomělými, oddanými nové prosovětské politice. Obdoba let padesátých, avšak prováděna již v rukavičkách. Nikoli věznění nepohodlných a oportunisticky laděných soudruhů a jejich příznivců, nýbrž zařazení do nejnižších dělnických profesí (topiči v kotelnách, pomocníci v různých podnicích průmyslové a nevýrobní sféry). V Jetřichovci takoví jedinci nebyli, takže hospodářské vedení zůstalo beze změn. Tím více se všichni snažili o co nejlepší hospodářský výsledek družstva. Ještě však neměl všechno pod svou kontrolou všemocný stát. Byly to lesy. I když mohli družstevníci dle výběrů státního dozoru lesní správy provádět ojedinelou probírku, nikoliv těžbu. I to bylo trnem v oku stranických a státních orgánů. Tak začala hned v počátku semdesátých let přesvědčovací akce, dnes už družstevníků, za trvalé užívání všech až dosud soukromých lesů do správy a trvalé ochrany zemědělským podnikům. Bylo tomu tak i v jetřichovském družstvu. Tím se zvýšila výměra družstva o téměř 85 hektarů lesní plochy. Tímto aktem združstevnění byl i konec jakéhokoliv vstupu do nyní již družstevních lesů. Vše pod kontrolou a dohledem státní lesní správy. Dohled a kontrola dokonalá, lesní pých náležitě finančně hodnocen dle zcizené lesní hmoty. Družstvo začalo hospodařit i v lesích. Přirozeně, že těžba kulatiny přinášela do družstevní pokladny nezanedbatelný přínos finančních prostředků. Toto vše přispívalo k dalšímu hospodářskému rozvoji zemědělského podnikání (nové stroje, nová investiční výstavba, současně i zvýšené peněžní odměny družstevníků). Družstvo postupně bohatlo ve všech směrech. Toto vše nezůstalo bez odezvy okresních orgánů.

Protože lesní hospodaření v lesích vyžadovalo stále více odborné péče, družstvo získalo pro tuto činnost odborného lesního hospodáře od státních lesů. Tím byla veškerá lesní činnost prováděna odborným způsobem (těžba, výsadba, apod.).

Slučování ve velké zemědělské celky

V mnohých menších zemědělských družstvech nebyla řádně doceněna vedoucí úloha KSČ. Především tam, kde ve vrcholném hospodářském vedení a v představenstvu družstva neměli převahu členové strany, oddáni novému vedení strany a státu. Bylo proto celostátně přistoupeno k vytváření a zakládání velkých zemědělských podniků a tím i daleko většímu vlivu na řízení hospodaření v rámci jednotlivých kontrolních orgánů. Byly zřízeny okresní zemědělské správy, které spoluřídily a organizovaly zemědělství v rámci okresu jako celku. Plánovaly se osevnické plochy jednotlivých plodin, investiční výstavba, nákup těžké mechanizace, dodávkové úkoly jak v rostlinné, tak i v živočišné výrobě, rovněž tak i mzdy a odměňování v jednotlivých zemědělských závodech. Jinými slovy – byla zavedena kompletní koncentrace a monopolizace celého zemědělského sektoru pod absolutní kontrolou stranických a státních orgánů. Jako záruka tohoto nově vznikajícího systému byly připravovány a již zakládány velké zemědělské podniky v čele s dosazeným předsedou družstva a loajálním přívržencem režimu a současně členem KSČ. Tito lidé poslušně plnili veškeré úkoly okresních zemědělských správ mnohdy bez ohledu na vnitřní situaci místních poměrů. Cesta ke slučování zemědělských družstev byla zahájena. Tato cesta byla daleko jednodušší než původní zakládání zemědělských družstev. Z lidí se postupně vytrácel pocit spoluvlastnictví, a tím i pocit spolurozhodování ve družstvu jako takovém. Členské schůze se víceméně stávaly formalitou s předem naplánovaným programem. Diskuzí z řad družstevníků ubývalo, nebylo téměř o čem. Vše bylo pečlivě naplánováno předem z řídicího centra, okresní zemědělské správy pod dohledem OV KSČ. Tak jaká pak diskuze. „*Kdo má moc, má i pravdu.*“ Ta již nebyla u družstevníků, neboť neměli možnosti spolurozhodování, tudíž jejich pravda nebyla rozhodující. Toto vše mělo neblahý vliv na pracovní morálku jako celku. Zemědělskému družstvu v Jetřichovci se dařilo ve všech směrech jeho činnosti. Výše odměn družstevníků každý rok přinášela do jejich kapes rok od roku spokojenost všech, kdož se na výsledcích hospodaření podíleli. Zásadou účetního družstva bylo nadále vyplácet během roku zálohy ne více než 50 % z celoročního finančního plánu odměn. Družstevníci byli se vším srozuměni a bez jakéhokoliv nesouhlasu s touto zásadou souhlasili. Tento způsob záloh v odměňování měl dvoje zdůvodnění. Družstvo během roku mělo dostatek provozních finančních prostředků, tudíž nemělo potřebu vysokých provozních úvěrů ze státní banky. Sami členové družstva financovali do jisté míry provozní potřeby podniku a navíc bezúročně. Druhý kladný dopad byl pro samotné členy. Koncem roku při roční účetní uzávěrce obdrželi zbylých 50 % záloh a daleko více, protože účetní uzávěrka každoročně převyšovala plánované mzdové výdaje. Lidé byli zvyklí šetrnosti v běžném ročním období. Koncem roku tak dostávali vždy více než očekávali. Tak si jetřichovští družstevníci postupně modernizovali své domácnosti, přestavovali bytové prostory, stavěly se garáže na osobní auta apod. V družstvu vládla všeobecná

spokojenost. Lidé rádi pracovali, věřili hospodářskému vedení, že družstvo řídí dobře. V širokém okolí se všichni ptali: „*Jak to ti Jetřicháci dělají, že jim to tak jde?*“ Jednoduchý recept, který by jinde neobstál. Vedení družstva rozhodlo, že potřebuje postavit novou administrativní budovu. Problém nastal u nadřízeného orgánu, tj. u okresní zemědělské správy. „*Stavební limit vám neuvolníme, a tudíž žádné stavební povolení nedostanete. Jste příliš malé družstvo, abychom vám stavbu administrativní budovy povolili.*“

Mladé, rázné a energické vedení nekapitulovalo. Rozhodlo podle svého. Budovu postavíme i bez povolení. Bylo rozhodnuto. Stavělo se tudíž tzv. načerno z provozních finančních nákladů, těch mělo družstvo dostatek a nepotřebovalo žádný úvěr. Ztráta nehrozila. Účetní družstva evidoval veškerý stavební materiál na skladě, jinak účetně nebylo možné. Riziko však bylo veliké. Stavba rostla a během půl roku mělo družstvo administrativní budovu. S obavami se očekávalo, jak dopadne vše na zemědělské správě a ve státní bance schválení roční účetní uzávěrky a povolení výplaty doplatků členů. Ve stanovený den odebral se účetní družstva na okresní orgány před tzv. „soudnou stolicí mocných“. Těžká, přetěžká byla toho roku obhajoba celoročního snažení družstevníků. Nejprve se vyhrožovalo až zatčením a po dlouhé oboustranné tvrdé výměně názorů byla roční účetní uzávěrka schválena. Účetní odjížděl domů spokojen. Povolení bylo vydáno dodatečně. V současnosti patrová budova slouží jako sídlo sloučeného zemědělského družstva. Obdobná situace byla s výstavbou odchovny mladého skotu a se stavbou pro chov prasat (prasnice, žír). Vrchnost trvala na tom, že tyto stavby budou zařazeny později, rozuměj po sloučení. Na vedení družstva byl vyvíjen nátlak, aby nekladlo odpor proti sloučení se sousedními zemědělskými podniky. Hospodářské vedení ústně souhlasilo, že proti sloučení není, pokud bude povolena stavba těchto dvou odchoven. Vědělo velmi dobře, že co je postaveno, zůstane. Investice se neocitne ve vedlejším družstvu. Zájem byl zajistit doma stále pracovní zaměstnání. Družstvo mělo stále spíše přebytek pracovních sil nikoliv naopak. Lidé si vydělávali a ani se nesnažili hledat zaměstnání v blízkém Pacově. Odchovny nakonec byly povoleny a stavělo se vesele. Tak se v Jetřichovci vybudovalo kompletní středisko pro veškerou živočišnou výrobu. Ve stavebních investicích se stále pokračovalo. „*Co je doma, to se počítá*“ říkali družstevníci a měli pravdu. Ve vzduchu bylo cítit a úřady vše připravovaly na jeden velký hospodářský celek. Tlak sílil v posezónních zimních a předjarních měsících. V létě nechaly úřady družstevníky pracovat a sklízet úrodu. Nikdo nepochyboval o brzkém konci samostatného družstva Jetřichovec. To podstatné již družstevníci dokázali. Velkou investiční výstavbu všemi směry. Vystavěla se opravárenská dílna, garáže na traktory, čistička a sklad obilí, kolna na píci, dvě kolny na stelivo, nad garážemi a dílnou v půdním prostoru sklad krmných pytlovaných směsí pro živočišnou výrobu apod. Všichni svorně říkali: „*Toto nám již nikdo nevezme. Zůstane to doma navždy.*“ V čem byl úspěch tohoto velkého úsilí je především dostatek vlastních finančních prostředků. Nyní se projevila v plné míře výplata nízkých měsíčních záloh odměn členů a jejich vysoké doplatky koncem roku. Ne nadarmo se neříká: „*Kdo má peníze, má rozum i moc.*“ V Jetřichovci toto pravidlo platilo dvojnásob. K tomu nepotřebovali družstevníci ani vedoucí úlohu KSČ v družstvu. Šlo jim to i bez ní. Čekalo se na to, co přijít muselo. Sloučení. Jednání o sloučení začalo. Zdálo se, že velké sporné body defakto nebudou, až na jeden ten nejdůležitější, kde bude budoucí sídlo nového hospodářského celku a jeho vedení. Jednání bylo vedeno v režii okresní zemědělské správy. Zhořecí obhajovali sídlo ve Zhořci. Překážka byla v tom, že dosavadní vedení tohoto družstva sídlilo v budově nuceně vystěhovaného kulaka. Nebylo proto dostatek kancelářských prostor pro rozšířenou administrativu sloučeného družstva. V Salačově Lhotě sídlilo vedení v obecním kulturním domě, kde byla současně i místní restaurace, taneční sál, klubovna. Avšak ani tam nebylo možné mít trvale sídlo družstva. Budovu vlastnil MNV. Opět připomenu staré přísloví: „*Když se dva hádají, třetí se (jim) směje.*“ V Jetřichovci stála přímo ve středisku nová patrová budova v majetku družstva. Jinými slovy: družstevní budova, která lehce pojme celé budoucí vedení podniku. Se skřípajícími zuby museli oba soupeři připustit, že sídlo budoucího sloučeného družstva bude v Jetřichovci.

Nastal takzvaný den D. 11. března 1975 se konala slučovací výroční schůze v kulturním domě v Bratřicích. Do čela družstva byl za předsedu okresními orgány navržen protřelý funkcionář, který předtím již působil jako předseda ve třech zemědělských družstvech. Bylo to družstvo Radějov, Pošná a naposledy působil ve Zhořci, který se stal součástí sloučeného družstva. V něm měly okresní orgány záruku, že družstvo bude dodržovat politiku strany a vlády. Jmenoval se Jiří Duda a bydlel v Hořepníku. Ekonomem byl jmenován dosavadní účetní z Jetřichovce. Ostatní hospodářští pracovníci byli zařazeni podle svých profesí tak, že působili ve sloučeném družstvu na jiných farmách než před sloučením. Například zootechnik ze Zhořce vedl živočišnou výrobu v Jetřichovci a Salačově Lhotě, zatímco jetřichovský zootechnik byl ustanoven zootechnikem ve Zhořci a ve Velké Rovné. Nelze objektivně hodnotit přesun odborných funkcionářů daného odvětví. Negativně se projevilo především cestování samotných pracovníků. Za každého počasí, v zimě v létě.

Nespornou výhodou bylo využití družstevní vývařovny v Bratřicích, která po sloučení byla dovybavena novými kotli a dalšími kuchyňskými potřebami, a tak vývařovna sloužila sloučenému družstvu pro potřeby všech, kteří

pracovali mimo bydliště. Aby bylo možné dopravit jídlo na jednotlivé farmy, byl k tomu účelu zakoupen dodávkový automobil a jeho řidič rozvážel jídlo na jednotlivé farmy podle objednávek vedoucích těchto úseků. Na těchto místech byly vybudovány faremní jídelny.

Dále bylo nutné řešit nové dosud skryté problémy, které sloučení s sebou přinášelo. Především dopravní spojení mezi jednotlivými středisky a centrem. Doprava na jednotlivá střediska vedla po stávajících komunikacích, a tím se zvyšovaly náklady. Bylo proto nutno řešit dopravní cesty tak, aby byly náklady co nejnižší. Jako první se po sloučení začala budovat spojnice z Jetřichovce na rozcestí k mlýnu Hladov. Následně v příštím roce spojnice z Jetřichovce do Zhořce. Obě tyto stavby byly zadány podniku Silnice Pelhřimov. Ekonom družstva se ve svém rozpočtovém plánování musel rychle rozhodovat, které investiční akce omezit a naopak, kterým dát přednost. Finanční prostředky na běžném provozním účtu, které měl k dispozici z dob jetřichovského družstva (více než 2 miliony Kčs) se velice rychle rozplývaly. Na účtech Salačovy Lhoty a Zhořce tyto finanční prostředky chyběly. Povinností nového vedení bylo nezadlužit příliš družstvo a přitom provádět nové potřebné investice tak, aby mzdové náklady zůstaly v průměru předešlých let. Tyto náklady však byly v bývalých družstvech odlišné. Nejvyšších odměn dosahovalo družstvo Jetřichovec. I proto jetřichovští nespěchali do velkého společenství. Strana a vláda rozhodla, a tak se také stalo. Nezbyvalo než dvojnásob přemýšlet a hospodařit tak, aby se opět jméno nového jetřichovského družstva dostalo na pomyslné první příčky okresních tabulek. Nebylo to lehké, avšak snaha vedení byla základem k budoucím hospodářským úspěchům. Za necelé dva roky po sloučení došlo na základě rozhodnutí okresních orgánů k přiřazení farmy Těchobuz, která do té doby byla součástí Státních statků Pelhřimov. Přiřazení se uskutečnilo 1. února 1977. Do tohoto data obhospodařovalo družstvo 1 930 ha zemědělské půdy a 414 ha lesů. Po integraci farmy Těchobuz se výměra zemědělské půdy zvýšila o 315 ha. Po sloučení mělo družstvo 2 245 ha, z toho bylo 376 ha luk.

K 31. prosinci 1977 mělo družstvo 463 členů včetně tří učňů a jednoho praktikanta. Trvale pracujících však bylo 255 a 108 pracujících důchodců. Z farmy Těchobuz přešlo do družstva 33 pracovníků, z toho 16 žen. Průměrná měsíční mzda v roce 1977 dosáhla 2 275,- Kčs, přepočteno na odpracovanou hodinu činila 12,- Kčs. Lze tedy konstatovat, že všechny tyto velké změny uskutečněné během dvou let neměly negativní vliv na odměny trvale pracujících členů. Jetřichovští družstevníci se rychle přizpůsobovali nové organizaci řízení a celkovému stylu práce především v rostlinné výrobě při špičkových pracích. Pracovní morálka byla velmi dobrá. Všichni se snažili přispět ke společnému dobrému hospodářskému výsledku. Lidé se vzájemně poznávali v pracovních kolektivech a tím se úspěšně rozvíjela vzájemná spolupráce na jednotlivých úsecích.

V rámci sloučení bylo nutno přikročit i ke změnám v investiční výstavbě. V roce 1978 byla dokončena stavba porodny prasníc v Jetřichovci. V září téhož roku byla zahájena výstavba odchovny pro 450 kusů mladého skotu ve středisku Zhořec. Současně s investiční výstavbou se rozrůstala mechanizace nákupem nových strojů a traktorů. V roce 1979 bylo nakoupeno strojní vybavení v hodnotě 1 609 000,- Kčs. V Jetřichovci byla 1. července 1979 zahájena stavba družstevního bytového domu o šesti bytových jednotkách pro nové členy družstva. V nově sloučeném družstvu zaujímala významné místo přidružená výroba. Na pile na Hladově, kde se prováděl pořez kulatiny, byla výroba přepravních palet a lešeňových desek. V Salačově Lhotě byla z bývalých dílen a garáží vybudována provozovna na lisování výrobků z plastických hmot. Tuto výrobu družstvu uvolnil n.p. Kohinoor České Budějovice ze svého odstěpného provozu Dalečín na okrese Nové Město na Moravě. Celkové tržby z přidružené výroby činily 22 % z celkových příjmů družstva a v roce 1978 dosahovaly částky 1 848 000,- Kčs. Družstvo velice slibně rozvíjelo svoji aktivitu na dosažení vysoké produktivity práce na všech úsecích své činnosti. V Salačově Lhotě byl zaveden dvousměnný provoz na vstříkolisech na výrobu plastů a bylo zde zaměstnáno 16 pracovníků. Družstvo zaujímalo přední místo v okrese Pelhřimov. V rámci rozvoje nákladní a osobní dopravy vlastnilo k 31. prosinci 1980 šestnáct nákladních automobilů, jeden autobus, pět osobních automobilů a osm dodávkových automobilů. Nákladní automobilová doprava vytlačovala z polí traktorové přívěsy pro jejich nízký obsah ložné plochy a byla rychlejší při přepravě komponentů ze skladů na pole a opačně.

Rok 1980 byl náročný na stavební a investiční činnost pro soustředění živočišné výroby ve středisku Zhořec. Dokončovala se odchovna mladého skotu a současně se začalo s výstavbou pro dalších 230 ks. Tyto stavby bylo velice rychle nutno uvést do trvalého provozního stavu v důsledku dosud nevyhovujících stájí v Cetuli a Salačově Lhotě. Mimo tuto značně rozsáhlou stavební činnost byla provedena značná rekonstrukce v jídelně Na Růžku o celkových nákladech 400 000,- Kč. V důsledku rozsáhlé investiční výstavby a velké koncentrace hovězího dobytka ve Zhořci muselo být přeloženo elektrické vedení vysokého napětí. V Jetřichovci byla provedena rekonstrukce teletníku z bývalého vepřína. V Salačově Lhotě se prováděla montáž třídící linky na brambory. Družstvo se opět rozjelo na plné

obrátky tak jako kdysi za malého Jetřichovce. V roce 1981 se začalo s výstavbou druhého bytového domu o šesti bytových jednotkách. Pro seznamování s veškerou činností v družstvu byl vydáván týdenní tištěný zpravodaj. Průměrná měsíční odměna činila v roce 1982 2 471,- Kč. V témže roce byla v Těchobuzi zřizována klempířská dílna. Byli přijati dva klempíři do výroby. Přesto však sedm pracovníků rozvázalo pracovní poměr. Pohyb u těchto lidí byl mimořádně vysoký. Tím se značně snižovala celková pracovní morálka, nejen u těchto pracovníků z nábory, nýbrž všeobecně v rámci celého družstva. Stavěly se bytovky, které velmi často měnily své nájemníky. Lidé se stali zaměstnanci s touhou hodně si vydělat bez ohledu na kvalitu odvedené práce. Obraz družstva se měnil. Přes všechny klady a zápory, které s sebou hospodaření podniku přinášelo, bylo účetní uzávěrkou roku 1983 konstatováno: celkové výnosy a tržby činily za rok 1983 43 991 000,- Kč. Oproti tomu náklady a výdaje představovaly hodnotu 37 021 000,- Kč. Takže družstvo vykázalo celkový zisk částkou 6 970 000,- Kč. Průměrná odměna na jednoho pracovníka činila 2 585,- Kč měsíčně. Není bez zajímavosti trochu statistiky v odměňování v průběhu tzv. sedmé pětiletky. Jedná se o měsíční průměrné mzdy. V roce 1983 zaujalo družstvo v rámci mezd pracovníků třetí místo v hodnotící tabulce okresu Pelhřimov.

Rok 1981	2 439,- Kč
Rok 1982	2 471,- Kč
Rok 1983	2 585,- Kč
Rok 1984	2 656,- Kč
Rok 1985	2 656,- Kč

V průběhu roku 1985 odešel z funkce zakládající člen (byl odejit), dlouholetý účetní a ekonom sloučeného družstva (jako tzv. antisocialistický živel). Za dobu svého působení spolupracoval s pěti předsedy družstva. Komunistickému režimu bylo známo, že nejen prací živ je člověk. Proto především v zemědělských podnicích prostřednictvím okresních orgánů „Svazu družstevních rolníků“ organizoval různé zahraniční zájezdy vybraných členů družstev především do Světského svazu, ale i do jiných socialistických států. Družstva pak sama ve své režii poskytovala svým členům, především pak (zasloužilým) pracovníkům starší generace, týdenní či desetidenní odpočinkové pobyty v některých lázeňských penzionech v rámci celé republiky nebo krátké dvoudenní autobusové zájezdy po vlastech českých. V družstvech pro tyto účely byly vytvořeny tzv. kulturní fondy. Z těchto fondů byly hrazeny veškeré výdaje spojené s jakoukoli kulturní činností, včetně slavnostních výročních schůzí. Obdobný účel měl i fond sociální. Z něho se pak hradily různé sociální potřeby a výdaje jednotlivým členům. Tyto tzv. kulturně sociální fondy byly tvořeny při roční účetní závěrce družstva jistým procentem ze zisku. Čím lepší hospodářský výsledek podniku, tím více finančních prostředků na tyto účely. Pokud účetní uzávěrka vykazovala roční ztrátu, dotace do fondů byla nulová a kulturní činnost byla omezena na minimum. Proto ztrátová družstva neměla dostatek peněz na mzdy a už vůbec ne na kulturní potřeby družstevníků. Staré stále platné přísloví praví: „*Bez peněz do hospody nelez.*“ Proto vznikala mezi jednotlivými zemědělskými podniky značná nerovnováha ve výsledcích jejich hospodaření a tím i samotná úroveň družstevníků. Jedni si vyjížděli po rekreačních střediscích, zatímco jiní měli skutečně jen tu práci a nízkou mzdu za ní. Nic na světě se nezměnilo. Změnila se jen kulisa. I v socialismu byli mnozí majetní, jiní méně a někteří ještě méně. Podle toho vypadaly nejen zemědělské podniky, nýbrž i celé vesnice a rodinné domky samotných družstevníků. Žijeli se lidem dobře, jsou spokojeni, pravý opak vytváří rozbroje a pracovní morálka klesá. Takže ani v jetřichovském sloučeném družstvu nebylo důvodu si stěžovat na nízkou životní úroveň a malou náplň kulturního vyžití. Opět malé připodobnění, že „*Bez práce nejsou koláče.*“ Tak i v dalších létech hospodaření jetřichovští družstevníci neměli důvod k nespokojenosti, neboť výsledky jejich hospodaření je opravňovaly k plné spokojenosti.

Účetní uzávěrky roku 1988–1989:

Rok 1988 výkony celkem:	45 926 000,- Kč
Výdaje celkem:	42 068 000,- Kč
Čistý zisk celkem:	3 858 000,- Kč
Rok 1989 výkony celkem:	58 435 000,- Kč
Výdaje celkem:	52 549 000,- Kč
Čistý zisk celkem:	5 886 000,- Kč

Listopad 1989 a další vývoj

I když ve většině zemědělských podniků se během roku 1989 pracovalo tak jako v letech minulých, přeci jen určitý neklid vládl i na našem venkově. Okresní výbor KSČ a jeho místní organizace bedlivě sledovaly nálady a názory občanů na větší otevřenost a částečnou kritiku na některé známé nešvary veřejných a státních činitelů.

Objevovaly se tajné písemné petice za svobodu slova, náboženského pronásledování některých věřících apod. Jako by něco viselo ve vzduchu. Západní rozhlasové stanice daleko obsírněji informovaly o dění ve světě, ale i uvnitř naší republiky. Lidé si v práci povídali, co slyšeli večer ve sdělovacích prostředcích. Čas trhnul oponou a svět byl ve varu. Sovětský prezident Michail Gorbačov prohlásil, že nebude zvenčí za žádnou cenu zasahovat do vnitřních záležitostí jednotlivých socialistických spřátelených států. Komunistická strana od něho čekala podporu. Ta však nepřišla. Rok 1968 se neopakoval. V Praze se v lednu konala shromáždění k uctění 20. výročí upálení Jana Palacha. Na oslavách 1. máje se v odpoledních hodinách konala demonstrace na Václavském náměstí, volalo se po demokracii, svobodných volbách a odchodu sovětských vojsk z republiky, za propuštění Václava Havla z vězení apod. Obdobné byly i demonstrace k 28. říjnu, státnímu svátku republiky. Němečtí občané houfně prchali z NDR přes Maďarsko na západ. Polsko žilo Solidaritou v čele s Lechem Walesou. Situace den ode dne houstla a nálada v celé Evropě spěla k dějinnému převratu evropských dějin od roku 1945.

Komunismus ze všech stran dostával čím dál větší trhliny ve své moci. V Římě byla prohlášena česká svěťice Anežka za svatou. Kardinál Tomášek pronesl slavnostní prohlášení: „*Církev bude pevně stát na straně národa*“. Až přišel památný 17. listopad 1989. Tento památný den změnil i poměry v naší zemi. Komunistická vláda podala demisi. Nová vláda byla schválena Národním shromážděním 29. prosince 1989. Václav Havel byl zvolen prezidentem republiky. Venkov zůstal zatím bez politických změn a hospodářských zmatků.

Začíná rok 1990, rok svobodných voleb po 45 letech komunistické nadvlády. Rok plný nejistot, rozporů, ale i tápání na nové cestě k demokracii, všestranné ekonomické reformě. Vznikly i první rozpory ve státoprávním uspořádání republiky mezi Čechy a Slováky. Zanikla Československá socialistická republika a nový název zněl Česká a Slovenská federativní republika. Slovinci usilovali o vznik samostatné Slovenské republiky. To se jim později splnilo a vznikly dva nezávislé suverénní státy. Český venkov tyto změny nijak zvlášť nevnímal. Zemědělci tak jako od pradávna museli nakrmit, podojit, osévat pole a sklízet na lukách píci na zimní období. Zemědělec byl od pradávna konzervativní a revoluční změny mu byly cizí. Velice těžko a bolestně si zvykal na socialistickou velkovýrobu, na ztrátu soukromého hospodářství a na společné vlastnictví všech a přesto nikoho. Čtyřicet let trvalo režimu než vygumoval z mysli hospodářů vlastnictví půdy a jeho předávání z generace na generaci. Lidé se naučili i ve společenství družstva hospodařit, měnit své názory a přijmout vše pozitivní, co každá doba přináší. V důsledku společenských změn došlo ke změně názvu družstva Vítězný únor na Zemědělské družstvo Jetřichovec.

Nakoupily se, tak jako dříve, nové stroje a traktory za 1 861 000,- Kčs. Průměrný měsíční plat řidičů nákladních automobilů, kterých bylo dvanáct, činil 3 160,- Kčs. V Salačově Lhotě v přidružené výrobě pracovalo dvanáct zaměstnanců, jejich měsíční příjem byl 2 472,- Kčs. V živočišné výrobě pracovalo jednatřicet ošetřovatelů dojníc s měsíčním příjmem 3 532,- Kčs. Ošetřovatelů skotu bylo čtrnáct a měsíční plat činil 3 476,- Kčs. Ošetřovatelel prasnic bylo šest, měsíčně si vydělaly průměrně 3 806,- Kčs. Sedm ošetřovatelů prasat si každý měsíc neslo v peněženice 3 440,- Kčs. V živočišné výrobě pracovalo celkem osmapadesát zaměstnanců. Lidem se žilo v družstvu dobře a nepodléhali momentálním revolučním náladám tak jako městské obyvatelstvo. V investiční výstavbě se v Jetřichovci dokončoval sklad obilovin tzv. Agroprogres, dostavěn byl seník a teletník. Rozestavěno bylo velké polní hnojiště s močůvkovými jímkami. Asfaltovým povrchem bylo zpevněno nádvoří sídla družstva. Pod vsí se opravovaly dva biologické rybníky. Ve středisku Zhořec pokračovala výstavba mostní váhy a vrátnice, zpevněno bylo rovněž asfaltovým povrchem celé nádvoří. Ve Zhořci bylo v tomto roce v investiční výstavbě profinancováno 1 171 000,- Kčs. Lze konstatovat, že celé družstvo bylo ekonomicky na vysoké úrovni.

Jak již bylo uvedeno, venkov a jeho lidé jsou svojí vazbou k půdě a přírodě konzervativní povahy. Proto trvalo nebývale dlouho, než se podařilo komunistickému režimu překonat zakořeněné vlastnické vztahy k půdě a k soukromému vlastnictví. Ne každý vlastnil zděděný statek po předcích. Většina venkovanů měla jen střední nebo malá hospodářství, proto se úporně bránila socializaci venkova a jejího zemědělství. Nakonec se režimu podařilo tento odpor zlomit. Trvalo další desetiletí než si zemědělci pomalu uvědomovali, že není cesty zpět. Tady ten konzervatismus. Navíc původní hospodáři, z dnešního hlediska otcové, dědové a pradědové, opouštěli tento pozemský

svět. Jejich synové a vnuci snadněji přivykali všemu novému, režimem proklamovanému způsobu hospodaření socialistické velkovýroby. Pocit zděděného vlastnictví k půdě se postupně vytrácel, až se vytratil z mysli mladých úplně. Stali se z nich zaměstnanci zemědělských podniků. A tak není divu, že nedocházelo k hromadnému výstupu z družstevního společenství, až na nepatrné výjimky. V našem družstvu to byla rodina Rokosova z Malé Černé, rodina Houdkova ze Salačovy Lhoty a bratři Buřičové ze Salačovy Lhoty. Jinak nikdo nedostal odvahy začít opět z ničeho a pokračovat v tradici svých předků. Jistota a finanční zabezpečení bylo pro družstevníky důležitější než cesta do neznáma. Láska k půdě dávno vyprchala. Družstvo Jetřichovec žilo nadále svým vlastním životem bez ohledu na politické změny ve společnosti. K jedné zásadní změně však přece jen došlo. Od roku 1975 stál v čele družstva Ing. Josef Fiala, navržený okresními orgány strany. Členská schůze jej jako předsedu odvolala a zvolila do čela družstva zootechnika Ing. Jana Drse, bývalého vystěhovaného kulaka z Kardašovy Řečice. Ten ale již 29. února 1992 funkci složil a vrátil se na rodný statek. Vedením družstva byl pověřen Ing. Josef Blažek, dosavadní zástupce předsedy družstva. I přes tyto změny dosáhlo družstvo v roce 1990 celkového zisku 3 557 000,- Kčs.

Rok 1991 byl pro družstvo oproti minulým létům méně příznivý. Po dlouhých letech roční účetní závěrka vykázala ztrátu 1 575 000,- Kčs.

Rok 1992 byl rokem velkých politických klání ve vrcholové politice na úrovni vlády i parlamentu. Slovenská strana se vehementně dožadovala vlastního státního uspořádání. Po složitých jednáních byl Federálním shromážděním ČSFR přijat zákon o způsobu zániku federace. Od 1. ledna 1993 vznikly dva samostatné státy. S chaotickými změnami v celé zemi se mění i situace v zemědělství. Družstvo opouštějí tzv. bytovkáři, ale i někteří mladí, kteří hledají příležitost k lepšímu životnímu standardu než je družstvo. Tak během roku 1992 odešlo z řad družstva celkem dvaadvacet pracovníků. Tento značný úbytek nezůstal bez následků na hospodářský chod družstva. I v roce 1992 byl hospodářský výsledek nepříznivý a družstvo vykázalo ztrátu 2 173 000,- Kčs. Během roku se totiž vyplácely restituční nároky bývalým vlastníkům (rodina Stuchlíkova z Cetule) a těm, kteří z družstva odešli a začali soukromě hospodařit. Hospodářská politika státu radila zemědělství k méně důležitým článkům.

Předsedou družstva v této nelehké situaci byl členskou schůzí 17. října 1992 na valné hromadě zvolen Ing. Josef Blažek, vnuk bývalého starosty z dob první republiky a „Protektorátu Čechy a Morava“. Tato volba dávala naději, že vnuk bude následovat svého schopného předka a povede družstvo k prosperitě. V roce 1992 došlo k úbytku zemědělské půdy v důsledku vrácení její části do soukromého vlastnictví. V tomto roce změnilo družstvo svůj název na Výrobně obchodní družstvo Jetřichovec.

Pracovní morálka se oproti předchozímu období zhoršila, místo nastolené demokracie se začínala objevovat anarchie, nikomu nebylo nic svaté a to společné si mnozí přivlastňovali za své. Péče státu o bezpečnost je nedostatečná, nikdo není za své činy trestně stíhán, rozmáhá se nebývalá vlna násilí a podvodného jednání. Většinou se všichni domnívají, že v demokracii se může všechno. Vymahatelnost práva a spravedlnosti je nulová. Mezi obyvatelstvem vzniká zášť a závist. Majetek se stává vším. Vzájemná solidarita mezi lidmi jako by vymizela.

Tak začínal rok 1993. Celé nové vedení družstva spolu s předsedou mělo velmi chmurné vyhlídky do budoucna. To si uvědomovali všichni poctiví členové družstva. Dále trval odliv pracovníků, celkem jich v tomto roce odešlo devět. Na schůzi 19. listopadu 1992 byly schváleny nové stanovy VOD a na příští členské schůzi bylo zvoleno nové představenstvo a kontrolní komise. Z nových stanov vyplývá, že veškerou obhospodařovanou půdu si bude VOD pronajímat od vlastníků – ať členů či nečlenů. Lesy byly vráceny majitelům. Členové družstva mají povinnost půdu družstvu pronajímat. Družstvo šetří všude, kde je to jen trochu možné. Zastavila se veškerá investiční výstavba. Dosavadní sklad náhradních dílů byl přemístěn ze skladu ve Zhořci do Jetřichovce. V rámci restitucí byla původní usedlost čp. 2, kde byl sklad umístěn, vrácena bývalým majitelům, kteří byli násilně vystěhováni v době založení JZD Zhořec. Obdobně tomu bylo i se zbytkovým statkem Na Ovčíně za Velkou Rovnou. V Bedřichově byla vrácena usedlost pana Jenšíka, který byl vystěhován v 50. letech. V Těchobuzi byly vráceny zemědělské usedlosti rodině pana Kohoutka a manželům Bednářovým. Zbytkový statek v Cetuli patřící rodině Stuchlíkových, kterou rovněž místní komunisté nechali vystěhovat, byl vrácen jejich potomkům.

Začátky komunistické zlovůle a nadvlády měly těžké následky jak pro bývalé majitele, či lépe řečeno jejich potomky, a to hlavně pro současné VOD Jetřichovec, které nemělo nic společného s tehdejší likvidací nejschopnějších

hospodářů v uvedených obcích. Je potěšitelné, a to nutno vyzdvihnout, že v Jetřichovci ani v Salačově Lhotě se podobné nepravosti a zruďnosti likvidace nevinných a pracovitých zemědělců nikdy nekonaly. Proč? Odpověď je jednoduchá. V těchto dvou obcích nevládli v padesátých letech komunisté. Každá křivda i po létech nachází své trýznitele a tyranu. Byli to komunisté a jejich komunistická strana. Taková je pravda, která byla po celá léta zamlčována a navždy měla být umlčena. Za jakou cenu však byla tato pravda vykoupena? Jak pro ty postižené rodiny, tak pro současné poctivé družstevníky, kteří nadále dobývají z naší půdy „chléb náš vezdejší“. Jaké poučení pro budoucí generace. „Boží mlýny melou pomalu ale jistě.“ Družstvo se tak muselo finančně vypořádat se všemi majiteli, kteří právem požadovali náhradu za uloupený a znehodnocený majetek včetně hospodářských budov. Navíc někteří dosavadní členové opustili současnou družstevní rodinu a rozhodli se znovu obnovit svoje zděděné soukromé hospodářství. Byla to rodina Františka Rokose z Malé Černé, rodina Josefa Houdka ze Salačovy Lhoty a bratři Buřičové rovněž ze Salačovy Lhoty. Situace vedení VOD byla více než svízelná. Veškeré nákupní a prodejní ceny zemědělských výrobků již nebyly centrálně plánovány jako v dobách socialistického hospodářství. V kapitalismu je volný pohyb cen dle nabídky a poptávky. Plánované hospodaření je minulostí. Nově byla zavedena daň z nemovitosti (zemědělská půda), což rovněž negativně ovlivnilo výsledek hospodářského roku, který v roce 1993 činil 759 000,- Kč. Hospodářský výsledek toho roku byl skutečně katastrofální. Nebylo v silách družstevníků, byť se sebevíc snažili, zabránit tomuto dosud nejhoršímu výsledku za celé období družstevního hospodaření.

Závěrečný výsledek roku 1993:

Tržby celkem:	45 288 000,- Kč
Výdaje celkem:	50 316 000,- Kč
Ztráta celkem:	5 028 000,- Kč

Jinými slovy možno konstatovat, že na každou jednu korunu vložených nákladů na výrobu byla hned při vstupu ztráta 0,10 Kč. Nelze pominout, že za doby socialistického plánování stát poskytoval zemědělským prvovýrobcům státní dotace až do výše 20 % jako součást příjmů k běžnému výsledku hospodaření družstva. Tyto dotace byly zrušeny a převedeny na privatizaci začínajících soukromých zemědělských farem a jiných soukromých subjektů. Socialistická velkovýroba nebyla v novém politickém uspořádání v oblibě. Politici představitelé našeho zemědělství se domnívali, že dojde k rozpadu zemědělských družstev a státních statků. U státních statků to vyšlo na sto procent. V zemědělských družstvech byla situace odlišná. Družstva pozůstávala z vlastnictví jednotlivých členů. Předpoklad byl takový, že přežijí tuto velmi kritickou dobu jen ti nejsilnější. Vše nasvědčovalo tomu, že jetřichovské družstvo přežije a nerozpadne se jako celek. Proto hromadné odchody těch, kteří neměli žádný vztah k půdě a zemědělství.

Rok 1994 začínal pro VOD Jetřichovec za svízelných podmínek. Družstvo za poslední tři roky, tj. počínaje rokem 1991 hospodařilo každý rok s mimořádně vysokým schodkem v konečném hospodářském výsledku. Ten představoval za tato tři roční období konkrétní částku minus 8 776 000,- Kč. Tato hrozivá čísla byla předzvěstí, že pokud by se ekonomika nezměnila k lepšímu, vznikl by ekonomický kolaps celého hospodaření podniku. Vedení družstva v čele s jeho předsedou Ing. Blažkem podnikalo všestranné kroky k úsporám na všech jednotlivých odvětvích výrobního cyklu běžného hospodářského roku. Především drasticky omezilo nákup a spotřebu umělých hnojiv téměř o 29 tun. Družstvo se zaměřilo na ztráty i ve statkových hnojivech. Soustředilo se zejména na pravidelné vyvážení močůvky z objektů živočišné výroby na louky a travní porosty. Toto opatření mělo za následek zvýšení úrodnosti na těchto porostech. Úkol, který si hospodářské vedení předsevzalo, byl zvýšit maximální úrodnost všech ploch při omezení hnojením umělými hnojivy. Jinými slovy – značná úspora finančních prostředků a přitom docílení stejných i vyšších výnosů z ošetřovaných ploch. Přirozeně že v rostlinné výrobě má podstatný vliv na výnosnost zemědělských plodin především také počasí. V roce 1994 bylo opět po několika letech značné sucho, což velmi negativně ovlivnilo výnosy obilovin a rovněž brambor. Místo tradičního pěstování obilovin začalo se družstvo zaměřovat na pěstování ozimné řepky. Zatímco obiloviny vykazovaly podstatně nižší výnosy oproti roku předchozímu, naopak řepka vykazovala vyšší výnosnost. Družstvo hledalo prostor pro nejlepší zpeněžování v novém systému tržního hospodářství. Přes všechny úspory v řízení provozu hospodaření nezapomínalo vedení podniku na rozvoj a nákup moderní mechanizace pro rostlinnou výrobu. Vědomi si toho, že tyto nové stroje jsou daleko výkonnější a spolehlivější než staré a tím opět dochází ke snížení finančních prostředků na opravy a nákup náhradních dílů. V roce 1994 družstvo nakoupilo čtyři nové silné traktory v celkové hodnotě 1 305 000,- Kč a ostatní nové stroje pro rostlinnou výrobu za 622 000,- Kč. Tyto nové investice si mohlo dovolit i proto, že v letech 1987 až 1990 vykazovalo celkový hospodářský zisk 15 935 000,- Kč, což převýšilo vykazované ztráty od roku 1991 o 6 597 000,- Kč. Díky těmto velmi dobrým před-

cházejícím rokům čelilo družstvo až dosud všem problémům v zemědělském podnikání. Tak skončil hospodářský rok 1994 ještě se ztrátou, avšak podstatně nižší než v předcházejících letech a to minus 562 000,- Kč.

Účetní bilance v jednotlivých letech od roku 1987:

Rok 1987	zisk 2 624 000,- Kč	Rok 1991	ztráta 1 575 000,- Kč
Rok 1988	zisk 3 858 000,- Kč	Rok 1992	ztráta 2 173 000,- Kč
Rok 1989	zisk 5 886 000,- Kč	Rok 1993	ztráta 5 028 000,- Kč
Rok 1990	zisk 3 567 000,- Kč	Rok 1994	ztráta 562 000,- Kč

Celkem zisk: 15 935 000,- Kč Celkem ztráta: 9 338 000,- Kč

Rozdíl hospodaření za posledních 8 roků činí ve prospěch hospodářského zisku 6 597 000,- Kč.

Začíná hospodářský rok 1995. Třetí rok hospodaření družstva byl pod novým názvem: VOD Jetřichovec, Výrobně obchodní družstvo Jetřichovec. Družstvo začalo dýchat z obou půlek plíc. Překonal počáteční transformační potíže – značnou migraci pracovníků, rovněž tak značný úbytek členů odchodem do starobního důchodu a odchodu na věčnost, tudíž celkový stav členů (vlastníků) činil k 31. prosinci 1995 238 členů. Počet trvale činných pracovníků se tak ustálil na prozatímních číslech 132. Mimo tyto pracovníky ještě vypomáhalo šestnáct starobních důchodců. Družstvo se postupně učilo hospodařit a realizovat veškerou svoji činnost podle nových tržních vztahů, reagovat na situaci na trhu jak v prodeji rostlinných produktů, tak i v celé živočišné výrobě. Lze konstatovat, že trh do jisté míry ovládal vnitřní poměry zemědělského podniku. Jak rychle a účelně se reagovalo na potřeby trhu a jeho cenové odchylky a změny, tak tyto bezprostřední změny působily na veškerou ekonomiku. Značnou výhodou jetřichovského družstva bylo, že s úspěchem a bez velkých ztrát přežilo kritická období po roce 1989. Družstvo po celou dobu od svého založení bylo ekonomicky zdravé, bez mimořádných dlouhodobých úvěrů, se značným ziskem v každém hospodářském roce, s poměrně kvalitní investiční výstavbou na jednotlivých provozních farmách. Co je nejdůležitější, nový moderní traktorový a mechanizační park, který mnohonásobně nahradil rychlý úbytek pracovních sil. Navíc tato nová moderní mechanizace značně urychlila veškeré pracovní procesy v rostlinné výrobě v případě negativního období hospodářského roku. Znamená to, že veškeré práce probíhaly v souladu s přírodními cykly kalendářního roku. Ne každý zemědělský podnik přežil bez mimořádných ztrát. Zásluhu na tomto přechodném období roků 1991 až 1994 má bezpochyby hospodářské vedení. Svým prozíravým způsobem řízení dokázalo čelit ekonomickým výkyvům dané doby. Již v roce 1995 se opět vrátilo ve výsledcích účetní uzávěrky k zisku ve výši 3 283 000,- Kč. Byl to rok nového ekonomického rozmachu celého družstva. Rok dalšího úspěšného rozvoje zemědělského podnikání.

Rok 1996. Rok se mívá s rokem tak, jak jeden život začíná a jiný končí. Vedení družstva, vědomo si dalšího všestranného rozvoje podniku, se tohoto roku zaměřilo na další rozvoj mechanizace, prozatím stále v rostlinné výrobě. Pokračovalo v nákupu nových silných traktorů, především zahraniční výroby. Během tohoto roku pořídilo například traktor za 2 416 360,- Kč. Za další traktor zaplatilo 1 017 000,- Kč. Pluh Vari byl nakoupen za 1 045 520,- Kč. Do bramborárny ve Zhořci investovalo 281 500,- Kč. Rovněž za nové zařízení bramborárny v Salačově Lhotě uhradilo družstvo 1 097 000,- Kč. Za jiný traktor, další v pořadí, zaplatilo 480 000,- Kč. Shrnovač píce R 415 stál 133 000,- Kč, nakladač UN053 za 100 000,- Kč. Nové kabelové rozvody představovaly částku 186 550,- Kč, za podvozek 146 000,- Kč, třídící linka za 80 000,- Kč, tak bych mohl pokračovat. V roce 1996 bylo vynaloženo na rozvoj rostlinné výroby celkem 7 720 400,- Kč. Podmínkou pro kvalitní a rychlé provedení veškerých pracovních úkonů od zasetí až po sklizeň musí být odpovídající, kvalitní a vysoce produktivní mechanizace. Bez ní v současnosti při stálém úbytku pracovních sil se žádný zemědělský podnik nemůže obejít. Nastala jiná doba, doba tvrdé konkurence, jak domácí, tak hlavně té zahraniční. Jenom tak může dobrý a dosud prosperující podnik přežít. VOD Jetřichovec chce a musí přežít, nejen přežít, nýbrž být schopno se ctí obstat v souboji volného tržního hospodářství. V roce 1996 dosahovala průměrná měsíční odměna u trvale činného pracovníka 7 683,- Kč. Nejvyšší hodinová odměna činila 51,60 Kč. V tomto roce dosáhlo družstvo zisku 114 000,- Kč.

Opět se kolo času posunulo a kalendář ukazoval rok 1997. Jak již bylo uvedeno v uplynulém roce, investovalo družstvo do modernizace bramborárny v Salačově Lhotě částku 1 097 000,- Kč. Tato modernizace představovala pře-

devším instalaci balící linky na konzumní brambory. Na základě požadavku zákazníků byla celá linka instalována na balení o hmotnosti od 2 kg až do 25 kg. Družstvo si tak zajistilo plynulý odbyt vlastní produkce konzumních brambor a smluvně zajistilo balení raných brambor z oblastí, kde se tyto pěstují, a to i z dovozu např. z Bulharska apod. Veškeré balené brambory odváželo vlastním termonákladním automobilem do velkoskladů, převážně do Prahy. Na lince je trvale zaměstnáno čtrnáct pracovníků. Odbyt a finanční zisk je zajištěn. Družstvo i v roce 1997 provádělo mimořádné investice, především v bramborárně v Salačově Lhotě. Jenom kompletní stavební úpravy třídírny činily 2 513 260,- Kč. Za novou vysoce produktivní baličku brambor uhradilo družstvo 3 802 450,- Kč. Nákladní návěs – mrazák na přepravu balených brambor stál 162 500,- Kč. Samotnou třídíčku za 625 490,- Kč a konečně nové dopravníky za 369 690,- Kč. Tato mimořádná investice do bramborárny přesvědčila vedení družstva, že bez značných investičních nákladů do posklizňové úpravy a následného prodeje nelze provádět na tradiční třídící lince, která naprosto neodpovídala trendu prodeje konzumních brambor ve tvrdé konkurenci tržního hospodářství. Družstvo i mimo tuto náročnou investici dále ještě rozšířilo další nákupy mechanizace pro rostlinnou výrobu. Nákup tahače za 314 900,- Kč, secí stroj Amazone za 443 580,- Kč, postřikovač za 492 760,- Kč a jiné drobné stroje a zařízení. Takže v roce 1997 proinvestovalo VOD Jetřichovec celkem 9 793 920,- Kč. S těmito mimořádnými investicemi v Salačově Lhotě vznikly i další provozní výdaje jako montáže a různé jiné náklady na mzdy apod. Nepřekvapuje proto ani hospodářský výsledek, který proti předchozímu roku vykázal záporný údaj a to bilanční ztrátu ve výši 503 000,- Kč. Je potěšitelné, že vedení podniku předvíдалo, že budoucnost a hospodářská prosperita je odvislá od daleko vyššího množství vysoce výkonných mechanizačních prostředků ve všech odvětvích výrobních úseků při stále se stupňujícím úbytku pracovních sil.

Rok 1998. V obdobném kurzu nákupu moderní mechanizace pokračovalo VOD i v roce 1998. Především v mechanizaci pro pěstování a sklizeň brambor. Vedení družstva si bylo vědomo, že ošetřování během vegetace a sklizeň musí být provedena včas a kvalitně. Výroba a vysoká výnosnost a s tím spojená vysoká prodejní cena představují spojitě nádoby. Proto se dále prováděl nákup mechanizace s výhledem do příštích roků. Za dosud nejmodernější vyorávač brambor – kombajn VOD zaplatilo 2 107 370,- Kč. Dále za dva odkameňovače 3 021 700,- Kč. Nová třídíčka brambor nakoupena za 741 750,- Kč, odsávání v bramborárně za 308 250,- Kč. Etiketovací stroj za 209 000,- Kč, sazeč brambor za 361 740,- Kč, kypřič půdy za 177 900,- Kč. Ještě pro sklizeň píce uhradilo VOD za obraceč 126 170,- Kč. Mimo tuto mechanizaci investovalo vedení do plynifikace budovy jídelny Na Růžku v Pacově 125 550,- Kč. Další veškeré stavební úpravy budovy si vyžádaly částku 1 070 000,- Kč. Tudíž celý rok 1998 si vyžádal z družstevní pokladny za tyto veškeré nákupy a opravy částku 9 007 320,- Kč. Tržby z rostlinné výroby v tomto roce dosáhly částky 29 593 000,- Kč a tržby kuchyně a bufetu Na Růžku 3 071 000,- Kč. Karta se pomalu a jistě obracela. Vynaložené náklady se začaly podniku vracet v bilančním zisku. V roce 1998 vykázalo VOD v roční účetní uzávěrce celkový zisk ve výši 1 469 000,- Kč. Přičemž každoročně stále docházelo k úbytku trvale činných pracovníků. Výkonné moderní stroje nahrazují v plné výši lidskou práci.

Všichni jsou o rok starší, rovněž zkušenější, nastal rok 1999. Hospodářské vedení družstva ze své téměř dvacetileté zkušenosti docházelo k velmi pozitivnímu zjištění, že musí v nejbližším střednědobém období uskutečnit hlubokou koncentraci a rekonstrukci ve veškeré živočišné výrobě na všech úsecích. Dojnice až doposud byly ustájeny v pěti stájích a to: Jetřichovec, Bratřice, Salačova Lhota, Zhořec a Velká Rovná o celkovém počtu v průměru 500 až 520 ks. Toto stádo dojnic obsluhovalo dosud 29 ošetřovatelů. Telata jsou soustředěna do Jetřichovce, Salačovy Lhoty, Bedřichova a do Zhořce. Opět ve čtyřech stájích. Jalovice byly soustředěny v Cetuli a v jedné nové odchovně ve Zhořci jako volné ustájení. Rovněž býci jsou chováni v druhé nové vybudované odchovně ve Zhořci. V této kategorii skotu pracuje v průměru deset pracovníků. Zbývá chov prasat. Chovná prasata (plemenný chov) prasničky a kančici určeni na prodej v aukčních trzích jsou chováni v Bedřichově a Velké Rovné. Odchov selat je prováděn v Jetřichovci. Prasata na žír se chovají v Cetuli, Salačově Lhotě a v Těchobuzi. V Salačově Lhotě byl zadaptován prasečák z bývalé drůbežárny z roku 1958, v současnosti určený k likvidaci. Všechny stavby, kde jsou chovy prasat umístěny, jsou zastaralé a naprosto nevyhovující současné technologii chovu prasat. Výjimkou jsou nové dvě budovy pro chov prasat v Jetřichovci a částečně vyhovující porodna prasnic v Bedřichově. Ostatní jsou na zavření a likvidaci. V chovu prasat pracuje v průměru deset ošetřovatelek. Celkem tedy v oblasti živočišné výroby zaměstnávalo družstvo v roce 1994 v průměru 36 osob. Tato situace zůstávala až do roku 1999 prakticky nezměněna a vyžadovala proto razantní koncentraci. Jediné řešení, které hospodářské vedení vidělo jako reálné, byla kompletní přeměna celé živočišné výroby. To znamenalo opět vynaložit značné finanční prostředky na zdárný rozvoj celého odvětví. Zvýšit produktivitu práce a současně s ní i maximálně zvýšit užitkovost všech chovů. Tato cesta byla velice náročná pro další rozvoj zemědělského podniku. Ani v roce 1999 nezapomínalo hospodářské vedení na rozvoj rostlinné výroby v nákupu dalších nových mechanizačních prostředků a strojového vybavení. V tomto roce byly nakoupeny traktory a ostatní mechanizace za 3 551 340,- Kč.

Nové tisíciletí

Rok se sešel s rokem, tím se dostavilo i nové období, nové století a kalendář začíná číslicí 2000. V tomto minulém století bohatém nejen na velké světové události, vznik naší opětovné státní suverenity. Ohlédnutím zpět do naší minulosti je těžko pochopitelné, k jakým obrovským změnám docházelo i na našem venkově. Dvacátá a třicátá léta byla v plné režii zemědělské malovýroby, nástroje jako pluh vynalezený bratranci Veverkovými, dále vidle, hrábě a především pracovitě ruce našich zemědělců. Jaká byla v té době tažná síla? V malých hospodářstvích kravky, ve větších voli a ve statcích koně. Takový byl náš venkov 20. až 30. let. V té době byly ve větších hospodářstvích za humny žentoury pohánějící jednoduché mlátičky na obilí. Koncem 20. let nastupuje éra stabilních benzinových motorů. Současně s ní dosud nevídaná pomoc venkovu byla elektrifikace. Pluh, vidle, hrábě a veškeré potahy jsou dosud jedinými pomocníky na našich polích a lukách. Končí dvacetileté období naší první demokratické republiky. Konec svobody a opětné područí všeho obyvatelstva pod praporem nacistického Německa na dobu dlouhých šesti let. Doba nesmírného utrpení veškerého národa. Konec II. světové války roku 1945. Nevýslovná radost z opět nabyté svobody. Na jak dlouho? Rok 1948, opětovný mezník našich národů. Moc ve státě přejímá za vydatné asistence Komunistická strana Československa. Venkov se postupně politizuje a polarizuje.

50. léta („*Rozděl a panuj*“ – toť skryté heslo mocipánů). Objevuje se nový skrytý nepřítel naší vesnice (venkovský kulak – vykořisťovatel), dříve soused, nyní vykořisťovatel vesnické chudiny. Krutá 50. léta lze snad přirovnat k době nacistického běsnění v „*Protektorátu Čechy a Morava*“. Zatýkáni, věznění, vystěhování z rodinných usedlostí, zákaz vstupu do rodné obce, ale i do místa okresu. Vesnice odolává stále se zvyšujícímu nátlaku režimu. Nesplnitelné dodávky zemědělských výrobků. Tvrdě plánovaná veškerá zemědělská činnost. Zemědělci se hrbí pod soustavným nátlakem. Jak dlouho lze vydržet tomuto nerovnému boji? V okrese vznikají prvá jednotná zemědělská družstva. Velkým zemědělcům jsou odebírány zemědělské stroje, koňské potahy, malé traktory, samovazy apod. a tyto předávány nově založeným socialistickým podnikům. Nové heslo českého venkova: „*Společnými silami k radostnějším zítřkům*.“ Veškerou dřinu předáme strojům. Nikdo neřekl, jakou cenu venkov za to zaplatí. Každá vesnice zareagovala jinak. Tam, kde vládli komunisté, bylo daleko více nenávisti a nevráživosti. V Jetřichovci tomu, Bohu díky, tak nebylo. Místní zemědělci se udrželi až do srpna 1957. Osmnáct největších zemědělských usedlostí podleho komunistickému nátlaku a založilo (dobrovolně, nuceně) jednotné zemědělské družstvo 7. srpna 1957 o celkové výměře 220 ha zemědělské půdy tj. na jednu zemědělskou usedlost dvanáct hektarů. Na jaře roku 1960 podepsali i ostatní drobní zemědělci členskou přihlášku do JZD. Založením zemědělského družstva jako by zázrakem zmizel vnější tlak mocenských státních orgánů. Dodávkové povinnosti zemědělských výrobků stále přetrvávaly. Družstvo Jetřichovec společně obhospodařovalo 330 hektarů zemědělské půdy. Lidé si postupně zvykali na společnou práci v kolektivu. Sdíleli společné strasti i postupující vymoženosti socialistické přeměny venkova. Družstevníci hospodařili velmi úspěšně, stavěli nové zemědělské objekty. Stali se postupně vzorem v okolních obcích v dosahování hospodářských výsledků a tím i spojené vysoké peněžní odměny družstevníkům. Takto jetřichovské družstvo působilo až do roku 1975. Opět na nátlak stranických a státních činitelů okresu došlo k další přesvědčovací akci, a to ke sloučení ve velký ekonomický celek. Tato přesvědčovací metoda byla pro okresní funkcionáře mnohem jednodušší, lidé se přestali bránit. Tím došlo 11. března 1975 k sloučení dosavadních sousedních družstev „*Vítězný únor Zhořec*“ a „*Dolina*“ v Salačově Lhotě, včetně Jetřichovce, o celkové výměře 1 909 hektarů zemědělské půdy a 425 hektarů sdružených lesů. Nastala poslední etapa sloučení v naprosto nových podmínkách zemědělského podnikání. V únoru roku 1977 došlo k rozšíření o odštěpenou farmu Těchobuz dosud obhospodařovanou státními statky Pelhřimov. Výměra družstva se zvýšila na 2 245 hektarů zemědělské půdy. Na této výměře hospodaří družstvo až po současnost. Záměrně jsem provedl čtenáře stručnou rekapitulací našeho zemědělství od 20. let minulého století až do roku 2000. Od roku 2000 v hrubých rysech pokračuji v dalším dění ve VOD Jetřichovec.

V roce 2000 hospodařilo družstvo na celkové výměře již jen na 2 044 hektarech zemědělské půdy. Úbytek byl způsoben vrácením pozemků začínajícím nově hospodařícím zemědělcům. I v roce 2000 dosáhlo družstvo celoročního zisku ve výši 2 068 000,- Kč. Tak skončilo i 20. století v Jetřichovci. Lze se domnívat, že 21. století přinese světu mír, a klid i našemu venkovskému obyvatelstvu a spokojenost v práci i jejich rodinám.

Rok 2001 nemohl pro VOD Jetřichovec začít jinak než náročným investičním záměrem na kompletní koncentraci veškeré živočišné výroby a to pokud možno pod jednu střechu v jednotlivých kategoriích a současně je soustředít na jednotlivé farmy. V navrhovaném projektovém záměru bylo rozhodnuto takto: dojnice ustájit na středisku Zhořec. V praxi to znamená: 555 dojnic dle stavu k 31. prosinci 2000 z dosavadních kravínů ustájit do nově vybu-

dovaného objektu na farmě Zhořec. Proto byl zadán investiční záměr na projektový úkol výstavby areálu střediska Zhořec. S tím souvisel i další záměr, který předpokládal rekonstruovat v Bratřicích ze čtyřřadého kravína volnou boxovou stáj pro výkrm 380 ks jatečních býků. V Jetřichovci provést adaptaci kravína na výkrm vepřového s plně automatizovaným krmením a roštovým odpadem kalů svedených do nově budované velkoobjemové jímky. Kravín v Salačově Lhotě se předpokládalo zrušit bez dalšího jakéhokoli využití pro další živočišnou výrobu. Rovněž tak zrušit prasečák v Salačově Lhotě a tím výkrm prasat převést do Jetřichovce. Obdobně vedení družstva počítalo s likvidací prasečáku v Těchobuzi. Plán předpokládal ustájení všech dojníc ve Zhořci a rovněž tak chovné jalovice ustájit ve dvou nových halách vystavěných v 80. letech. Veškeré prasnice a žír koncentrovat v Jetřichovci. V Salačově Lhotě by byla živočišná výroba zrušena. Zůstala by zde jen bramborárna spolu s třídící linkou a expedicí konzumních brambor. Obdobně kravín ve Velké Rovné by zůstal bez dalšího provozování živočišné výroby. Tak rozsáhlý a ambiciózní projektový záměr si předsevzalo hospodářské vedení za svůj cíl pro léta 2001–2010. Při všech složitostech v celkové situaci v zemědělství po vstupu do Evropské unie, kdy mnohé zemědělské podniky se propadaly do závrtných ztrát ve svém hospodaření, VOD Jetřichovec si nad obvyčej vede velmi dobře. I v roce 2001 docílilo hospodářského zisku 662 000,- Kč.

Rok 2002 byl pokračováním příprav na budoucí nejrůznější investiční výstavbu za dobu od roku 1975, kdy došlo ke sloučení bývalých družstev. V době sloučení hospodařilo družstvo na 1 930 hektarech zemědělské půdy a 414 hektarech lesů. Jak jsem již předešle uvedl, v roce 1977, kdy došlo k integraci farmy Těchobuz, mělo družstvo 2 250 hektarů zemědělské půdy, lesní půda zůstala beze změny, tj. 414 hektarů. K tomuto datu mělo družstvo celkem 463 členů včetně jednoho praktikanta a tří učňů. Z tohoto počtu členů bylo 255 trvale pracujících a 108 příležitostně pracujících důchodců. K 31. prosinci 2001 členská základna představovala již jen 227 členů, z toho pak trvale pracujících jen 50 a pomáhajících důchodců bylo 47. Tyto zcela odlišné informace nám oznamují, k jakému úbytku jak členské základny, tak i snížení trvale pracujících členů, došlo. Za téměř 25 let sloučeného družstva se snížila členská základna o 236 členů. Důvod je prostý. Za doby socialistického plánovaného zemědělství byl členem družstva každý trvale činný pracovník. Rok 1990 tuto socialistickou praxi změnil na kapitalistickou současnost, členem družstva může být výhradně vlastník zemědělské půdy a to bez ohledu na to, zda je či není trvale pracujícím a nebo jen vlastníkem, aniž je zapojen do pracovního procesu. Výjimku tvoří trvale pracující nečlen (zaměstnanec), který se do budoucna hodlá stát členem. Potom má za povinnost složit v hotovosti tzv. členský podíl. Hodnota jednoho členského podílu byla stanovena členskou schůzí na 50 000,- Kč. Proto ten mimořádný úbytek členské základny. Tím se stali bývalí členové, kteří trvale v družstvu pracovali, zaměstnanci tak jako v ostatních oblastech celého podnikatelského sektoru. Avšak i členové (vlastníci) byli finančně hodnoceni dle podílového propočtu v poměru 1 podíl 50 000,- Kč. Na základě transformačního zákona byla provedena finanční kalkulace za vnesený živý a mrtvý inventář při vstupu do společného hospodaření. Současně byl proveden propočet za odpracované roky práce v družstvu. Součet takto vypočtených odlišných výsledků se stal výslednicí součtů podílů každého jednotlivého člena (vlastníka) bez ohledu na to, kolik který vnesl do družstva zemědělské půdy. Za každý vnesený hektar půdy byl stanoven finanční nájem. Tuto půdu od roku 1990 si družstvo od členů pronajímá za finanční úhradu buď přímo v penězích, nebo v naturální odměně dle platných realizačních cen. Lesy sdružené až dosud vrátilo družstvo původním vlastníkům. Proto rokem 1990 může být členem družstva jen ten, kdo vlastní alespoň jeden podíl, jehož hodnota dosahuje 50 000,- Kč. Tak se stali vlastníci a pronajímatelé zemědělské půdy spolujednateli zemědělského družstva VOD Jetřichovec dle počtu podílů každého jednotlivého člena.

Nyní bych rád obrátil čtenářovu pozornost na kvantitativní snížení pracovní síly během sledovaného období 25 roků. V roce 1975 pracovalo v družstvu 255 trvale činných členů a 108 pomáhajících důchodců, tj. celkem 363 pracovníků. K 31. prosinci 2001 byl počet trvale činných pracovníků 50 a počet pomáhajících 47. Znamená to, že během 25 let ubylo v družstvu 255 trvale činných pracovníků a 61 pomáhajících. Přičemž produktivita pracovní síly se zvýšila pětinašobně u trvale činných a u pomáhajících o více jak dvojnásobek. Z této jednoduché kalkulace nevyplývá, že by tito pracovníci pracovali pětinašobně více a důchodci více jak dvojnásobně. Zde se jasně projevil mohutný všestranný rozvoj nakoupené nové mechanizace na místo přímé fyzické práce a výstavba nových velkokapacitních objektů pro živočišnou výrobu. Doklad toho, že celkový vývoj v zemědělské výrobě směřuje ke kompletní mechanizaci a koncentraci při minimálním počtu fyzických sil a navíc daleko vyšších hospodářských výsledcích ke konci účetního kalendářního roku. Toto vedlo hospodářské vedení družstva k rozsáhlé investiční výstavbě v živočišné výrobě v rámci koncentrace jednotlivých chovů. V konečné hospodářské bilanci tyto záměry do budoucna velmi pozitivně ovlivní hospodářské výsledky příštích roků. Nejen v úspoře pracovních sil, nýbrž i v úspoře veškerých výrobních nákladů. Dobrý hospodář plánuje několik roků dopředu. Toto družstvo je dobrým hospodářem. Hospodářský plán má postaven na deset roků a to do roku 2010. Při jarním zasedání představenstva

v roce 2002 bylo rozhodnuto o prodeji družstevních bytů v bytovkách v Salačově Lhotě a Bratřicích, přednostně však členům družstva. Jeden byt 3+1 za tehdejší prodejní cenu 160 000,- Kč. Rovněž byl projednán plán hospodaření společnosti s r.o., kterou tvoří a současně vlastní v Libkově Vodě u Pelhřimova jednou polovinou VOD Jetřichovec a druhou Agria Obrataň, kde společně hospodaří na bývalém státním statku. V roce 2002 dosáhly celkové výnosy družstva 166 757 000,- Kč a výrobní náklady byly celkem vynaloženy 166 263 000,- Kč. V tomto roce zisk představoval 494 000,- Kč. Družstvo tak začalo hospodařit nejen na půdě vlastních členů, nýbrž i na pronajatých pozemcích bývalého státního statku farma Libkova Voda. A tak dokazuje, že výrobu lze rozšiřovat i mimo hranice vlastního katastru a to se ziskem.

VOD Jetřichovec vstoupilo ve svém hospodaření do roku 2003. Investiční výstavba pokračuje plným tempem pro naplnění všech vytčených cílů. Ihned na počátku roku uložilo představenstvo vedení družstva dobudování balící linky na brambory v Salačově Lhotě. Dále vybudování velkokapacitní stáje s kruhovým hnojištěm a automatickou kruhovou dojírnu na farmě Zhořec s celkovou kapacitou dojnic 715 ks. Vedení družstva předpokládalo, že koncem roku by měl být zrušen kravín v Salačově Lhotě a Bratřicích. Měla by být dokončena velkokapacitní stáj na Zhořci. Rovněž uvádím některé údaje z úseku závodního stravování. Zařízení Na Růžku v Pacově za rok prodalo 65 543 obědů, z toho pro vlastní členy a zaměstnance 16 915 porcí, zisk z bufetu činil 240 000,- Kč. Balící linka spolu s bramborárnou přinesla družstvu zisk 2 900 000,- Kč. Rovněž tak výroba plastů v Salačově Lhotě, kde je zaměstnán jen jeden člen v nepravidelném pracovním úvazku, přinesla družstvu čistý zisk ve výši 605 000,- Kč. Celkový zisk družstva za rok 2003 byl roční účetní závěrkou vyjádřen částkou 3 139 000,- Kč. Toto konstatování hospodářského výsledku hospodaření je zárukou toho, že se mnohonásobně vrací vložené investice do výroby bohatou měrou zpět do zisku za vložené náklady. Průměrná mzda na jednoho pracovníka činila měsíčně 12 029,- Kč. Takový byl rok 2003.

Práce nese starosti i radosti, tak to bývalo a je stále. **V práci a starostech pokračoval i další rok hospodaření VOD Jetřichovec a to rok 2004.** V důsledku vstupu České republiky do Evropské unie se pochopitelně podstatně změnila i podmínky a požadavky na české zemědělství. Evropská unie požaduje od všech členských států takové podmínky, za které je ochotna přispívat z unijních fondů značnými finančními prostředky do jednotlivých sektorů národních ekonomik jednotlivých členských států, jenom za velmi přísných, předem stanovených a schválených podmínek. Proto i VOD Jetřichovec chtěje získat z Evropských fondů finanční dotace na jednotlivé plánované investiční akce, bylo nuceno přizpůsobit hospodaření družstva těmto podmínkám a požadavkům EU. Proto byla prováděna kompletní rekonstrukce stravovacího zařízení Na Růžku tak, aby splňovala veškeré nároky na hygienické požadavky stanovené unijními předpisy o společném stravování. Obdobný požadavek muselo VOD splnit i při modernizaci mléčnice a veškeré výstavby hal a kravínů pro dojnice ve Zhořci. Za daných podmínek byla schválena a odsouhlasena 15. července 2004 kolaudace uvedených staveb. Vedení družstva spolu s představenstvem schválilo 15. prosince rekonstrukci kravína v Bratřicích na volné ustájení 380 ks jatečných býků. Na tomto jednání byla rovněž schválena výstavba velkokapacitního silážního žlabu na středisku Zhořec. Od 1. října pronajalo VOD Jetřichovec firmě Agrico Bohemia bramborárnu v Salačově Lhotě s kompletní třídící a balící linkou za 1 986 000,- Kč. Tímto pronájmem se družstvo zbavilo složitých vazeb při realizaci prodeje konzumních brambor během celého roku. V roce 2004 opět předstihl výsledek hospodaření uplynulý rok a družstvo vytvořilo zisk 4 029 000,- Kč.

Rok 2005 – 30. výročí sloučení družstva VOD Jetřichovec. Jaký kus cesty prošlo družstvo za toto období? Kolik se vyměnilo vedoucích hospodářských pracovníků, předsedy počínaje, ekonomy a ostatními odbornými a administrativními pracovníky či pracovníci konče. Kolik manuálně pracujících našlo v tomto velkém družstevním kolektivu zaměstnání. Naproti tomu, kolik bylo těch, kteří tuto práci a toto družstvo opustili ať již z jakýchkoliv důvodů. Nelze nezpomenout všech těch, kteří opustili řady této velké družstevní rodiny navždy. Tak lze zkráceně pojmut dobu třiceti let tohoto družstva a jeho pracovního kolektivu v hodnocení lidské činnosti. Všichni, kdo se podíleli na rozvoji tohoto společného podniku, se zapsali svojí prací a svým způsobem na rozvoji a na hospodářském výsledku a tak přispěli k dobrému jménu Jetřichovce. Je potěšitelné konstatovat, že tento družstevní kolektiv po celou dobu třiceti let dokázal vytvořit pracovní tým s velmi dobrou pracovní morálkou, což se projevovalo při každoročním hodnocení na výročních členských schůzích. Družstvo se úspěšně rozvíjelo jak v éře socialistického plánování, tak v porevoluční krizové situaci, kdy se ocitlo na okraji rozkladu a různých emocionálních vášní a nálad. Dokázalo se vyrovnat i se vstupem naší země do Evropské unie, kde tvrdě vládne kapitalistický systém konkurenčního zápasu. Tento tlak mnohé zemědělské podniky neustály a zhroutily se. Družstvo se dokázalo za třicet let své existence hospodářsky rozvinout v moderní zemědělský velkopodnik k prospěchu a spokojenosti těch, kteří se

na rozvoji podíleli. Autor těchto řádků může s radostí a uspokojením vyjádřit toto kladné hodnocení. Sám kdysi stál v čele tohoto společného díla.

Rok 2005. Ve svém plánování na další období se hospodářské vedení zaměřilo na další výstavbu hnojiště na farmě Bratřice pro ustájených 380 ks býků. Na středisku Zhořec dokončovalo kompletní oplocení celého areálu a vybudování tzv. brouzdaliště pro dojnice k ozdravení nohou (špárů). V tomto roce byla schválena rekonstrukce kravína na farmě Jetřichovec na odchovnu jatečných prasat o kapacitě 420 ks. S touto značnou investicí předpokládalo vedení podniku i vybudování zařízení na výrobu bioplynu, který bude do budoucna sloužit k výrobě elektrické energie. Hospodářský výsledek byl pro rozvoj družstva velmi potěšující, neboť celkový zisk vykazoval částku 5 397 000,- Kč. Tento výsledek svědčí o všestranném rozvoji VOD Jetřichovec. Není pochyb o tom, že tento podnik má před sebou perspektivní a úspěšnou budoucnost. Počet členů družstva v roce 2005 činil 198, z toho trvale pracujících 35. Celkem tedy zaměstnanců v daném období bylo 91 osob. V době sloučení pracovalo v družstvu 255 trvale pracujících a 108 vypomáhajících důchodců.

Přišel další rok, jenž se píše 2006. Pro VOD a jeho družstevníky rok dalšího budování podniku. V tomto roce byl v Jetřichovci přebudován bývalý kravín na výkrmnu jatečných prasat. V září byla uvedena do provozu. Náklady na tuto investici si vyžádaly částku 2 693 000,- Kč. Na tuto rekonstrukci získal podnik dotaci ve výši 1 472 000,- Kč. Současně byly definitivně zrušeny prasečáky v Salačově Lhotě a Těchobuzi. V souvislosti s touto rozsáhlou investicí byla rovněž zbudována jímka na kejdu za 1 082 000,- Kč. I na tuto obří jímku byla poskytnuta dotace v částce 512 000,- Kč. Na farmě Bratřice bylo dokončeno vybudování hnojiště, za které zaplatilo družstvo celkem 3 383 000,- Kč. I na tuto dokončenou a zkolaudovanou akci získalo VOD státní dotaci ve výši 537 000,- Kč a mimo to ještě z prostředků Evropské unie 753 000,- Kč. Současně byl přebudován čtyřřadý kravín na výkrm býků. Za tuto rekonstrukci zaplatilo družstvo 4 192 000,- Kč. Tato akce byla rovněž dotována ze státního rozpočtu a to částkou 1 468 000,- Kč. Vedení družstva plnilo s předstihem dlouhodobě vytčený cíl v živočišné výrobě. Mimo tyto náročné investiční stavby provádělo VOD menší běžné opravy a údržby na ostatních budovách např. v Salačově Lhotě, kde došlo ke zborcení střechy nad třídící linkou v důsledku přetížení sněhem v zimním období. Ve středisku Zhořec byla rozšířena suška na obilí. Rovněž tak se opravovaly příjezdové cesty k jednotlivým nově zbudovaným objektům. Ve středisku Jetřichovec byl přebudován prostor garáží na sklad chemikálií. Za tyto běžné provozní opravy zaplatilo VOD v uvedeném roce 477 000,- Kč. Současně ukončilo družstvo provoz loupárny brambor ve Slapsku, a to v důsledku nerentability celého provozu. V tomto roce začalo kupovat VOD pozemky od vlastníků, kteří je byli ochotni prodat. V minulém a v tomto roce nakoupilo družstvo 42 ha zemědělské půdy za 1 166 000,- Kč. Mimo tyto pozemky byly rovněž odkoupeny pozemky v areálu družstva, které jsou až do současnosti zastavěny a byly zabrány bývalým vlastníkům bez jakékoli náhrady. Za tyto pozemky bylo vyplaceno celkem 191 000,- Kč. V průměru 11,- Kč za metr čtvereční. V červnu téhož roku schválilo představenstvo družstva vybudování bioplynové stanice ve středisku Jetřichovec v blízkosti nové stáje na výkrm prasat. Z tohoto důvodu byla založena společnost s ručením omezeným Bioplyn s.r.o Jetřichovec. Opětne byl schválen výkup pozemků pro účely této stavby. S dokončením koncentrace živočišné výroby zvýšilo družstvo veškeré stavy hospodářských zvířat oproti rokům předcházejícím.

2006 skot celkem	1 875 ks	2003 skot celkem	1206 ks	zvýšení o 668 ks
z toho krav	688 ks	z toho krav	477 ks	zvýšení o 211 ks
prasata	2 945 ks	prasata	2 524 ks	zvýšení o 421 ks
prasnice	228 ks	prasnice	201 ks	zvýšení o 27 ks

Porovnání užitkovost:

2006	dojivost 16,6 litru na kus a den	2003	dojivost 13,47 litru na kus a den
2006	přírůstek (býci) 0,93 kg na kus a den	2003	přírůstek (býci) 0,91 kg na kus a den
2006	přírůstek (prasata) 0,90 kg na kus a den	2003	přírůstek (prasata) 0,90 kg na kus a den

Průměrná mzda pracovníka družstva:

2006	14 500,- Kč	2003	13 168,- Kč	zvýšení o 1 432,- Kč
------	-------------	------	-------------	----------------------

Takto skončil rok 2006 ve VOD Jetřichovec.

Číslice v kalendáři oznámila rok 2007. Pro většinu současných členů rok jako každý jiný. Ne však pro ty, kteří před padesáti roky v Jetřichovci tvrdou mozolnatou rukou podepsali přihlášku do JZD. Psal se rok 1957 a to 7. srpen, kdy 18 zemědělců svým podpisem dobrovolně (nuceně) určilo osud sobě i svým rodinám. Nastoupit novou, dosud nepoznanou cestu, cestu, po které kráčely generace otců, dědů a pradědů, cestu konce českého soukromého svobodného zemědělce. Tato nová, dosud neprojitá, mnohými trny a keři zarostlá cesta nesla název Jednotné zemědělské družstvo Jetřichovec. Těchto 18 hospodářů spolu s jejich rodinami podlehl nesnesitelnému nátlaku tehdejších mocipánů státní správy v čele s komunistickou stranou. Unaveni, sedřeni, podřídili se nově hlásané cestě, která povede k lepším zítřkům, jak hlásaly propagační materiály na všech sloupech a vývěsních tabulích. Sdružili své polnosti a louky o celkové výměře 224 ha zemědělské půdy. Obec do té doby jednotná a imunní vůči komunistické propagandě se naráz rozdělila na půl. Ti, kteří již nemohli dál a podepsali, byli ostatními bráni jako nehodní synové svých předků, kteří zbaběle podlehli svodům současného režimu. Nebylo to tak. Skutečnost byla taková, že nemohli vydržet soustavný tlak při vši práci na svých hospodářstvích. Žně byly v plném proudu. Tlak na ně obrovský. Těch 18 hospodářů byli právě ti, z nichž každý v průměru obhospodařoval 12,4 ha zemědělské půdy. Podlehl, avšak bojovali dál. Slíbili sobě navzájem, že budou teď už společně chléb náš vezdejší dobývat tak jako dosud. Práce jim nevadila. Byli jí přivyklí od svého mládí. Vadil jim ten mimořádně veliký psychický nátlak, ten podepsáním družstva snad skončil. Začal podzim, končila veškerá sklizeň. Rozorávaly se první meze, které určovaly vlastnická práva každého jednotlivého hospodáře. Tam se ukrývala ve skrytu duše láska k rodné hroudě. Zmizely meze a měla navždy zmizet i ta láska po otcích zděděná k vlastnímu kusu rodné hroudě. Meze odstranily rozdíl v majetku, aby již neplatilo: „*Dědictví otců zachovej nám pane.*“ Dnešní občan nemůže pochopit dobu před padesáti roky. Takový byl začátek těch prvních osmnácti hospodářů brzy po založení JZD.

Dnešních dnů z těch osmnácti se dožili současnosti jen tři: bývalý zootechnik Josef Blažek čp. 17, bývalý účetní Karel Míka čp. 41, bývalý skupinař a pozdější předseda František Smetana čp. 16. Všichni ostatní sni svůj věčný sen na pacovském hřbitově. Budiž jim země lehká.

Tolik považuji za nutné uvést pohledem před padesáti roky při jubilejním výročí zemědělského družstva Jetřichovec. Svět se změnil. Změnili se i lidé. Jaký byl v následující rok?

Družstvo v roce 2007 hospodařilo na 2 113 ha půdy. Počet členů (vlastníků) 175. Trvale pracujících členů 30. Zaměstnanců družstva 73, z toho muži 49, ženy 24. Mzda na pracovníka v tomto období za rok činila 17 360,- Kč.

Hospodářské vedení a odborní pracovníci

Předseda družstva: Ing. Josef Blažek
 Členové představenstva: Ing. Jan Říha, hlavní zootechnik
 Ing. Aleš Brodský, ekonom
 Karel Koblic, mechanizátor
 Jaroslav Pekař, vedoucí hospodářského střediska Zhořec

Další členové představenstva: František Holada, Bohumil Simandl, Petr Papež, František Mařinec

Družstvu se podařilo, dříve než předpokládal jeho střednědobý plán, soustředit veškerou živočišnou výrobu do nově vybudovaných objektů v nezvykle krátkém časovém období. Všechny dojnice v počtu 692 ks byly ustájeny na středisku Zhořec. Býci byli ustájeni v nově adaptovaném objektu bývalého kravína v Bratřicích. Kompletní chov prasat umístěn na středisku Jetřichovec. Obsluha má k dispozici moderní technologické zařízení. Ve stájích u dojníc je vše řízeno počítačem. Při produkci mléka je dosahováno mimořádně vysoké kvality, doживost se zvýšila na 19,19 litrů na kus a den.

Celkové stavy zvířat v roce 2007:

skot celkem	1 834 ks	z toho býci	318 ks
		jalovice	414 ks
		telata	315 ks
prasata celkem	2 738 ks	z toho prasnice	228 ks

V produkci mléka došlo oproti minulému roku ke zvýšení produkce celkem o 744 179 litrů. Na prodej mléka v rámci EU jsou stanoveny limity, které nelze v žádném případě změnit. Proto si muselo vedení družstva tyto limity odkoupit od těch zemědělských podniků, které z různých důvodů produkci mléka snižovaly. Za tyto limity uhradilo družstvo firmě Pavlík Slučátky 194 793,- Kč a firmě AB Agro s.r.o Křižtanovice 1 400 000,- Kč. Taková situace je v současné zemědělské velkovýrobě v rámci celoevropského zemědělského venkova v roce 2007. Nadbytek produkce překrývá v současnosti poptávku v celé unijní Evropě.

Podívejme se jiným směrem a to na nákup další mechanizace pro rozvoj rostlinné výroby. V tomto roce byly nakoupeny za 16,5 milionu korun stroje, traktory a ostatní mechanizace, pro plně mechanizovaný rozvoj rostlinné výroby s nejmodernější elektronikou a automatikou. K objektům družstva byla instalována vstupní brána na dálkové ovládání pro oprávněné osoby, které mají důvod vstupu do objektu, tím byla zrušena funkce nočního hlídače a vrátného na farmě Jetřichovec. Ve Zhořci se začalo s přístavbou teletníku. Bylo prostavěno 1 550 750,- Kč. Rovněž závodní jídelna Na Růžku každoročně zvyšuje svoji kapacitu podávaných jídel. Pro vlastní pracovníky bylo uvařeno 16 256 obědů, pro cizí strážníky 105 527 hotových pokrmů. Celkem tedy 121 783 hotových jídel. Mimo tyto zůstává v denním provozu i bufet. Ten za rok přinesl družstvu 299 000,- Kč zisku. Z provozu jídelny činil výtěžek 399 000,- Kč a za obědy výnos 885 000,- Kč. Nezůstává pozadu ani výroba plastů v Salačově Lhotě s celkovým ziskem 299 000,- Kč. Na této výrobě pracuje jen jeden pracovník v nepravidelných pracovních směnách dle požadavků zákaznických firem. Družstvo v tomto roce dále odkoupilo 53 hektarů zemědělské půdy, za kterou zaplatilo 1 673 210,- Kč.

Celkové výnosy roku 2007	140 811 700,- Kč
Výdaje na provoz	121 027 500,- Kč
Zisk družstva po zdanění	16 185 600,- Kč

Takový byl rok 50. výročí založení družstva VOD Jetřichovec, kdy osmnáct tehdy fyzicky vysílených rolníků sloučilo svoje síly v mimořádně těžké době komunistického nátlaku na tehdejší zemědělskou vesnici. Tento úctyhodný výsledek družstva by nebyl dosažen bez tvrdé práce všech těch, kteří během těchto 50ti roků zanechali mozolnou stopu své práce, schopnost odborného řízení všech těch, kteří se přičinili o zdar tohoto podniku.

Čest věčně památce těm, kteří se na tomto společném 50tiletém díle podíleli, a sni svůj věčný sen jako bezejmenní hrdinové uplynulé doby našeho venkova.

Rok 2008 se ve své podstatě příliš neměnil oproti předešlým. Jako by se zdálo, že VOD jede již po vyjetých kolejkách svého hospodářského růstu. Zdání opět i tady klame, neboť jakmile se vývoj pozastaví a stagnuje, potom se postupně pozastavuje celá ekonomika podniku, a tím klesá jeho celková úroveň. Toho si je stále vědomo celé hospodářské vedení v čele s jeho předsedou Ing. Josefem Blažkem. Družstvo nadále věnuje značné investiční prostředky do nákupu nejmodernější techniky, strojů a zařízení k vysoce produktivnímu a kvalitnímu zabezpečení veškeré činnosti a dosažení stále vyšší produktivity práce při postupném snižování provozních nákladů v podniku. V tomto roce opět nakoupilo družstvo mechanizaci a ostatní techniku za 5 190 800,- Kč. Dále odkoupilo pozemky v areálu střediska Jetřichovec a areálu v Salačově Lhotě. Za stavbu bioplynové stanice v Jetřichovci uhradilo částku 46 714 660,- Kč. Další výstavba silážních žlabů pro bioplynovou stanici stála celkem 13 426 790,- Kč. V těchto investicích pokračovalo VOD i při úpravě a rozšíření silážních jam ve Zhořci a Jetřichovci. Nezapomnělo ani na opravu střech ve Velké Rovné a Bratřicích. Byla instalována ventilace vzduchu ve vepřině v Jetřichovci. V roce 2008 získalo družstvo do vlastnictví rybníky pod střediskem Jetřichovec. Rovněž byly odkoupeny pozemky spojovací cesty do objektu farmy Bratřice. VOD se takto snaží vykoupit veškeré pozemky v areálech jednotlivých farem od jejich vlastníků. Z tohoto výčtu všech ověřených údajů lze jednoznačně konstatovat, že VOD Jetřichovec i přes řadu dílčích problémů, především v cenové a odbytové politice, v odlišných přírodních a klimatických podmínkách, obstálo opět na výbornou. Tento úspěch je především zásluhou jeho vedení. Družstvo nadále modernizuje veškeré strojní vybavení, má nejnovější technologii v celé živočišné výrobě. Závěrem roku 2008 za vše následující celoroční účetní závěrka.

Celkové výnosy roku 2008	143 065 060,- Kč
Výdaje na provoz	132 944 470,- Kč
Zisk družstva po zdanění	10 140 590,- Kč

Rok 2009. Tento rok lze charakterizovat tím, jak při stejné výměře obhospodařované půdy se snižuje počet pracovníků v družstvu a naopak výroba na všech jednotlivých odvětvích má stále zvyšující se tendenci. Tohoto roku počet členů družstva činí 159, z nich je trvale pracujících 31. Počet zaměstnanců družstva je v současnosti 85. Družstvo obhospodařuje v tomto roce 2 128 ha půdy. Je patrné, že moderní technologie ať v živočišné, či rostlinné výrobě, odstranily těžkou manuální práci. Tím se maximálně zvýšila produktivita práce a současně i odměna každého jednotlivého pracovníka. V roce 2003 činila průměrná mzda 12 029,- Kč a v roce 2009 dosáhla průměrná měsíční mzda 20 340,- Kč. Současnou zemědělskou velkovýrobou lze bez nadsázky přirovnat k typu průmyslového odvětví pod širou otevřenou přírodou se všemi pozitivními i negativními jevy tuto výrobu ovlivňujícími. Ještě jeden příklad. V roce 2003 dosahovala průměrná dojivost 13,47 litru na kus a den. V roce 2009 v nově vybudovaném komplexu pro dojnice dosáhla dojivost v průměru 20,08 litru na kus a den. Nemluvě o tom, kolik pracovníků bylo zapotřebí k obsluze v roce 2003 a v roce 2009. Z tohoto je patrné, jak se snižuje podíl lidské práce ve prospěch moderních technologií se stále zvyšující se užítkovostí. Koncentrace, modernizace a vysoká technologická úroveň umožnila družstvu zaměstnávat podstatně nižší počet pracovníků. Proto se zvýšila profesionalita a odbornost pracovních činností. Obdobně je to u všech výrobních odvětví. Moderní traktory a jiné mechanizační prostředky řízené nejen samotným traktoristou nýbrž i elektronickou navigací. Téhož roku začalo hospodářské vedení VOD naplňovat střednědobý plán, který si předsevzalo před třemi roky; vybudovat bioplynovou stanici pro výrobu elektřiny. Při této výrobě plynu je využíváno biomasy, především kukuřice, jetelotravin, ale i veřřové kejdy. V areálu byly vybudovány mohutné silážní jámy a fermentovací nádrže. Celá tato obrovská stavba začala probíhat již v minulém roce v dubnu a dokončena byla v prosinci 2009. V konečném výsledku lze předpokládat, že za jeden rok bude vyrobeno 8 mil. kWh a tato předpokládaná výroba energie bude dodávána do rozvodné sítě akciové společnost ČEZ za 1,55 Kč a 2,58 Kč jako zelený bonus celkem tedy za 4,13 Kč za jednu kWh. K výrobě elektřiny slouží dva plynové zážehové motory, které pohánějí generátory. Veškeré zbytky po celkovém procesu jsou dle potřeby a možností rozváženy jako hnojivo na pozemky družstva. Družstvo tak využívá bioodpad na svažitých pozemcích, které začalo osévat travinami, aby se snížila eroze půdy. Některé ekonomické údaje z provozu biostanice v roce 2009.

Tržba za elektřinu	12 038 560,- Kč
Provozní náklady	7 944 690,- Kč
Čistý zisk družstva	4 073 870,- Kč

V roce 2009 koupilo VOD 18 ha zemědělské půdy a 1,1 ha pozemků v areálech družstva od vlastníků za 1 025 755,- Kč. Mimo tyto nákupy dále rozšiřovalo svůj mechanizační park. Lze konstatovat závěrem: VOD dosahuje každoročně mimořádných hospodářských a tím i ekonomických výsledků. Oprávněně se řadí k předním družstvům nejen na okrese Pelhřimov, nýbrž i v Kraji Vysočina.

Rok 2010. Jeho počasí, a s tím spojen celý hospodářský rok, byl pro VOD značně komplikovaný. Začátek roku téměř beze sněhu. Březen byl mimořádně mrazivý, v noci mrzlo teploty až kolem mínus 15 °C. Naopak ve dne pravý opak. Jasné a slunečné počasí, teplota kolem 0 °C. Polní práce byly zahájeny až koncem března. Záhy však v dubnu opět přerušeny v důsledku velké sněhové nadílky. Tato skutečnost měla za následek značné vyhynutí ozimů, které musely být zaorány a následně osety jařinami. Rovněž květen nepřipisoval k dobré náladě, neboť většinu měsíce propršelo. Sluníčko se objevilo velice zřídka jen v průměru pět dnů. Toto nestálé počasí pokračovalo během dalších měsíců. V červenci pak byly mimořádně horké dny, a to 30 až 35 °C. Ale srpen opět deštivý. Tím se opozdily žňové práce až do konce září. Sláma se sklízela s velkými obtížemi. Naopak na konci září a října nastaly slunné dny, pravé babí léto. Sběr brambor a další podzimní práce proto dál probíhaly bez potíží. Nyní krátce ze života družstva:

Půdní fond představuje	1 819 ha orné půdy	323 ha luk a pastvin
Celkem hospodaří podnik na	2 142 ha půdy	

Personální a osobní údaje

Počet členů družstva	155 osob
z toho trvale pracujících	31 osob
Počet zaměstnanců celkem	71 osob
z toho mužů	50 osob

Průměrná měsíční mzda dosáhla v roce 2010: 21 455,- Kč.

Vedení družstva a jeho představenstvo

předseda:	Ing. Josef Blažek
ekonom:	Ing. Aleš Brodský
mechanizátor:	Karel Koblíček
zootechnik:	Ing. Jan Říha
vedoucí střediska Zhořec:	farmář: Jaroslav Pekař
členové představenstva:	František Holada Bohumil Simandl

Nově přistoupení členové a členky VOD: Luděk Zajíc (Salačova Lhota), Marie Jelínková (Pacov), Marie Pešková (Malešín), Vladimír Mařinec (Bratřice), Jan Bejbl (Pacov).

Převzetí společnosti

Jetřichovské družstvo bylo spoluvlastníkem společnosti Zlato Vysočiny. Její činnost byla tehdejšími vlastníky v roce 2006 ukončena pro nestabilitu výroby. Následně se podařilo objekt prodat. Z toho důvodu muselo být majetkoprávní uspořádání převedeno na jednoho vlastníka. Tuto povinnost převzalo VOD Jetřichovec.

Několik vět o stavu hospodářských zvířat a některých vybraných realizačních cenách těchto komodit.

Stavy zvířat

dojnice	697 kusů
telata	210 kusů
jalovice vč. vysokobřezích	490 kusů
býci na žír	312 kusů
prasata na výkrm	586 kusů
prasata chovná	218 kusů
předvýkrm (selata)	417 kusů
selata	925 kusů

Výroba a prodej mléka

dojivost na kus za den	20,98 litrů
celkový prodej	5 926 585 litrů
realizační cena za 1 litr	7,80 Kč

Prodejní ceny masa za 1 kilogram v Kč

telata	57,50 Kč
býci	37,10 Kč
skot	28,20 Kč
chovná prasata	31,30 Kč
selata	53,70 Kč
prasata (živá)	25,10 Kč

Zpeněžení výrobků živočišné produkce dosahuje jen velice nízké rentability. Především pak u prodeje vepřového masa, jehož cena dosahuje v průměru 25,- Kč /1 kg. V prodejnách s masnými výrobky se prodává jeden kilogram vepřového masa od 80,- do 100,- Kč/1 kg. Vedení družstva vážně zvažovalo zda veškerý chov do budoucna při

současných cenách nezrušit. Celý chov prasat je v současnosti vysoce ztrátový. Konečné rozhodnutí zatím nepadlo s ohledem na celkovou situaci na světovém trhu této komodity. Proto se v chovu prasat bude pokračovat i nadále.

Jak prosperuje závodní jídelna Na Růžku v Pacově. Za rok 2010 bylo prodáno 133 973 obědů. Z toho pro vlastní zaměstnance 14 811 porcí. Kalkulační propočet vykázal ztrátu 6 tisíc korun. Na základě této skutečnosti představenstvo družstva rozhodlo o zvýšení ceny oběda z 55,- Kč na 60,- Kč.

Nelze opomenout ani přírodní výrobu plastů v Salačově Lhotě. Z této dnes již přidružené výroby bylo dosaženo celkových výnosů ve výši 301 365,- Kč, když na tyto výnosy dosáhly celkové výdaje částky 220 688,- Kč. Tudíž celkový zisk dosáhl 80 677,- Kč. Pokud by se někdo z odpovědných vedoucích pracovníků tomuto úseku výroby plastových výrobků maximálně věnoval a hledal další rozšíření a nové odběratele, potom by i do budoucna tato výroba trvale zabezpečovala stálý zisk do podnikové pokladny při minimálních provozních a mzdových výdajích.

V roce 2010 tak jako v letech předchozích VOD vynaložilo značné finanční prostředky do nákupu mechanizačních prostředků pro zvýšení rentability celé rostlinné výroby. Celkem nakoupilo novou mechanizaci za neuvěřitelných 19 063 400,- Kč.

Jako poslední výrobní odvětví VOD Jetřichovec nemohu opomenout **výrobu elektrické energie** pro přenosovou soustavu ČEZ, a to je bioplynová stanice. Tato soustava výroby elektrické energie je v plném provozu druhým rokem. Tehdejší rozhodnutí vedení družstva bylo velice prozíravé a nanejvýš správné. Staré přísloví nadarmo neříká: „*Odvážnému štěstí přeje.*“ Bylo třeba mnoho odvahy, a nejen jí, nýbrž i podrobné ekonomické studie důkladně připraveného projektu celé velmi nákladné a specificky náročné stavby. Přirozeně takovou investici bylo možné realizovat jen za plné spolupráce se zahraničními německými a rakouskými firmami jako hlavními dodavateli celé stavby. Získané zkušenosti obou těchto sousedních států a jejich firem byly zárukou úspěchu i v našem VOD Jetřichovec. Nad celou stavbou tyto zahraniční firmy převzaly osobní a firemní zodpovědnost spolu s plnou zárukou při zprovoznění bioplynové stanice v následujících letech.

V roce 2010 bylo vyrobeno	9 236 880 kW
průměrný hod. výkon	1 054 kW
náklad na 1 kW	2,76 Kč
čistý zisk pro VOD z 1 kW	1,45 Kč

Protože VOD nemělo dostatek kukuřice z vlastních zemědělských pozemků potřebné k zajištění plného výkonu elektrárny, uzavřelo vedení podniku nákupní smlouvy s okolními zemědělskými podniky na odkup silážní hmoty pro celoroční zabezpečení výroby elektrické energie. Nakoupeno bylo celkem 8 740 tun silážní hmoty od těchto zemědělských závodů:

Mladá Vožice	5 980 tun
Šebířov	195 tun
Pojbuky	250 tun
Oldřichov	2 315 tun

Bioplynová stanice v roce 2010 měla své výnosy, ale i své nákladové položky. Ty byly v uvedeném roce následující:

celkové výnosy dosáhly celkem	38 918 860,- Kč
nákladové položky představovaly částku	25 480 806,- Kč
výsledek bioplynové stanice, tj. zisk činil	13 438 054,- Kč

Shrneme-li celkové hospodaření VOD a jeho konečný hospodářský výsledek vyhodnocený v roční účetní závěre, lze s uspokojením konstatovat, že družstvo Jetřichovec, navzdory všem problémům s prodejem zemědělských komodit, a to především vepřového masa, ale i hovězího masa a nízkým cenám brambor i obilí, úspěšně dosáhlo vysoce kladného závěrečného hodnocení, viz uvedené finanční údaje.

Celkové výnosy družstva činily	172 193 000,- Kč
Naproti tomu náklady představovaly	157 443 000,- Kč
Skutečně dosažený zisk představoval	14 750 000,- Kč
Odpočtem zisku z bioplynové stanice, což jest	13 438 000,- Kč
Vlastní zisk z hlavní činnosti družstva činil	1 312 000,- Kč

Na základě tohoto kladného výsledku zvýšilo VOD nájem vlastníkům pozemků z 500,- Kč na 800,- Kč za 1 hektar půdy. Za těmito výsledky je tvrdá a usilovná práce všech pracovníků bez rozdílu profesního zařazení, v jejichž čele stojí a vše s přehledem řídí předseda VOD Jetřichovec Ing. Josef Blažek.

Občané a správa obce

Touhou každé samostatné obce vždy bylo a zůstává dodnes, aby si věci veřejné spravovali sami občané svými volenými zástupci. Těmi byli starostové obce. Byli to občané, jejichž vážnost a uvažování konečného rozhodnutí respektovala převážná část jejich občanů. V obecních zastupitelstvech se pak rozhodovalo většinovým hlasováním o přednostních záležitostech správy a potřebách věcí veřejných. V naší obci tomu bylo již od roku 1885, kdy obecní zastupitelstvo na žádost občanů zažádalo na c.k. Okresní školní radu v Pelhřimově o převedení dětí z národní školy ve Zhoři do školy v Pacově. Do té doby školní děti navštěvovaly školu ve Zhoři, kde byla dvoutřídková. Do Zhoři chodily děti z obcí: Zadní Střítež, Lomná, Horní a Dolní Světlá a z Pojbuk. Okresní školní komise provedla místní šetření na místě samém a měřením zjistila, že do Pacova měří cesta 5 300 metrů, zatímco do Zhoře jen 2 700 metrů. Žádosti tudíž vyhověno nebylo. Děti chodily do Zhoři dále. Občané se s tímto zamítavým stanoviskem neshodli a po dalších šesti letech podali novou žádost o převod dětí ze Zhoři do Pacova. Žádost byla ještě téhož roku opět zamítnuta. Jetřichovští se ani napodruhé nevzdali, a tak poslali třetí žádost o zřízení tzv. expozitury přímo v obci. Na základě této třetí žádosti okresní školní rada dne 13. září 1902 školní expozituru v Jetřichovci povolila. Pro tento účel byla pronajata vyučovací světnice. Tu uvolnil hospodář Josef Míka čp. 2 za roční nájemné 100,- Kč. Prvním učitelem byl v témže roce na expozituru Antonín Augustin, narozen 16. května 1880 v Kozojedech. Od září začal mladý 22letý učitel ve světnici u J. Míky vyučovat. Tato expozitura náležela pod správu školy ve Zhoři. V roce 1902 se jetřichovští občané usnesli, že si postaví novou vlastní školní budovu. Okresní komise dne 26. srpna 1902 vyhlédla a určila stavební pozemek. Tento se nalézal na horním okraji obce, u silnice na Těchobuz. Komise přislíbila obci subvenci ve výši 4 500 Kč. Na jaře roku 1903 stavba školy začala za vydatné pomoci všech obyvatel. Stavební činnost pokračovala nebývale rychle, a tak postupovala ke svému zdárnému dokončení. Ještě téhož roku, 7. září 1903, byla celá budova zkolaudována. Vysvěcena byla pacovským děkanem 25. října 1903. Ve školním roce 1903/1904 začalo vyučování již v nové škole. Dosud však byla vedena jako expozitura náležející správou ke škole ve Zhoři. Za dva roky byla podána žádost k c.k. Zemské školní radě v Praze o povolení zřízení samostatné školy s vlastní správou. Těto žádosti bylo vyhověno a od 1. dubna 1905 se obecná škola v Jetřichovci stala samostatnou. Tímto rozhodnutím přestala být součástí školy ve Zhoři.

Působení učitelů za doby trvání školy v Jetřichovci

Prvním učitelem na samostatné škole se stal učitel pan Josef Novák. Byl samostatným (definitivním) učitelem a současně správcem obecné školy v Jetřichovci, a to až do roku 1918. To znamená plných třináct let. Tento řídicí učitel velkou měrou přispěl k rozvoji obce v oblasti zakládání dobrovolných spolků jako spolku Kampelička, ve které se stal jejím pokladníkem. (Podrobněji v samostatné části Kampelička.)

Od školního roku 1918/1919 se druhým učitelem a správcem školy stal pan František Roubal. Působil na škole deset let až do roku 1929. Za jeho působení byla ve školní budově zřízena obecní knihovna, ve které byl prvním knihovníkem. (Rovněž podrobněji o knihovně samostatně.) Jeho velkou zásluhou bylo založení sboru dobrovolných hasičů v obci. Byl prvním velitelem tohoto nově utvořeného útvaru. Sbor byl založen v roce 1923 a původních zakládajících členů bylo osmnáct. (Rovněž samostatná kapitola o působnosti hasičského sboru v obci.) Pan učitel Roubal se aktivně podílel v témže roce 1923 na založení dalšího dobrovolného spolku ochotnického, spolu se čtenářskou besedou. (Rovněž v samostatné kapitole.) Za jeho působení v obci vzkvétala všeobecně kulturně osvětová činnost všeho obyvatelstva školními dětmi počínaje a mládeží a dospělými konče. Byl to obětavý, ochotný, především však všemi jetřichovskými obyvateli vážený občan.

Třetím v pořadí, který působil ve škole v Jetřichovci, byl mladý učitel pan Václav Dufek. Na škole vyučoval od roku 1930 až do roku 1946, to je celých šestnáct let. Brzy po svém nástupu na školu se oženil se slečnou Ludmilou Lesákovou pocházející z Kutné Hory. Byl mimořádně dobrým houslistou a zpěvákem. Z otevřených školních oken se

často ozývaly hlásky školních zpěváků, za doprovodu dvojhlasu jeho houslí. Ve škole se konaly velmi časté dětské besídky, recitace a tanečky. S těmito mu pomáhala jeho manželka. Byl velkým českým vlastencem. Každoročně pořádal na den upálení Mistra Jana Husa s dětmi vatru se zpěvy na jeho památku. Děti zpívaly a pan učitel hrál na housle.

*Hranice vzplála tam na břehu Rýna,
na ní umírá dálné vlasti syn.
A vůkol něho, kacíře proklíná,
temnoty vášeň, velebic svůj čin.
A vy se ptáte, kdo v těch plamenech,
toť mistr Jan toť, nejslavnější Čech.*

Děti učil i mimo třídu, venku v přírodě či na lesních procházkách. Při otevření nové budovy Kampeličky v roce 1937 se školními dětmi za přítomnosti mládeže a občanů, kdy děti přednesly sborové recitace se zpěvy, sám potom řídící učitel Dufek za celou obec pronesl slavnostní projev. Rovněž v témže roce, a to 24. října v neděli, byl odhalen pomník našim padlým v I. světové válce 1914–1918. Za obec rovněž promluvil řídící učitel Dufek. Děti opět sborovými recitacemi a zpěvem celou slavnost završily. Je třeba připomenout, že při slavnosti odhalení pomníku padlým zazněla píseň Kdož sú Boží bojovníci. Ve škole, jak již bylo podotknuto, se za přítomnosti všech občanů každým rokem konaly besídky k 28. říjnu a k narozeninám prezidenta osvoboditele T. G. Masaryka. V době „Protektorátu Čechy a Morava“ v letech 1939 až 1944 vychovával a učil hraní na housle své žáky a to: Karla Míku čp. 41, Františka Míku čp. 41, Františka Papeže čp. 1, Ladislava Hlásku čp. 40 a svého syna Lubomíra Dufka. Toto kvinteto hrálo na školních besídkách, neboť veškeré veřejné kulturní akce byly přísně zakázány.

Čtvrtým učitelem v pořadí v jetřichovské jednotřídce byl svobodný učitel pan Stanislav Hejda. Na škole působil jeden školní rok 1946–1947.

Posledním pátým učitelem byl rodák z blízké obce Hartvíkov. Do školy přišel se svou manželkou Vlastou, rozenou Kubíčkovou z Dolních Hořic. Jmenoval se Josef Hladík. Byl velice talentovaným hudebníkem a byl schopen hrát na všechny dechové nástroje. Vedl i kroužek učitelů na bývalém okrese Pacov v letech 1950–1960. Tento hudebně-pěvecký kroužek vystupoval při různých veřejných shromážděních jako je např. Den učitelů, ale i na různých celookresních slavnostech. V obci založil dechový orchestr složený z mladých hudebníků jak jetřichovských, tak i z okolních vesnic, a to ze Zhořce a Bratřic. Jeden však docházel až z Pojbuk. Na mladé učící se hudebníky byl velmi přísný a důsledný. Zkoušky probíhaly ve třídě ve večerních hodinách po celodenní práci. Vyžadoval přesné dodržování příchodu na hodiny zkoušek. Ve svém bývalém působišti v Hartvíkově měl svoji dechovou kapelu, rovněž z mladých chlapců. Hráli i v obci. Obě kapely skončily tím, že nejstarší hudebníci odcházeli na základní vojenskou službu. V té době trvala 24 měsíců. Kapely se rozpadly. Po předčasném ukončení s mladými se stal dirigentem závodní kapely Kozak – národní podnik v Pacově. Tam působil až do svého předčasného odchodu ze světa živých. Trpěl dlouhodobě vážnou srdeční chorobou. V místním národním výboru pracoval jako kulturní referent, a také byl knihovníkem místní obecní knihovny. Po odchodu mladého účetního MNV (K. Míky) na plnění vojenské povinnosti vykonával i funkci účetního v obci. Při špičkových pracích o školních prázdninách fyzicky pomáhal v místním nově založeném JZD. Byl velice aktivním občanem obce. Počátkem Vánoc roku 1968 pocítoval značné příznaky blížící se nemoci. Byl náročný především sám k sobě. Snažil se nemoc překonávat a nepodlehnout jí. Ona však byla silnější. V lednu 1969 normálně pracoval ve škole s dětmi. Náhle pak v noci z 27. na 28. ledna 1969 ucítil značné bolesti na prsou. Přivolaný lékař nařídil bleskový převoz do pelhřimovské nemocnice. Po převozu a odchodu na lůžko náhle klesl. Svůj život ukončil 28. ledna 1969 ve věku 55 let. Čest jeho světlé památce. Smutek v celé obci, zármutek školních dětí a největší bolest nad ztrátou milovaného manžela a otce dvou školou povinných dcer nelze slovy vyjádřit.

Pohřeb pana řídícího učitele Josefa Hladíka

Pohřeb se konal v sobotu 1. února 1969 o pololetních prázdninách za mimořádné účasti všech učitelů z Pacovska, spoluobčanů celé obce, myslivců a především jeho malých školáčků. Smuteční průvod doprovázely dvě dechové hudby. V čele průvodu šly osiřelé školní děti, potom učitelé, obě hudby, které se v doprovodu smutečního průvodu střídaly, za raskví potom pozůstalá rodina a mnoho občanů ze širokého okolí. Za obcí u křížku smuteční průvod zastavil. Školní děti předstoupily před rakev svého zesnulého učitele. Vedl je účetní družstva Karel Míka čp. 41,

kteřý s nimi před pohřbem nacvičil píseň na rozloučenou, a ta zněla:

*Zasviť mi ty slunko zlaté,
na poslední z vlasti krok,
usuš z očí slzy snaté,
usuš z očí slzy tok,
nezazli mi drahá máti,
požehnání své mi dej,
ač ti musím s Bohem dáti,
za syna mě vždycky měj.
Květné luhy, hvozdy černé,
nikdy Vás již nespátřím,
nikdy svoje bratry věrné,
věrné druhy neuzřím,
věrné druhy neuzřím.*

Děti dozpívaly, doprovodily svého učitele. Smuteční průvod se ubíral vzdát poslední poctu učiteli a jetřichovskému občanu. Tím skončila obecná jednotřídní škola v obci. Od začátku druhého pololetí děti dojížděly do pacovských škol autobusem. Školní třída po 66 letech osiřela, dětské hlásky v ní umlkly navždy.

Místní návesní kaple

Návesní kaple byla postavena roku 1866. Před kaplí stojí velký kamenný kříž z téhož roku. V roce 1890 k ní byla přistavěna hasičská zbrojnice. V roce 1924 byla nová hasičská zbrojnice postavena samostatně. Tento prázdný prostor byl nadále bez jakéhokoliv dalšího využití. Z popudu tehdejšího předsedy a tajemníka MNV Josefa Papeže čp. 1 a Josefa Koblíce čp. 36, rozhodli občané o rekonstrukci celé kaple. Bylo to roku 1968, kdy se politické poměry jeví jako příznivé pro uvolnění a aktivitu věřících v obci. V létech předcházejících, v době tvrdého pronásledování církve, především katolické, nebylo ani pomýšlení na provedení rozšíření vnitřního prostoru kaple. Občané, především muži s krompáči a lopatami začali svůj obecní svatostánek měnit jak zvenčí, tak i zevnitř. Současně s těmito pracemi byla provedena i oprava celé střechy kaple. Vyměněny byly veškeré latě a celá střecha pokryta novou krytinou. Po zednických pracích nastoupily ženy k vnitřním úpravám a ozdobení vnitřního prostoru. Kaple byla původně zasvěcena sv. Janu Nepomuckému. Věřící občané se rozhodli nově přebudovanou kapli zasvětit Duchu Svatému. Požádali proto pacovského malíře pana Tomana o námět na obraz seslání Ducha Svatého na Ježíšovy apoštoly. Obraz byl umístěn na čelní straně kaple jako oltářní. Tehdejší pacovský pan děkan celou kapli vysvětil s tím, že v ní mohou být slouženy rovněž mše svaté a jiná modlitební shromáždění.

Psal se rok 1969, kdy byla o svatodušních svátcích sloužena první mše svatá, současně i jako nově slavena poutní slavnost. Předtím slavili jetřichovští poutní slavnost společně s městem Pacovem na svátek svatého Michaela archanděla po slavnostech svatého Václava. V malé věžičce při čelní zdi je ve vrcholu umístěn zvon (umíráček). V hořejší části zvonu je nápis z roku 1748. Je tedy o 118 roků starší než kaple sama. Na těle zvonu je reliéf světce a při něm vyryta latinská slova ve zkratkách. Tyto zkratky byly na zvon umístěny dodatečně. Dne 10. ledna 1953 byla ve zvonárně Kovoslužba Brno-Husovice provedena hudební a akustická zkouška. Zvon dostal novou dubovou korunu, která plně vyhovovala. Z výsledku akustické zkoušky je patrné, že se jedná o hodnotný zvon, který kromě ceny historické má i velmi pěkné vlastnosti hudební. Rezonance zvonu je příjemná. Firma tedy s dobrým svědomím doporučila umístění a další používání zvonu. Tolik expert Státního památkového ústavu, kolaudátor zvonů. Průměr zvonu je cca 290 mm, jeho přibližná váha 15 kg. Zvon měl ruční zvonění jako všechny zvony té doby. Zvonění obstarávala paní Anežka Jechová čp. 22 za mírný honorář od obecního úřadu. Po její smrti se zvonění ujala paní Anna Papežová čp. 5 a spolu s ní převzala tuto dobrovolnou činnost paní Růžena Papežová čp. 1. Ženy stárly, fyzických sil ubývalo. Stalo se, že jednoho dne přišla paní Papežová čp. 1 navštívit pana Karla Míku čp. 41, aby mu oznámila, že dále tuto dobrovolnou službu již pro své stáří vykonávat nemůže. Při úmrtí některého občana či občanky již nevydrží celou hodinu vyzvánět poslední hranu umírajícím, i když se vzájemně po dobu zvonění střídaly. Ruce jim umdlávaly. Řekla doslova „Říkám to tobě, jseš bývalý tajemník obce a i bývalý ekonom družstva, tak si nějak musíš poradit. Pokud by se stalo a někdo by zemřel, vyzvánět poslední hodinku nebudem. Nemůžeme!“ Řešení bylo jediné. Najít trvalou náhradu za tyto dvě obětavé ženy. Vstoupil proto jmenovaný do písemného a posléze osobního jednání se soukro-

mou firmou Zárybnický, bytem Příbram. Tato firma na základě právoplatné objednávky zhotovila zařízení, které na elektronickém impulsu uvedlo zvonek v činnost. Zvonek tak vyzvání bez zásahu lidské ruky, pomocí elektrického spínače. V případě vyzvánění zesnulému se uvede elektrický spínač v činnost. Elektrickou přípojku a elektroinstalaci provedla pacovská firma v.d. Kámen. Celá záležitost byla projednána v radě MěNV v Pacově. Úřad přispěl částkou 5 000,- Kč. Ostatní výdaje občané hradili sami, a to každý trvale bydlící občan částkou 60,- Kč. Poplatek se týkal všech občanů výdělečně činných, i těch, kteří byli poživateli starobních nebo invalidních důchodů. Tolik o jetřichovské kapliče a jejím historickém zvonku.

Starostové a předsedové národního výboru obce Jetřichovec

Z dochovaných pramenů obce byl starostou do začátku první světové války, tj. do 10. října 1914 pan Josef Míka čp. 16. Poté byl obecním zastupitelstvem zvolen za starostu pan František Hlásek čp. 40. Obec vedl po celou dobu války a pokračoval i po vzniku Československé republiky až do konce června 1928. Obec řídil téměř čtrnáct roků. Funkce starosty se dobrovolně vzdal pro dlouhodobou nemoc. Nemoci podlehl ve věku nedožitého 56. roku svého plodného života.

Druhým starostou byl zvolen Josef Blažek čp. 18. Do funkce byl zvolen v roce 1928. Obec úspěšně vedl po celou dobu, včetně II. světové války, bez vážnějších zásahů protektorátních úřadů. Byl velmi pokrokovým hospodářem a vzorem v práci všem obyvatelům Jetřichovce. Funkci vykonával až do konce války roku 1945, to je plných sedmáct let. Byl nejdéle sloužícím starostou v obci.

V důsledku porevolučních změn v poválečném období se stal prvním předsedou MNV a řízení obce se ujal zakládající člen KSČ Josef Čekal čp. 44, funkci vykonával jeden rok od 12. června 1945 do 7. července 1946.

Jako druhý předseda MNV a čtvrtý představitel obce, byl 7. července 1946 zvolen syn bývalého starosty Josef Blažek ml. čp. 18. Ve funkci pracoval jen jeden rok, neboť jako mladý bránc byl povolán k výkonu základní vojenské služby na podzim roku 1947.

Pátým představitelem obce byl na základě tajné volby zastupitelstva po odchodu Josefa Blažka ml. zvolen předsedou MNV Ladislav Hlásek čp. 40, syn prvního starosty Františka Hláška. Ve funkci pracoval šest roků. Po složení mandátu dále zastával funkci tajemníka MNV.

V důsledku tehdejšího silného politického vření a tlaku okresních činitelů byl do funkce předsedy MNV zvolen pan Karel Veselka čp. 11. Funkci vykonával jeden rok do voleb, které se konaly 16. května 1954.

Po volbách byl do čela obce na návrh okresních orgánů navržen a obecním zastupitelstvem zvolen předsedou MNV pan Alois Stejskal čp. 35, člen KSČ a současně soudce z lidu při Okresním soudu v Pelhřimově. Funkci vykonával pouhých pět měsíců, do 11. října 1954. K tomuto datu rezignoval. V důsledku této rezignace A. Stejskala pověřilo plénum MNV předsedou Františka Honse čp. 42. Byl po Josefu Blažkovi ml. prvním z mladých zastupitelů obce pověřených funkcí předsedy ve věku 25 let. V dalších volbách, které se konaly 19. května 1957, byl místním zastupitelstvem řádně zvolen předsedou MNV. Tuto funkci vykonával do 24. března 1966, kdy byl současně zvolen předsedou JZD. Proto na funkci předsedy MNV rezignoval.

Předsedou byl po rezignaci Františka Honse vedením obce pověřen František Smetana čp. 16. Tuto funkci vykonával nadále i po volbách v roce 1971. V roce 1972 byl zvolen předsedou JZD a proto na funkci v MNV rezignoval. Úřad předsedy MNV vedl pět let.

Posledním předsedou MNV Jetřichovec byl obecním zastupitelstvem po rezignaci Františka Smetany pověřen Josef Papež čp. 1. Funkci předsedy převzal 22. května 1972. Ve volbách roku 1976 byl opět a řádně zvolen předsedou MNV. V této funkci pracoval až do roku 1979, to je sedm roků. Tímto rokem definitivně obec Jetřichovec jako samostatná, přestává existovat s vlastním národním výborem. Dne 1. ledna 1980 se obec stává součástí města Pacova.

V Jetřichovci byl ustanoven občanský výbor při MěNV Pacov. Předsedou občanského výboru byl zvolen dosavadní tajemník MNV Karel Míka čp. 41, rovněž byl občanským výborem zvolen do rady MěNV v Pacově.

Významné osobnosti v naší obci

Jednou z významných osobností naší obce byl pan učitel František Novák. Jeho zásluhou bylo založení, již v roce 1908, místního peněžního spolku venkovské Kampeličky. V tak malé obci jako byl Jetřichovec to byl v tehdejší době mimořádný hospodářsko-finanční prospěch celé obce. Hospodáře dovedl přesvědčit o nesporných výhodách této pro venkov tak důležité peněžní instituce. Nejen že přestali nejprve členové, kterých se přihlásilo ihned patnáct, a později všichni občané, schovávat hotové peněžní prostředky do domácích strožoků či jiných domácích úschoven. Přesvědčil občany o tom, že v domácím strožoku leží peníze bez užitku. V Kampeličce se naopak tyto peníze zhodnocují o úroky z vkladů. Naopak, neměl-li dotyčný hospodář dostatek vlastní hotovosti na rozvoj svého hospodářství, např. nové hospodářské budovy (stodoly, stáje apod.), Kampelička takovému zemědělci půjčila bez odkladu finanční hotovost za příslušný úrok ze zapůjčených peněz. Kdo jiný v té době dovedl vypočítat jak úroky ze vkladů, tak i úroky z půjček. Byl to pan učitel. Pan učitel Novák byl pro všechny jediným důvěryhodným, který nejen vzorně učil jejich potomky, ale lidé mu důvěřovali a svěřovali i své nastřádané a ušetřené korunky do své Kampeličky. Bylo-li rodině těžko a nebylo-li peněz na hotovosti doma, opět to byla Kampelička s panem učitelem jako pokladníkem, kdo pomohl. Byl velkým obohacením celé obce a všech jejích obyvatel.

Po odchodu do výslužby nastoupila na místní jednotřídku opět velmi výrazná osobnost v obci. Byl to řídící učitel František Roubal. Jeho významná mimoškolní činnost směřovala především do kulturně-společenské oblasti všech vrstev obyvatel. Již v předvánoční době roku 1923 byl jeho zásluhou založen sbor dobrovolných hasičů v obci. Do tohoto dobrovolného spolku se přihlásilo osmnáct mladých schopných mužů. On sám se stal jejich velitelem a cvičitelem. Jeho druhým počinem bylo založení obecní knihovny, rovněž téhož roku. Sám se stal knihovníkem. Knihovna byla umístěna přímo ve školní budově. Nemalou měrou se zasloužil i o založení ochotnického divadelního spolku zároveň se čtenářskou besedou. Spolupracoval především s dospívající mladou generací v obci. Měl velké zásluhy na společensko-kulturním životě všech občanů bez výjimky.

Třetí významnou osobností byl rovněž učitel pan Václav Dufek. Jeho charakterové vlastnosti byly odlišné od jeho předchůdců. Byl mimořádným vlastencem první československé masarykovské republiky. Toto vlastenectví zaměřoval především na výchovu školní mládeže. Byl též výborným zpěvákem, především pak vynikajícím houslistou. Z otevřených školních oken se při hodině zpěvu ozývaly převážně vlastenecké písně doprovázené páně učitelovými housličkami. Neopomněl žádné narozeniny prezidenta osvoboditele, aby děti neuspořádaly slavnostní veřejné vystoupení pro širokou veřejnost. Využíval každé příležitosti a při veřejných vystoupeních vyzýval k lásce a odkazu našeho prvního prezidenta. Při hodinách ručních prací ve škole učil chlapce na školní zahradě pěstovat a roubovat mladé ovocné stromky, pěstovat zeleninu od časného jara až po dobu sklizně. Jeho manželka v ručních pracích učila děvčata háčkovat, plést, ale i vařit v domě u Kobliců. Paní Koblicová uvolnila v době vaření svou kuchyň a s paní řídící učily děvčata kuchařskému umění. Takový byl pan učitel Dufek a jeho paní.

Dalším významným občanem naší obce byl pan Josef Koblic čp. 36. V obci byl všemi občany uznáván pro svoji vzácnou charakterní povahu. Od roku 1923 byl velmi aktivní ve veřejném životě obce až do své předčasné smrti, kdy opustil tento pozemský svět ve věku 46 let. Zastával v obci funkci místostarosty, předsedy místní školní rady a byl starostou zakládajícího společenství Kampelička. Jeho poctivé a velmi uvážlivé jednání bylo zárukou všem občanům při spravedlivém řešení případných obecních sporů.

Obdobným vzácným vzorem byl pan Jaroslav Dvořák čp. 30. Živnostník, hostinský, výborný řemeslník v oboru kovář a podkovář. Řemeslnická tradice pana Dvořáka přesahuje daleko do minulosti. Vždyť už jeho otec v roce 1886 na Jihočeské hospodářsko-průmyslové výstavě v Pacově získal čestný diplom a medaili za Zásluhy a práci. Rovněž v roce 1902 opět na Hospodářsko-průmyslové výstavě a to v Táboře, byl odměněn čestným diplomem a pamětní medailí opět za zásluhy v oboru kovář a podkovář. Po převzetí živnosti nezůstal za svým otcem pozadu jeho syn již zmíněný pan Jaroslav Dvořák. I ten při krajinské výstavě všech oborů lidské práce v Pacově v roce 1924 obdržel čestné uznání a medaili za prototyp prvního obracecího pluhu (tzv. obracák) z původního ruchadla, jež vynalezli bratřenci Veverkové, který byl až dosud jednostranný. Tento obracecí pluh se stal dalším pomocníkem tehdejších hospodářů. Do té doby se oralo jen tzv. do rozhoru a nebo na sklad. Obracák tento systém změnil na jednostrannou orbu. V současnosti se tato orba výhradně používá v našem zemědělství. Traktorové obracecí pluchy mají ovšem tři až sedm radlic.

Jinou významnou osobností v obci byl hospodář Josef Blažek čp. 18. Starostou obce byl nepřetržitě od roku 1928 až do roku 1945, kdy byl zvolen prvním předsedou nově vzniklého národního výboru. V důsledku tehdejších pore-

volučních změn a nástupu komunistů k moci byl z funkce odstraněn a nahrazen předsedou místní organizace KSČ Josefem Čekalem čp. 44. Jeho osmnáctileté vedení obce mělo zásadní vliv na veškeré dění a mínění všech obyvatel. Podle hospodáře a starosty Blažka se řídili nejen místní zemědělci, nýbrž i mnozí z okolních obcí. Všeobecně platilo: Blažek vyjel do pole, Blažek zahájil sena, žně atd. Byl výborným organizátorem na svém velkém hospodářství, ale i dobrým starostou, o čemž svědčí jeho osmnáctileté nepřetržité působení v této funkci. Byl sjednotitelem celé obce, nikoli jejím rozbíječem. Velkou zásluhu měl především ve válečných letech 1939–1945. Měl velké diplomatické schopnosti při jednáních s nadřizenými protektorátními úřady. Za jeho vedení nedošlo v obci k žádným mimořádným událostem pro občany. Proto si zaslouží velkého ocenění jeho celoživotní úsilí a současně odkaz všem budoucím generacím.

Vzešlá inteligence z některých jetřichovských rodin

Pozoruhodné je, že z obce, kde tehdy bylo obydlených 45 popisných čísel, vzešel značný počet vzdělanců na tehdejší velmi skromné podmínky jejich rodičů. V poválečné době po I. světové válce bylo v rodinách povícero dětí, ne tak, jak je tomu v současnosti. Přitom všem se na nějaké sociální podpory ze strany státu nedalo ani pomyslet. Každá rodina se spoléhala jen a jen na sebe. Proto děti již od raného věku pomáhaly svým rodičům, jak jen bylo možno. V početných rodinách vychovávali starší sourozenci ty mladší. Výchova byla zaměřena k poslušnosti, úctě a bázni k rodičům jako takovým. Děti sblížovala sourozenecká láska vzájemně jednoho k druhému. V období 30. let vzešlo z tehdejších učitelských ústavů (dnes vysoká škola pedagogická) šest učitelů a dvě učitelky. Z vojenské školy jeden plukovník československé armády. Z katolického semináře jeden bohoslovec a z vysoké školy stavební jeden architekt-stavitel. Po roce 1945 pak jeden inženýr ekonom z vysoké školy ekonomické. Absolventi tehdejších jmenovaných škol pocházeli z těchto rodin: rodina Farova čp. 25 jeden učitel, rodina Králova čp. 33 jeden učitel, rodina Papežova čp. 3 dva učitelé, rodina Vlachova čp. 13 dvě učitelky, rodina Kačerova čp. 43 jeden učitel a jeden bohoslovec, rodina Papežova čp. 20 vysoký důstojník československé armády, rodina Míkova čp. 41 jeden stavitel-architekt a po roce 1945 rovněž z této rodiny jeden inženýr ekonom, rodina Horkých čp. 14 jeden učitel. Tento bohatý výčet tehdejší jetřichovské inteligence svědčí především o celkové vyspělosti a kulturnosti celé obce. Tehdejší mnohočetné rodiny měly zájem o vzdělanost svých dětí, pokud byly schopny jejich finančního zabezpečení v době studia. Zásluhu na celkové vzdělanosti školní mládeže měli především jejich učitelé na jetřichovské jednotřídce. Byl to pan učitel Novák a pan učitel Roubal. Tito dva pánové zaslouží semínko vědění do dušiček budoucích vzdělanců a jejich následovníků. Tak, jak jednotlivé rodiny žily ve vzájemné svornosti, lásce a pochopení jeden k druhému, lze toto rovněž převést na celou obec. Tato minulost vše prolíná ještě stále do současné generace a lze se domnívat, že se přenese do dalších pokolení v obci.

Nová doba s příchodem svobody v roce 1946

V roce 1946 místní národní výbor projevil snahu o zavedení veřejné telefonní stanice v obci. Obec proto požádala prostřednictvím ONV u Zemského národního výboru v Praze o povolení dlouhodobé půjčky na zřízení veřejné telefonní stanice. Žádosti bylo kladně vyhověno a nebylo tudíž již žádných překážek k uskutečnění plánovaného záměru zřízení veřejné telefonní stanice v obci. Telefonní hovorna byla se souhlasem majitele místního hostince pana Jaroslava Dvořáka umístěna v jeho domě. Obsluhu zajišťovala dcera pana Dvořáka Jindřiška po dobu deseti let zdarma. Telefonní stanice v obci byla velkým přínosem pro všechny občany (urychlená lékařská pomoc, ohlašovna požárů apod.). Paradoxem této stavby veřejné telefonní stanice bylo to, že telefonní dráty z pacovské ústředny vedly přes Jetřichovec do Těchobuze, kde byla v té době pošta a rovněž telefonní rozvodna. Jiné telefonní dráty z Těchobuze zpět směřovaly do jetřichovské veřejné telefonní stanice. Veškerá poštovní korespondence byla nasměrována z pacovské pošty na poštovnu v Těchobuzi a odtud do Jetřichovce. Vlivný místní komunistický politik Stanislav Mrázek se snažil vytvořit z Těchobuze střediskovou obec s širším rozsahem politického vlivu. V té době již rozhodný podíl na správě a řízení věcí veřejných měla komunistická strana bez ohledu na zájmy občanů. Tento paradox se podařilo změnit až koncem 50. let, kdy bylo založeno na podzim roku 1957 místní JZD, které potřebovalo vlastní telefonní linku do kanceláře družstva. Monopol velké Těchobuze se rozplynul, aniž se po něm někomu zastesklo.

Mimořádným stavebním dílem občanů Jetřichovce byla stavba místního vodovodu zahájená v roce 1948. Rok 1947 byl v celé naší vlasti postižen katastrofálním suchem. Ne jinak tomu bylo i v Jetřichovci. Zoufalý nedostatek vody

způsobený nadměrným suchem měl za následek především nízkou úrodu všech zemědělských plodin a naprosté vyschnutí většiny studní v obci. „Voda nad zlato...“, bědovali hospodáři. Hospodářská zvířata zemědělci houfně prodávali pod cenou, neboť neměli pro ně dostatek krmení. Bída s nouzí si vzájemně podávaly ruce ve všech zemědělských usedlostech. Přáním všech bylo přežít tento špatný rok. V bídě a strádání se rok pomalu chýlil ke svému konci. Ještě v tomto roce, v jarních měsících, se sešli občané na veřejné schůzi a vzájemně rokovali o zřízení společného vodovodu pro případ jiného suchého období v některých následujících letech. Doporučili MNV, aby se tímto návrhem zabýval. Dne 11. března a dále pak 28. května a konečně i 22. října vzešlo společné usnesení o jímání pramenů na louce hospodáře Ludvíka Papeže čp. 5 na parcele 462 nad obcí směrem ke Zhořci. Odškodnění majiteli louky při jímání pramenů bylo stanoveno na 15 tis. Kčs a na pět roků mu byla dána do užívání obecní louka zvaná „na Bejkovce“ u Těchobuze. Ještě tentýž rok bylo započato s provedením jímání pramenů. Protože občané neměli dostatek vlastních finančních prostředků na pokračování dalšího díla, byly práce dočasně odloženy. Až po šesti letech v roce 1954 na veřejné schůzi všech občanů, a to 23. března 1954 bylo dohodnuto, aby byl vodovod dostavěn. Přítomný zástupce ONV v Pacově s. Prchal na této schůzi sdělil, že Jetřichovec by musel čekat na zařazení do pětiletého plánu ještě dalších pět let. Občané se na základě tohoto výroku usnesli, že dokončí vodovod z vlastních finančních prostředků, bez státního příspěvku. Pro pokračování a konečnou dostavbu vodovodu byl zvolen pětičlenný vodovodní výbor, který řídil a organizoval tuto stavbu. Tímto bylo založeno svépomocné vodovodní družstvo Jetřichovec. Byl zpracován předběžný rozpočet na celou stavbu. Tato byla zadána okresnímu stavebnímu podniku Jihlava. Jednotlivé částky rozpočtu byly rozpočítány na každého člena vodovodního družstva. Samostatnou položku tvořilo každé jednotlivé popisné číslo domu. Další položkou byl stanoven poplatek v jednotlivých hospodářstvích z jednoho hektaru zemědělské půdy a současně dle počtu hospodářských zvířat v daném hospodářství. Každý člen družstva měl za povinnost vykopat čtyřicet běžných metrů výkopu pro položení hlavního vodovodního řádu. Tento řád se rozdělil na louce hospodáře Míky čp. 41 na dva hlavní směry. Jeden na pravou a druhý na levou stranu obce. Každá jednotlivá vykopaná desítka výkopu se finančně ohodnocovala dle bonity země (hlinitá, písčovitá, kamenitá apod.). Tyto desítky se rovněž finančně zhodnocovaly. Jedním z nezávislých hodnotitelů byl i místní řídicí učitel pan Josef Hladík. Tomu, kdo nebyl schopen uvedené množství výkopu provést, byla stanovena finanční náhrada. Naopak tomu, kdo vykopal větší množství nad uloženou povinnost, byla odečtena částečná úhrada ve prospěch finančního podílu. Navíc byla každému členu vyměřena povinnost odpracovat osmdesát hodin zdarma na pomocných pracích. Například na stavbě vodojemu. Během jednoho roku byl vodovod dokončen a začátkem zimního období tekla voda do všech domácností a zemědělských usedlostí. Tak občané sami sobě za vlastní finanční prostředky vybudovali svépomocný soukromý vodovod. Do vodovodního družstva se nepřihlásila tato popisná čísla: čp. 25 Fara František, čp. 37 Švec Josef, čp. 38 Pokorná Marie, čp. 22 Jech Josef, čp. 35 Stejskal Alois, čp. 29 Ťoupal Václav a čp. 31 Papež Václav. Finanční prostředky, jak výdajové tak příjmové, obhospodařovala místní pobočka spořitelny. Postupně se za příslušnou úhradu připojili i zbývající váhající občané v obci. Stavba vodovodu byla dokončena v roce 1955 a byla takřikajíc až dosud největší akcí jetřichovských občanů, kteří se ještě rozhodovali sami v rámci obce bez zásahu vnějších orgánů státní správy podléhající vedoucí úloze KSČ.

Hned po roce 1948 přecházelo řízení obcí na plánované státní hospodářství nejprve v rámci dvouletého plánu obnovy a rozvoje a v dalších letech byl pravidelně vyhlášován pětiletý plán výstavby na všech úrovních národního hospodářství. Také i MNV Jetřichovec začal plánovat v rámci pětiletok, aniž předpokládal co bude třeba třetí či čtvrtý rok pro obec nutné pro její obecné zvelebení. Peněžní prostředky byly přidělovány prostřednictvím finančního odboru ONV. Obecní rozpočet se stal součástí celostátního rozpočtu, veškeré příjmy a výdaje obce byly stanoveny nadřízeným orgánem ONV. Výdaje nesměly být v žádném případě překročeny. Příjmy, jako poplatky ze psů, z místností, ze zábav a podobně, byly odváděny na účet Národní banky v Praze, která měla své pobočky v každém okresním městě. V roce 1959 v rámci akce 5 M měla obec Jetřichovec přiděleno na opravu cest, přejezdů a na stavbu dřevníku u místní školy 50 000 Kčs. Pokud tyto prostředky nebyly v jednotlivých ročních obdobích vyčerpány byly koncem kalendářního roku opět vráceny na účet Národní banky. Tak vypadalo plánované centrální hospodářství. V roce 1955 prováděl státní podnik Silnice Pelhřimov nový asfaltovaný koberec na trase silnice Pacov – Těchobuz. V důsledku zvýšení silničního povrchu provedl národní výbor i zvýšení všech nájezdů na pozemky v obci. Takto se pomalu začali členové národního výboru učit plánovat dle nových pravidel pětiletých období. První větší obecní akcí bylo v roce 1960 provedení kanalizace nad obcí směrem podélné veřejné cesty na Zhořec. Kanalizace tehdy ještě vyústovala do horního návesního rybníka. Jetřichovští občané se spolu s národním výborem snažili využít nové situace, kterou socialistický režim nabízel pracovitým a schopným obcím. Ještě za bývalého okresu Pacov dali souhlas se stavbou nového úseku silnice uprostřed obce. To ovšem představovalo zavezení obou návesních rybníků. S touto podmínkou obec souhlasila s tím, že uprostřed obce na hrázi horního rybníka bude vybudována požární nádrž jako náhrada za vodní zdroj. Tato dohoda byla oboustranně přijata. Zatímco Silnice Pelhřimov zahajovaly stavbu nové přeložky budoucí silnice, občané Jetřichovce začínali se stavbou vodní nádrže a to v roce 1977.

Rybníky pomalu mizely, neboť z blízkého kamenolomu Těchobuz těžké nákladní automobily ČSAD Pacov zavážely šterkopískem vodní hladiny. Nejprve zmizel horní rybník a postupně i dolní rybník. V cestě nové silnice proti hostinci stála kovárna, tu ONV vykoupilo a majitelé dali souhlas s její likvidací. Těžké bagrovací stroje se postaraly a materiál z kovárny se ocitl na dně spodního rybníka. Po likvidaci ONV v Pacově roku 1960 a nově vytvořeném velkém okrese Pelhřimov veškeré stavební práce pokračovaly beze změn. Přeložka nové silnice středem obce trvala několik roků. To ovšem občanům Jetřichovce nevadilo a rozhodli se vybudovat kanalizaci podél dosud staré silnice velkoobjemovým potrubím. Po zavezení horního rybníka zbudovali podzemní trubkový přítok do již dokončené vodní nádrže. Především zatrubnění trvalo poněkud déle, neboť se narazilo pod kapličkou na tvrdou skálu. Práce byly mimořádně namáhavé. Jenom obětavost a vytrvalost obyvatel, především mužů, dávala posilu v úspěšné dokončení celé této akce. Nespočet pracovních hodin věnovali všichni občané mužského pohlaví tomuto dílu. Když bylo zatrubnění konečně dokončeno a vyvedeno na okraj vesnice, bylo současně započato se stavbou tarasu podél původní staré silnice. Budovatelské nadšení občanů v té době bylo neobvyklé a vzbuzovalo všeobecný obdiv celého okolí. Po skončení stavby ochranné zdi a zhotovení betonového věnce se okamžitě začalo s přípravou a budováním základu pro nový pomník našim padlým ve světových válkách. Jiná skupina mužů pracovala na úpravě chodníků po obou stranách nově zřízené silnice pro položení cementových dlaždic. Jakmile i tyto práce byly dokončeny, nastoupily ženy a mládež s výsadbou růží podél chodníku, bylo dovezeno okrasné stromoví na novou návěsní plochu. Lze říci bez nadsázky, že se všech těchto prací zúčastnila celá obec. Radost občanů byla nezměrná. Bez fanfár a velkých proslovů se všichni bez rozdílu věku a pohlaví těšili z pohledu na novou návěs, kterou vlastníma rukama zbudovali. Z toho lze usuzovat, že nadšení pro další zvelebování obce a jejího okolí vniklo tak říkajíc všem občanům pod kůži.

V rámci sedmé pětiletky a volebního programu 1981–1985 naplánovali si jetřichovští další náročnou akci na toto období a to stavbu protipožární nádrže spolu s koupalištěm. Mimo tento úkol si ještě stanovili zřízení autobusové čekárny a nástěnné tabule u stanoviště autobusů při nové silnici. Stavba čekárny a nástěnné tabule se uskutečnila hned v prvním volebním roce 1981. V následujícím roce 1982 se začalo se stavbou víceúčelového zařízení, a to protipožární nádrže a koupaliště. Místo stavby bylo vybráno na horním konci obce na lukách nad domem manželů Čekalových čp. 44. Tak jako při předchozí velké stavební akci na úpravě návsi se i tentokrát pustili jetřichovští do dalšího rozsáhlého díla. Materiální a technickou pomoc poskytovalo již v této další etapě místní zemědělské družstvo. Finanční zajištění poskytl MěNV Pacov, takže místní OV zajišťoval organizaci prací a stavební materiál. Lidé pracovali po skončení jejich pracovní doby až do pozdních večerních hodin pokud bylo vidět, většinou až do 22. hodiny. Je třeba připomenout, že hráz nádrže je 32 metrů dlouhá, 15 metrů široká a hloubka u hráze 6 metrů. Tyto velmi náročné stavební akce byly celým okolím obdivovány a s uznáním kvitováno, že obec, kde nebylo více jak 50 domů a 220 obyvatel, dokázala uskutečnit vlastními silami taková velká díla. Podstata těchto úspěchů jetřichovských občanů byla odedávna v tom, že vždy celá obec táhla jak se říká (všichni) za jeden provaz. V této obci nikdy nedocházelo k větším rozepřím mezi jednotlivými občany. Ani 50. léta nezlomila jednotu obce. To bylo, je a bude nadále. Mentalita jetřichovských občanů byla vždy odlišná od okolních obcí. Proto tyto úspěchy v budování obce tkví v občanech samotných.

Nová prodejna smíšeného zboží v obci. Občané sotva dokončili stavbu vodní nádrže (koupaliště) a již přemýšleli jak dále zpříjemnit prostředí celé obce. Dosavadní prodejna spotřebního zboží byla až dosud umístěna ve třídě bývalé školní budovy. Tam byl současně sklad veškerého zboží i prodejna jako taková. Protože v Jetřichovci nebylo nikdy daleko od slov k činům, bylo rázem rozhodnuto: postavíme si novou moderní prodejnu. Problém však nastal kde? Padaly různé návrhy, vesměs málo realizovatelné především proto, aby nebyl narušen celkový vzhled obce. Nakonec byl ujednocen návrh na zbourání bývalé kempeličky a na jejím místě postavení nové prodejny. Místní národní výbor byl nahrazen občanským výborem a úřad se mohl snadno přestěhovat do některé místnosti bývalé školy. Kempelička byla dávno zrušena v 50. letech a úřad převeden na jednatelství státní spořitelny v Pacově. Padlo konečné rozhodnutí. Na místě budovy Kempeličky bude nová prodejna smíšeného zboží. Na jaře roku 1985 byla zahájena demolice bývalého peněžního ústavu obce. Opět nebyla nouze o pracovní síly tak jako v předcházejících letech. Po skončení prací na demolici bylo započato se stavebními úpravami terénu a následně stavby samotné. Za necelé dva roky byla stavba dokončena. Na podzim roku 1986 byla provedena kolaudace. Začátkem ledna 1987 byla prodejna otevřena pro místní obyvatelstvo. Vedoucí prodejny se stala místní obyvatelka paní Růžena Koblicová, čp. 36.

Občané zase prokázali snahu budovat a zkrášlovat vesničku jako takovou. Kdokoli z kolem jedoucích cizích obyvatel či návštěvníků obce s obdivem konstatuje, že tak upravená vesnice s nově postavenými domy místních občanů se hned tak nevidí. Nejvíce uznání projevují rodáci obce, kteří přijíždějí ze všech koutů naší vlasti na již tradiční

hudební slavnosti, které se opakují každé čtyři roky. Všechna tato uznání jsou odměnou a radostí pro všechny občany za jejich práci pro svoji rodnou obec. V každé době a v každém režimu lze pracovat pro rozkvět veřejného blaha českých vesniček, pokud je dostatek chuti a odhodlání k prospěchu a radosti všech jejich obyvatel. Jetřichovští občané nezapomínali však ani na své obytné domy a jejich okolí a příslušenství s nimi související. Ihned po roce 1945 začínali s přestavbami předsíní, verand a koupelen. Jako první započal s přestavbou obydlí občan Jan Chramosta čp. 4. A to hned v roce 1946. Po něm v roce 1954 přestavěl občan Stárek Václav čp. 19, kterému děti zapálily domek a tudíž byl z tohoto důvodu nucen provést kompletní rekonstrukci celého malého hospodářství. Rovněž Papež čp. 20 v tomto roce provedl úpravu svého obydlí. Obdobně pokračovali i ostatní majitelé. V roce 1957 první verandu přistavěl občan Papež Josef čp. 1, po něm následovalo období, kdy téměř v každé domácnosti přibývalo verand, předsíní, koupelen, a jiných vnitřních bytových úprav např.: Míka čp. 2, Blažek čp. 18, Nekovář čp. 24, Fara čp. 25, Novák čp. 32, Bareš čp. 27, Těšínský čp. 26, Zelenka čp. 34, Hons čp. 38, Brabec čp. 6, Přitasil čp. 11, Vlachová čp. 13, Míka čp. 14, Šedivý čp. 5, Ťoupal čp. 21, Lhotka čp. 7, Stejskal čp. 35, a Švec čp. 37. V roce 1960 provedl majitel Král čp. 33 nástavbu a tím vytvořil novou bytovou jednotku nad současným obydlím. Od roku 1953 až do roku 1966 postupně prováděl rozsáhlou přestavbu domu čp. 30 místního hostince Alois Šafarik. Roku 1967 kompletně přestavěl rodinný dům Vitha Ladislav čp. 43 a Papež Jaroslav čp. 31, rovněž tak v roce 1974 provedl kompletní rekonstrukci domu Václav Kumžák čp. 9.

Od roku 1970 končí doba rekonstrukcí bytových objektů v jednotlivých domech a začíná výstavba zbrusu nových rodinných domů v obci. Jako první v 70. roce postavili novou bytovou jednotku o dvou podlažích manželé Míkovi čp. 41. Po nich následovala rovněž novostavba manželů Chramostových čp. 4, dále pak manželé Smetanovi čp. 16, obdobně postavili nový dvoupodlažní dům manželé Blažkovi čp. 17. Dále pokračovali ve stavbě nového domu manželé Koblicovi. V roce 1978 postavili nový dům na zelené louce manželé Kumžákovi a manželé Nekovářovi. V roce 1980 je následovali manželé Vondrákovi a manželé Vokůrkovi. V roce 1983 se pustili do novostavby manželé Míkovi čp. 14 a v téže roce je následovali manželé Vávrovi čp. 55 a současně manželé Míkovi čp. 2. Další novostavbou byla v roce 1989 stavba rodinného domu manželů Těšínských. Poté následovali v novostavbě manželé Ťoupalovi. V obci rostly nové domy jako houby po dešti. Dalšími stavebníky byli mladí novomanželé Vokůrkovi. Následovali je v roce 2008 novomanželé Smetanovi čp. 65. Poslední novostavba, která dosud není plně dokončena je domek pana Jaroslava Bareše a další novostavby jsou rozestavěny – manželé Krejčí a budoucí novomanželé Brabcovi.

Z výčtu těchto suchých čísel mých údajů vyplývá, kolik našich občanů vynaložilo pracovní úsilí pro zkrášlení svých domovů a celé naší obce. Bylo to vše dohromady nespočetné množství hodin tvrdé práce všech jednotlivých rodin, jejich přátel a blízkých příbuzných. Tyto údaje jsou zajímavé především, nahlédneme-li do dávné minulosti. V roce 1790 dle tehdejší tzv. typografie bylo v obci 30 domů. V roce 1842 se počet domů zvýšil na 40 a obyvatel v tomto roce bylo 348, v roce 1921 bezprostředně po I. světové válce měla obec 46 domů včetně školní budovy. V obci bydlelo 295 obyvatel, to je již za zmíněné časové období o 54 obyvatel méně. V současnosti, kdy tyto údaje popisují, 14. května 2010, je v obci 65 dokončených domů a 3 rozestavěné a obec čítá k tomuto datu 167 obyvatel. Opět oproti roku 1921 bylo postaveno téměř o 20 domů více a přitom počet obyvatel klesl za dané období až o 127 obyvatel. Tato statistická čísla jasně dokládají, že v dávné minulosti žily v každé domácnosti vícegenerační rodiny, prarodiče, rodiče a daleko více dětí ve všech rodinách než je tomu dnes. Nyní v rodině 4, 5, 6 nebo 7 dětí dávno není pravda. Přitom kultura bydlení je naprosto nesrovnatelná. I tenkrát se dožívali mnozí občané vysokého věku. V původní stati *Občané pro obec, obec pro občany* jsem chtěl názorně poukázat na to, jak vše souvisí se vším navzájem. Jeden souseď přistaví k domu verandu. Jiný to vidí a postaví ji rovněž. Obdobně to začalo s kompletními přístavbami bytů, ba i celých obytných domů. Nejinak tomu bylo u novostaveb. Manželé Míkovi čp. 41 první v obci postavili jednopatrovou novostavbu se dvěma kompletními bytovými jednotkami (nejprve s určitou negativní odezvou některých obyvatel). A ejhle, netrvalo dlouho a přidávali se postupně další. Dnešní Jetřichovec je skutečně nová moderní vesnice se vším všudy včetně vlastního koupaliště a nádherně upravené návsi. Občané si nejen zkrášlili své domovy a také současně si sami sobě upravili své veřejné prostranství k radosti své i okolnímu světu, všech tudy projíždějících občanů. Staré přísloví je skutečně staré avšak stále pravdivé: příklady táhnou, jak ty pozitivní, tak i ty negativní.

Jednotlivé zemědělské usedlosti – rodinné domy dle popisných čísel

Staré pojmenování z dob dávných předků a pojmenování v současnosti.

Osobní údaje jsou uvedeny po vzájemném souhlasu se současnými vlastníky jednotlivých usedlostí a rodinných domů.

Čp. 1 – Papežovi

Papež František
* 20.5.1899 – † 8.11.1968

Machovi

manželka Papežová Růžena, rozená Benešová
* 9.8.1907

Děti: * 14.1.1931 František, * 27.12.1934 Josef, * 17.2.1943 Karel

Papež Josef
* 27.12.1934 – † 19.6.1994

Papežová Jarmila, rozená Papežová z čp. 20
* 18.3.1943 – † 6.2.1999

Děti: * 19.3.1963 Jana (provdaná do Zlína), * 15.11.1964 Ludmila (provdaná v Pacově)

Usedlost dosud neobydlená.

Čp. 2 – Míkovi

Míka Josef
* 15.5.1912 – † 16.3.1973

Drhovi

Míková Anežka, rozená Koutová ze Slavětína
* 23.5.1913 – † 11.8.1995

Děti: * 1.2.1943 Marie, * 11.12.1944 Josef, * 29.1.1947 Miloslav, * 7.12.1953 Milan

Usedlost převzal syn
Míka Milan

manželka Míková Marie, rozená Markvartová ze Zlátenky
* 31.12.1957

Děti: * 20.9.1980 Martina, * 9.4.1983 Petra

Usedlost převzala dcera
Petra Míková, Slabá

manžel Slabý Jiří ze Salačovy Lhoty
* 11.1.1978

Děti: * 29.7.2009 Adéla

Čp. 3 – Papežovi

Papež František
* 16.9.1890 – † 3.3.1965

Děti: * 6.6.1925 František

Děti: * 20.12.1949 Jan, * 29.11.1952 Marie

Na usedlost se přiřizil

Simandl Jindřich z Malého Ježova
* 30.3.1952 – † 9.12.1980

Bydlasovi

manželka Papežová Marie, rozená Plášilová z Eše

manželka Papežová Marie, rozená Čechová ze Šimpachu
* 10.12.1927

manželka Simandlová Marie, rozená Papežová

Děti: * 23.3.1972 Martina, * 17.7.1975 Eva, * 31.10.1977 Petra

Simandl, rozený Čepelka Rudolf z Luštěnice
† 31.8.1993

Simandlová Marie, rozená Papežová

Děti: * 25.11.1984 Tomáš

Usedlost trvale obydlena rodiči Papežovými. Děti Jan a Marie mají trvalé bydliště mimo obec.

Čp. 4 – Švecovi

Chramosta Jan ze Zhoří
* 21.4.1913 – † 29.8.1993

Děti: * 9.11.1942 Marie, * 8.7.1944 Anna, * 20.10.1946 Jana

Na usedlost se přiřizil

Švec František ze Salačovy Lhoty
* 3.3.1940

Chramostovi, Semrádovi

Chramostová Marie, rozená Blažková
* 2.4.1913 – † 28.6.1996

Švecová Anna, rozená Chramostová

Děti: * 8.1.1965 Ivana – provdaná ve Zhořci, * 19.7.1968 Vladislava – provdaná v Pelhřimově

Usedlost obývají manželé Švecovi.

Čp. 5 – Papežovi

Papež Ludvík
* 11.9.1901 | † 11.3.1960

Děti: * 9.8.1931 Josef, * 23.10.1932 Marie, * 15.12.1937 Ludvík, * 13.2.1942 – † 6.11.1992 Jaroslav,
* 14.9.1934 – † 10.2.1972 František, * 30.4.1944 Helena, * 31.8.1948 – † 17.4.2002 Ludmila.

Na usedlost se přiřizil

Šedivý Jindřich z Františkova
* 22.5.1945

Hanzlovi

Papežová Anna, rozená Holejšovská ze Salačovy Lhoty
* 8.9.1909 | † 16.6.1995

manželka Šedivá Ludmila, rozená Papežová

Děti: * 8.7.1968 Romana, * 10.5.1971 Jindřiška

V usedlosti zůstává ovdovělý Šedivý Jindřich. Děti provdané mimo obec.

Čp. 6 – Brabcovi

Brabec Josef

* 1881 – † 8.3.1952

Brabcová Františka

* 24.2.1890 – † 20.5.1959

Děti: Josef, * 24.10.1911 – † 11.4.1991 Karolína, * 27.12.1921 † 13.8.2004 Karel

Usedlost převzal

Brabec Karel

* 27.12.1921 – † 13.8.2004

manželka Brabcová Růžena, rozená Kohoutová ze Šimpachu

* 30.8.1928 – † 13.7.2009

Děti: * 11.3.1950 Marie, * 9.10.1952 Ludmila, * 27.3.1957 Karel

Usedlost převzal

Brabec Karel

manželka Brabcová Marie, rozená Průšová ze Stojslavic

Děti: * 20.8.1981 Petra, * 15.9.1982 Tomáš

Čp. 7 – Lhotkovi

Švec Bedřich

* 20.1.1891 – † 18.9.1957

Švecovi, Ptáčnickovi

Švecová Růžena z Horní Světlé

* 4.2.1901 – † 23.9.1985

Děti: * 20.12.1925 – † 17.7.1977 Marie, * 2.2.1928 Anežka, * 23.3.1931 Ludmila

Na usedlost se přiženil

Lhotka Jindřich ze Zadní Stříteže-Hrstky

* 30.5.1922 – † 17.7.1977

manželka Lhotková Anežka, rozená Švecová

Děti: * 20.8.1956 Jindřich, * 15.6.1953 Marie

Na usedlosti žije syn Jindřich se svou matkou Anežkou. Dcera provdaná v Bratřicích.

Čp. 8 – Papežovi

Papež Jaroslav (svobodný)

* 21.11.1913 – † 30.9.1974

Vojnovi

Papežová Růžena (svobodná)

* 4.9.1916 – † 15.5.1972

Obytné stavení po smrti prodáno pražskému občanu panu Jiráskovi jako rekreační objekt.

Ostatní nemovitosti zdědila ze závěti příbuzná bydlící mimo obec.

Čp. 9 – Holadovi, Kumžákovi

Švec Václav

* 1889 – † 1931

Švecovi, Tomšovi

manželka Švecová Josefa, rozená Papežová čp. 3

* 26.2.1900 – † 8.11.1960

Děti: * 20.5.1925 Marie, * 17.8.1927 – † 27.8.1994 Anežka

Do usedlosti se přiženil

Kumžák Václav z Božejova

* 4.11.1926 – † 19.8.2005

manželka Kumžáková Anežka, rozená Švecová

Děti: * 13.12.1948 – † 30.1.2000 Václav, * 17.12.1950 Marie, * 8.12.1953 Josef

Na usedlost se přiženil
Holada Josef z Mezilesí
* 31.10.1946 – † 17.4.1999

manželka Holadová Marie, rozená Kumžáková

Děti: * 25.2.1973 Josef, * 7.12.1974 Jan, * 28.4.1984 Václav

Na usedlosti žije ovdovělá matka s dětmi.

Čp. 10 – Papežovi

Papež Jan (svobodný)
* 10.1.1917 – † 22.7.1964

Svobodovi

Papežová Helena (svobodná)
* 11.11.1923

Sourozenci: Růžena, Jindřich, Marie, Milada

Usedlost odkoupil příbuzný pozůstalých z Prahy, který ji opravil a celoročně zde s rodinou bydlí. Zaměstnán v Pacově.

Čp. 11 – Přitasilovi

Čížek Jan
* 1868 – † 1933

Čížkovi, Veselkovi

manželka: nedohledáno

Děti: * 31.10.1898 – † 18.10.1982 Barbora

Na usedlost se přiženil
Veselka Karel z Bratřic
* 18.8.1900 – † 23.4.1972

manželka Veselková Barbora, rozená Čížková

Děti: * 23.1.1926 Marie, * 1.4.1932 Jaroslava

Na usedlost přiženil
Přitasil Antonín z Kramolína
* 16.4.1915 – † 24.4.1992

manželka Přitasilová Jaroslava, rozená Veselková

Děti: * 13.8.1951 Miroslav, * 19.6.1955 Jaroslava

Usedlost trvale obydlena ovdovělou paní Přitasilovou. Děti Miroslav a Jaroslava mají trvalé bydliště mimo obec.

Čp. 12 – Místní kovárna

Místní kovárna patřila zdejšímu rodáku kováři a hostinskému panu Jaroslavu Dvořákovi.

Čp. 13 – Koubkovi

Vlach Josef
* 24.3.1899 – † 19.6.1971

Vlachovi

manželka Vlachová Antonie, roz. Holejšovská ze Salačovy Lhoty
* 29.5.1899 – † 6.9.1978

Děti: * 23.2.1932 Marie, * 14.6.1934 Zdeňka, * 5.1.1937 Milada.

Na usedlost se přiženil
Koubek Jiří z Malešína
* 18.1.1922 – † 1982

manželka Koubková Zdeňka, rozená Vlachová

Děti * 6.4. 1973 Marička

Usedlost trvale obydlená paní Zdeňkou Koubkovou. Dcera Marička trvale bydlí mimo obec.

Čp. 14 – Míkovi

Horký

Na usedlost se přiženil 10.11.1934 syn Františka a Barbory Míkových z čp. 41 Jaroslav Míka.

Míka Jaroslav

* 3.4.1908 – † 10.12.1983

manželka Míková Růžena, rozená Horká

* 5.1.1910 – † 16.12.2001

Děti: * 14.5.1935 Jana, * 9.7.1936 – † 2.5.1981 Karel, * 23.7.1941 Ludmila, * 23.2.1944 Josef, * 9.6.1945 Jaroslava,
* 6.3.1950 Pavel

Usedlost převzal

Míka Pavel

manželka Míková Milena, rozená Kolářová ze Zhořce

* 25.4.1959

Děti: * 29.6.1978 Pavel, * 3.11.1980 Alžběta.

Usedlost stále obývá otec Pavel.

Čp. 15 – Obecní dům (pastouška)

Byl to malý velmi skromný domek s jedinou obyvatelnou místností. Zařízení velice prosté: stůl, tři židle, dvě postele, police na nádobí, malá plechová kuchyňská kamna. Dvě okna do návsi velice malá. U vchodu do světnice malá síňka, v ní džber a putýnka na vodu. Za místností malý chlév na chov koz a několik slípek. Žádné jiné hospodářské zvířectvo nebylo možné. Byl to domek těch nejchudších obyvatel v obci. Pokud byli obyvatelé tohoto domku schopni si sami uvařit, měla obec ulehčenou situaci. Pokud byli stíženi nemocí nebo byli staří, povinností obce bylo se o ně postarat. Starosta obce určil pořadník dle popisných čísel tzv. pořádek. Obyvatelé pastoušky pak podle něj chodili k jednotlivým hospodářům na jídlo. Pokud byli nemocní či staří neschopni chůze, jídlo jim bylo dle pořadníku donášeno. Podle tehdejšího domovského práva měla každá obec povinnost se o takoveto občany doživotně postarat. Případné výlohy zesnulého na pohřební výdaje hradila obec z obecního rozpočtu. Tento stav byl zákonem zrušen po roce 1948. Protože budova pastoušky byla dlouhou řadu let před zrušením zákona neobydlena, budova byla velice zchátralá a obci dělala jen ostudu. Dle rozhodnutí národního výboru v roce 1952 byla odsouzena k demolici. Tím bylo také vymazáno z domovního seznamu obce popisné číslo 15.

Čp. 16 – Smetanovi

Míkovi, Hronkovi

Míka Václav

* 1.9.1883 – † 28.6.1959

manželka Míková Marie, rozená Veselková z Mohelnice

* 9.1.1899 – † 25.8.1985

Děti: * 1930 Václav, * 11.5.1926 – † 18.6.2004 Marie, * 9.4.1935 – † 9.10.2005 Růžena, * 22.7.1942 Ludmila.

Na usedlost se přiženil

Smetana František ze Zdiměřic

* 6.11.1931

manželka Smetanová Růžena, rozená Míková

Děti: * 6.4.1956 Josef, * 1.6.1957 Bohumil, * 24.9.1960 Zdeněk, * 8.3.1964 Eliška

Usedlost převzal

Smetana Zdeněk

manželka Smetanová Dana, rozená Čechová z Bedřichova

* 24.4.1961

Děti: * 21.7.1982 Zdeněk, * 9.10.1984 Petr

Usedlost obývá Smetana František a syn Zdeněk starší s manželkou Danou.

Čp. 17 – Blažkovi

Blažek Josef
* 15.3.1925

Blažkovi

manželka Blažková Marie, rozená Rokosová z Malé Černé
* 6.6.1934

Děti: * 22.11.1954 Marie, * 26.2.1957 Josef, * 1.9.1958 Václav

Usedlost převzal

Blažek Václav

manželka Blažková Hana, rozená Jandová z Březiny
* 22.4.1962

Děti: * 11.1.1980 Filip, * 7.3.1981 Michal

Usedlost přestavěna. V novém vystavěném domku bydlí společně se svými rodiči. Oba synové mimo obec.

Čp. 18 – Blažkovi

Blažek Josef
* 26.1.1898 – † 10.5.1982

Blažkovi

manželka Blažková Františka, rozená Míková z čp. 41
* 27.7.1897 – † 18.4.1983

Děti: * 15.3.1925 Josef, * 25.9.1930 Marie

Obytnou část čp. 18 dostala do vlastnictví vnučka Marie, provdaná Šrubařová, bytem v Jihlavě.

Čp. 19 – Stárkovi

Stárek Václav
* 13.9.1911 – † 13.2.1991

Stárkovi

manželka Stárková Emilie, rozená Bártová z Obrátic
* 24.11.1919 – † 13.8.2008

Děti: * 3.6.1940 Oldřich, * 23.6.1945 – † 3.4.2009 Jan, * 17.9.1953 Zdeněk, * 10.8.1956 Jaroslav

Po úmrtí matky Emilie Stárkové domek převzal domek do vlastnictví nejmladší syn Jaroslav.
Domek si postupně opravuje a v současnosti zde trvale bydlí.

Čp. 20 – Papežovi

Papež František
* 16.11.1900 – † 30.8.1985

Jechovi

manželka Papežová Marie, rozená Švecová z Velké Černé
* 1904 – † 1932

Děti: * 7.2.1930 – † 14.8.2009 Josef, * 2.10.1932 Marie

druhá manželka Papežová Anežka, rozená Králová z čp. 33
* 10.11.1907 – † 1.12.1940

Děti: * 12.4.1936 – † 5.4.2006 Jaroslav

třetí manželka Papežová Karolína, rozená Brabcová z čp. 6
* 24.10.1911 – † 11.4.1991

Děti: * 18.3.1943 – † 6.2.1999 Jarmila, * 19.4.1945 František,

Usedlost převzal syn
Papež František

manželka Papežová Ivana, rozená Dvořáková z Cetoraze
* 17.5.1951

Děti: * 4.6.1973 Ivana, * 19.7.1974 Petr, * 17.3.1982 František.

Usedlost převzal syn
Papež Petr

manželka Papežová Vlasta

Děti: * 2.11.1998 Kateřina, * 17.7.2007 Simona

Usedlost obývá syn Petr s rodinou a rodiči.

Čp. 21 – Dříve Šedivý nyní usedlost bez názvu nového vlastníka

Šedivý Antonín

manželka Šedivá Antonie

Děti: Antonín, dcera, * 1928 Jaroslav

V roce 1945 přešel domek do vlastnictví syna Jaroslava, ten jej prodal v roce 1946 Václavu Ťoupalovi z čp. 29, a odešel do pohraničí, kde zabral dům po vystěhovaných sudetských Němcích, okres Jindřichův Hradec obec Krompachy.

Václav Ťoupal
* 15.8.1902 – † 24.12.1979

manželka Ťoupalová Anežka, rozená Bejblová z Bratřic
* 19.1.1905 – † 13.6.1990

Děti: * 1932 František, Miloslav, Jiří

Domek převzal syn
Ťoupal Miloslav

manželka Ťoupalová, rozená Dvořáková ze Slavětína
* 21.12.1934

Děti: Ivana, Kateřina

Domek prodán ing. Josefu Míkovi rodáku obce z čp. 14 trvale bytem Praha. Tento bývalý jetřichovský občan celý dům kompletně zrekonstruoval, a přebudoval na moderní rekreační chalupu pro letní obývání.

Čp. 22 – Jechovi

Švec Karel
* 12.10.1895 – † 20.12.1971

Krejčí

manželka Švecová Anna, rozená Čekalová čp. 44
* 27.3.1895 – † 9.6.1974

V roce 1930 prodal domek Josefu Jechovi narozenému v Těchobuzi, a sám koupil domek čp. 23 od pana Jaroslava Dvořáka místního kováře a hostinského. Dříve v tomto domě bývala kovárna.

Jech Josef
* 22.8.1902 – † 12.5.1970

manželka Jechová Anežka, rozená Macková ze Zhoře
* 17.6.1900 – † (nedohledáno)

Děti: Bohuslav, 1931 Marie

Syn Bohuslav se v roce 1945 odstěhoval za prací do Prahy. Dcera Marie se provdala za Františka Švece čp. 37, a oba se odstěhovali do Pacova. Domek užívají k rekreaci během celého roku, převážně v letním období.

Čp. 23 – Švecovi

Švec Karel

* 12.10.1895 – † 20.12.1971

Krejčí

manželka Švecová Anna, rozená Čekalová čp. 44

* 27.3.1895 – † 9.6.1974

Děti: František, Blažena, Růžena

Domek koupil od místního kováře a hostinského pana Jaroslava Dvořáka z čp. 30 v roce 1930. Všechny děti po ukončení všeobecné školní docházky odešly z domova za svým zaměstnáním. Nejstarší syn František se oženil do sousední obce Zhořec. Domek pak byl prodán pražskému občanu Janu Kromholcovi pro letní rekreační bydlení. Po jeho úmrtí pozůstala rodina domek prodala, Františku Zelenkovi čp. 34. Dosud není trvale obydlen zůstává prázdný.

Čp. 24 – Nekovářovi

Nekovář Václav

16.11.1884 – † 30.9.1970

Nekovářovi

manželka Nekovářová Františka

* 27.1.1891 – † 10.1.1977

Děti: * 14.7.1914 – † 23.6.1986 Marie, * 9.1.1922 – † 25.3.1993 František, * 16.10.1919 – † 14.4.2004 Jaroslav

Usedlost převzal syn

Nekovář František

manželka Nekovářová Marie, rozená Pekařová čp. 32

* 8.1.1922

Děti: * 29.1.1948 František, * 7.12.1950 Jaroslav, * 22.9.1952 Marie

Na usedlosti zůstává syn

Nekovář Jaroslav

manželka Nekovářová Marie, rozená Mařincová z Velké Chyšky

* 31.8.1952

Děti: * 24.7.1975 Jitka, * 1.6.1977 Pavel, * 10.10.1979 Jaroslav.

Na usedlosti zůstává babička Nekovářová, syn Jaroslav vystavěl nový obytný patrový dům, kde bydlí společně s manželkou a synem Pavlem s rodinou.

Čp. 25 – Farovi

Karel Fara

* 11.6.1880 – † 1938

Farovi

manželka Farová Antonie

* 11.4.1880 – † 12.2.1966

Děti: * 30.11.1910 – † 2.11.1993 František, * 17.6.1913 – † 6.7.1996 Magdalena, * 30.5.1906 – † 1992 Jindřich

Na usedlosti zůstal

Fara František

manželka Farová Anna, rozená Králová z čp. 33

* 5.1.1913 – † 9.4.1997

Děti: * 21.8.1936 – † 25.4.2001 Miloslav, * 30.9.1939 – † 14.3.1994 Jiří, * 13.12.1942 Hana,

* 1.4.1945 – † 2004 František, * 15.7.1948 Jindřiška

Dům je střídavě obydlen nejmladší dcerou Jindřiškou, provdanou Barešovou za manžela Jaroslava Bareše původem ze Salačovy Lhoty. Dům postupně opravují a modernizují. Trvalý pobyt mají v Pacově.

Čp. 26 – Těšínský

Vojtěch Míka
* 1867–1933

Míkovi

manželka Míková Marie, rozená Krejčová
* 1854 – † 1935

Děti: * 15.4.1898 – † 1944 Růžena, ostatní děti nedohledány

Na usedlost se přiženil
Těšínský Karel z Roučkovic
* 19.2.1898 – † 23.10.1960

manželka Těšínská Růžena, rozená Míková
údaje nedohledány

Děti: * 1.3.1927 – † 9.1.1990 Josef, * 1924 – † 4.2.1985 Marie

Na usedlosti zůstal syn
Těšínský Josef

manželka Těšínská Marie, rozená Zemanová ze Zdiměřic
* 22.12.1927 – † 2.1.1977

Děti: * 21.8.1959 Jan

Na usedlosti zůstal syn
Těšínský Jan

manželka Těšínská Jana, rozená Filipová z Lejčkova
* 12.1.1963

Manželé jsou bezdětní.

Čp. 27 – Barešovi

Josef Fišer z Velké Rovně
* 1879 – † (nedohledáno)

Holubovi, Fišerovi

manželka Fišerová Josefa, rozená Kvasničková z čp. 36
* 6.2.1878 – † 22.12.1957

Děti: * 21.2.1921 – † 4.10.1985 Josef, * 29.11.1908 – † 22.5.1988 Barbora

Na usedlost se přiženil
Holub Jan z Obrátic
* 15.4.1910 – † 12.8.1991

manželka Holubová Barbora, rozená Fišerová

Děti: * 15.9.1938 Jiří, * 8.11.1943 Marie

Na usedlost se přiženil
Bareš Josef ze Salačovy Lhoty
* 8.6.1935

manželka Barešová Marie, rozená Holubová

Děti: * 25.7.1965 Petr, * 26.10.1969 Pavel

Čp. 28 – Dufkovi

Dufek Jan
* 1871 – † 1959

Kopečkovi

manželka Dufková
údaje nedohledány

Děti: * 7.9.1904 – † 9.11.1989 František, * 1923 Anna (Kopečková)

Na usedlosti zůstal
Dufek František

manželka Dufková Magdalena, rozená Kačerová čp. 43
* 7.7.1911 – † 29.3.1989

Děti: Marie, Ludmila

Na usedlost se přiženil

Kopecský František ze Salačovy Lhoty

manželka Kopecská Ludmila, rozená Dufková

Děti: Ivana, Stanislava, Jana, Alena, Miroslava

Jiné údaje nedohledány. Chalupa neobydlena. Manželé Kopečtí si vystavěli rodinný domek v Pacově. Na chalupu dojíždějí děti jen v letním období.

Čp. 29 – Ťoupalovi

Ťoupal Václav

* 15.8.1902 – † 24.12.1979

manželka Ťoupalová Anežka, rozená Bejblova z Bratřic

* 19.1.1905 – † 13.6.1990

Děti: * 1932 – † 16.9.1981 František, * 18.11.1938 Miloslav, * 24.4.1946 Jiří

Na usedlosti zůstal syn

Ťoupal Miloslav

manželka Ťoupalová, rozená Dvořáková ze Slavětína

* 21.12.1934

Děti: * 30.6.1961 Pavel

Na chalupě zůstává syn

Ťoupal Pavel

manželka Ťoupalová Věra rozená Vitková ze Stojslavic

Děti: * 5.1.1984 Ivana, * 20.5.1987 Markéta

Původní dům byl zbourán, a na jeho místě vystaven nový moderní dům čp. 63.

Čp. 30 – Šafarikovi

Dvořák Jaroslav

* nedohledáno – † 1951

U Kovářů v hospodě

manželka Dvořáková Anežka, rozená Papežová z čp. 5

* 21.6.1906 – † 12.9.1978

Děti: * 2.10.1927 – † 9.10.2009 Věroslav, * 21.8.1929 – † 2 4.6.2005 Jindřiška

Na usedlost se přiženil

Šafarik Alois

* 30.7.1927 – † 10.12.2004

manželka Šafariková Jindřiška, rozená Dvořáková

Děti: * 5.2.1956 Jaroslav, * 19.6.1958 Milan

Na usedlosti zůstal syn

Šafarik Milan

manželka Šafariková Marie, roz. Syrovátková z Červené Řečice

* 13.2.1963

Děti: * 2.10.1985 Milan, * 17.5.1989 Marek

Čp. 31 – Papežovi

Papež Václav

* 24.9.1909 – † 20.12.1988

Získalovi

manželka Papežová Aloisie, rozená Sovová ze Zadní Strítěže

* 5.5.1910 – † 29.4.1996

Děti: * 4.4.1935 – † 31.3.2006 Václav, * 7.7.1938 František, * 17.11.1939 Jaroslav

Na chalupě zůstává syn
Papež Jaroslav

manželka Papežová Milada, rozená Papežová z Bratřic
* 1.10.1944

Děti: * 6.4.1965 Dalibor, * 8.5.1972 Milena

Čp. 32 – Novákovi

Pekař Štěpán
* 25.12.1892 – † 8.9.1975

Pekařovi, Ješetický

manželka Pekařová, rozená Ješetická
* 18.9.1893 – † 2.2.1970

Děti: * 8.1.1922 Marie, * 8.8.1928 – † 28.7.1986 Bohumila

Na chalupu se přiženil
Novák Josef z Pacova
* 1.3.1925 – † 18.7.1996

manželka Nováková Bohumila, rozená Pekařová

Děti: * 31.5.1955 Pavel, * 12.1.1958 Milena

Po smrti Josefa Nováka zůstal domek neobydlen. Dcera Milena s manželem a dvěma syny bydlí v Táboře. Obydlí využívají v letních měsících. Domek postupně rekonstruují. Dcera Milena se provdala za Vlastimila Slabého, narozeného 1.9.1953.

Děti: * 21.1.1987 Martin, * 9.3.1990 Radek

Čp. 33 – Královi

Král Jan
* 18.6.1910 – † 18.4.1984

Ludvíkovi, Stibálovi

manželka Králová Marie z Horní Hořice
* 5.10.1910 – † 27.3.2001

Děti: * 24.12.1937 Jaroslava, * 23.5.1941 Jan

Na usedlosti zůstává syn
Král Jan

manželka Králová Milada, rozená Kohoutová z Velké Chyšky
* 31.8.1945

Děti: * 14.7.1967 Milena, * 26.8.1968 – † 2.4.1970 Pavel, Jan, * 2.8.1978 Michal

Na usedlosti zůstává syn
Král Michal

manželka Králová Natalia z Ukrajiny
* 14.2.1979

Děti: * 24.10.2004 Petra, * 21.6.2007 Radka, * 21.6.2007 Michal

Čp. 34 – Zelenkovi

Zelenka František
* 1.10.1921 – † 6.10.1981

Štekerovi, Míchalovi

manželka Zelenková Růžena, rozená Račanská z Útěchovic
* 4.1.1929

Děti: * 1.1.1951 František, * 5.3.1953 Josef, * 17.8.1957 Růžena

Na usedlosti zůstal syn
Zelenka Josef

manželka Zelenková, rozená Vesecká ze Zadní Lomné
* 10.2.1957

Děti: * 31.10.1977 Pavel, * 24.9.1979 Hana

Původní usedlost od nepaměti vlastnil rod Míchalů (Štekerů). Po roce 1945 prodal dům poslední majitel František Šteker své sestřenci Růženě Račanské provdané Zelenkové. Sám potom koupil hospodářskou usedlost v Bratřicích čp. 20, kde se svou rodinou hospodařil.

Čp. 35 – Stejskalovi

Stejskal Alois
* 22.5.1912 – † (nedohledáno)

Bednářovi

manželka Stejskalová Antonie, rozená Štěpánková ze Zhoří
* 4.7.1913 – † 23.3.1979

Děti: Jan, Jiří (více nedohledáno)

Alois Stejskal po smrti své manželky domek prodal manželům Melkovým z Prahy. Domek užívají přes léto k rekreaci. Na zimu se vrací do Prahy. Původní majitel koupil dům v Pacově, kam se spolu se dvěma syny odstěhoval.

Čp. 36 – Kobicovi

Kobic Josef
* 1889 – † 1935

Kvasničkoví

manželka Kobicová Františka, rozená Papežová z čp. 3

Děti: František † (nedohledáno), * 16.7.1920 – † 11.7.1974 Josef, Karel † (nedohledáno), Jindřich † (nedohledáno)

Usedlost převzal syn

Kobic Josef

manželka Kobicová Anežka, rozená Kačerová z čp. 43
* 2.5.1920 – † 31.10.1997

Děti: * 27.5.1946 Miloslava, * 15.5.1947 Marie, * 17.11.1951 Karel

Usedlost převzal syn

Kobic Karel

manželka Kobicová Růžena, rozená Kunstová z Káměna
* 16.8.1954

Děti: * 18.5.1975 Helena, * 15.12.1976 Zdeněk, * 9.3.1984 Lenka

Na usedlosti s rodiči zůstává syn

Kobic Zdeněk

manželka Kobicová Petra, rozená Simandlová z Pacova
* 31.10.1977

Děti * 1.7.1996 Ondřej, * 18.2.1998 Štěpán

Čp. 37 – Švecovi

Švec Josef
* 1.2.1918 – † (nedohledáno)

Hrcalovi

manželka Švecová Věnelava, rozená Vaněčková z Těchobuže
* 10.11.1929 – † 26.3.1990

Děti: * 6.2.1950 Jiřina, * 12.10.1952 František, * 22.4.1959 Jaroslav

Na usedlosti zůstal syn
Švec Jaroslav

manželka Švecová Ludmila, rozená Junková ze Zhoře
* 29.9.1957

Děti: * 7.5.1982 Martina, * 9.9.1985 Radka

Na usedlost se přiženil
Krátoska Lukáš z Vintířova
* 26.1.1982

manželka Krátosková Martina, rozená Švecová

Děti: * 8.7.2009 David

Čp. 38 – Honsovi

Hons František
* 1.12.1928 – † 13.5.1997

Pokorní

manželka Honsová Marie, rozená Blažková z čp. 18
* 21.9.1930

Děti: * 5.10.1953 Alena, * 27.4.1955 Jana

Dcera původních majitelů Pokorných odešla po roce 1945 do Prahy a více se do rodinného domu nevrátila. Dům v roce 1960 prodala manželům Honsovým z čp. 42. Ani jejich dcery v domě nezůstaly, starší Alena se provdala do mlýna na Hladově u Krejčů čp. 45. Mladší Jana po vystudování na lékařské fakultě se provdala ve Strakonících.

Čp. 39 – Berkovi

Šauer Karel ze Slavětína
* 4.5.1898 – † 23.12.1965

Šauerovi, Farovi

manželka Šauerová Marie, rozená Farová
* 19.12.1896 – † 24.2.1984

Děti: * 15.8.1925 – † 3.3.2008 Marie, * 7.4.1930 – † 12.6.1999 Karel, * 6.2.1932 – † 8.11.2001 Josef

Na usedlost se přiženil
Berka Josef z Nesvačil
* 6.7.1920 – † 2.5.1990

manželka Berková Marie rozená Šauerová

Děti: * 12.4.1952 Pavel, * 2.12.1955 Alena, * 22.4.1958 Zdeněk

Usedlost převzal syn
Berka Zdeněk

manželka Berková Jana z Chýnova
* 28.8.1962

Děti: * 12.3.1982 Roman, * 17.4.1984 Zdeněk, * 19.8.1988 Monika

Na usedlosti zůstává syn Zdeněk s rodinou.

Čp. 40 – Hláskovi

Hlásek Ladislav
* 21.5.1903 – † 4.11.1985

Hláskovi

manželka Hlásková Františka, rozená Sůvová ze Zadní Stříteže
* 25.8.1905 – † 24.4.1980

Děti: * 27.1.1930 František, * 4.4.1933 Ladislav, * 4.10.1934 Jiří, * 2.8.1938 Zdeněk, * 9.4.1945 Marie

Na usedlost se přiženil
Vokůrka Jiří z Blatin
* 9.4.1945 – † 8.7.2004

manželka Vokůrková Marie, rozená Hlásková

Děti: * 31.1.1969 Marie, * 5.7.1972 Jiří, * 20.6.1973 Hana

Na usedlost se přiženil
Kačer Jiří z Pacova

manželka Kačerová Hana, rozená Vokůrková

Děti: Vojtěch, Lenka

Čp. 41 – Míkovi

Míka František
* 1898 – † květen 1933

Račanovi

manželka Míková Marie, rozená Nováková z Velké Rovné
* 10.8.1904 v Útěchovicích – † 29.4.2002

Děti: * 20.12.1930 Karel, * 14.2.1933 – † 17.4.1986 František

Na usedlost se po smrti Františka Míky přiženil

Mareš Alois z Malého Ježova
* 12.9.1903 – † 27.4.1945

manželka Marešová, Míková Marie

Po smrti Aloise Mareše se na usedlost přiženil

Kout Josef ze Slavětína
* 9.4.1906 – † 5.7.1982

manželka Koutová, Marešová, Míková Marie

Usedlost převzal v roce 1955 syn Františka a Marie Míkových

Míka Karel

manželka Míková Marie, rozená Zahálková z Horní Lhoty
* 30.1.1934 – † 27.10.2007

Děti: * 26.12.1956 Milada, * 13.9.1960 Vladimír, * 26.11.1962 Marie

Usedlost převzal syn

Míka Vladimír

manželka Míková Jiřina, rozená Prchlíková z Káměna
* 6.3.1965

Děti: * 17.11.1986 Lukáš, * 23.11.1988 Jiří

Čp. 42 – Honsovi

Na usedlost se přiženil z obce Křelovice

Hons František
* 22.9. 1899 – † 19.1.1971

manželka Honsová Vilemína, rozená Karafiátová z Mezilesí
* 28.7.1901 – † (nedohledáno)

Děti: * 1.12.1928 František

Usedlost převzal po rodičích syn František a domek prodal jako sídlo pro letní rekreaci občanu z Prahy. Nový majitel není v obci příliš znám, jeho osobní údaje jsou rovněž neznámé. Jmenovaný syn František koupil usedlost čp. 38, která byla neobydlená, dům opravil a v roce 1963 se do něj s rodinou přestěhoval.

Čp. 43 – Vithovi

Kačer Josef

* 15.3.1904 – † 13.9.1984

Kačerovi

manželka Kačerová Marie, roz. Kostrounová ze Salačovy Lhoty

* 8.2.1914 – † 2.1.1998

Děti: * 2.1.1937 Marie, * 6.1.1943 Anežka, * 5.7.1944 Marta, * 29.10.1945 Jana, * 9.5.1947 Bohuslava

Na usedlost se přiženil

Vitha Ladislav ze Salačovy Lhoty

* 27.6.1942

manželka Vithová Jana, rozená Kačerová

Děti: * 5.3.1966 Jana, * 12.1.1968 Ladislav, * 16.7.1972 Martin

Na usedlosti zůstává s rodiči syn

Vitha Martin

manželka Vithová Jana, rozená Sedláčková z Káměna

Děti: * 27.8. 2001 Martin, * 13.8. 2005 Michal

Čp. 44 – Vondrákovi

Čekal Josef

* 10.7.1893 – † 12.3.1976

Čekalovi

manželka Čekalová Františka rozená Stárková

* 3.8.1891 – † 31.8.1974

Děti: Marie – † 9.4.1951, * 6.6.1923 – † 16.9.1996 Jan

Usedlost převzal syn

Jan Čekal

manželka Čekalová Anežka, rozená Janáková z Velkého Ježova

* 2.3.1928

Děti: * 26.10.1949 Jana, * 19.4.1951 Marie, * 1.4.1955 Alena

Na usedlost se přiženil

Vondrák Milan z Prahy

* 25.9.1956

manželka Vondráková Alena, rozená Čekalová

Děti: * 1.9.1978 Pavla, * 9.2.1981 Petra.

Na usedlosti zůstávají manželé Vondrákovi.

Čp. 45 – Krejčovi

Krejča Jan

* 6.6.1905 Křenovice okr.Písek – † 11.9.1973

Koubíků mlýn

manželka Krejčová Marie, roz. Flíčková ze Sedlečka u Soběslavi

* 20.7.1902 – † 20.9.1938

Na mlýn se manželé přistěhovali v roce 1937.

Děti: * 16.5.1936 – † 5.6.1979 Miluše, * 28.9.1937 Marie

Krejča Jan se podruhé oženil 14.8.1941

manželka Krejčová Zdeňka, rozená Vincencová z Dolní Cerekve

* 19.1.1918 – † 4.2.1992

Děti: * 16.7.1942 – † 26.2.2001 Zdeňka, * 22.7.1943 – † 30.12.1943 Jan, * 30.11.1944 Jiří, * 4.4.1948 Jan,
* 26.4.1949 Anna, * 17.6.1954 Karel

Usedlost převzal syn
Krejča Jan

manželka Krejčová Alena rozená Honsová z Jetřichovce čp. 38
* 5.10.1953

Děti: * 17.5.1976 Jana, * 4.1.1978 Olina

Usedlost obývají manželé Krejčovi.

Čp. 46 – Škola

Školní budova byla místními občany postavena roku 1903. Ještě téhož roku v září byla zkolaudována a vysvěcena. Ve školním roce 1903–1904 začalo vyučování dosud jako expozitura pod správou školy ve Zhoři. Od 1 září 1905 byl prvním trvalým obyvatelem pan učitel Josef Novák se svou rodinou. Školní budovu obýval až do roku 1918. Narodil se 6.10.1874 v Klánovicích. Od školního roku 1918/1919 se správcem školy a současně řídícím učitelem stal učitel František Roubal. Školu obýval se svojí rodinou do roku 1929. Třetím obyvatelem školy byl od roku 1930 do roku 1946 pan učitel Václav Dufek se svou manželkou Ludmilou, rozenou Lesákovou. Za dobu trvání se narodili manželům Dufkovým dva synové Lubomír a Milan. Čtvrtým obyvatelem školy byl ve školním roce 1946/1947 pan učitel Stanislav Hejda. Posledním obyvatelem školy byl řídící učitel pan Josef Hladík se svou manželkou Vlastou, rozenou Kubíčkovou. Ve škole se jim narodily dvě dcery Alena a Ivana. Tato rodina pobývala ve školní budově od roku 1947 až do roku 1969. Předčasná smrt učitele pana Josefa Hladíka, který zemřel 27.1.1969 měla za následek trvalé uzavření školy již ve druhém pololetí školního roku 1969/1970. V současnosti je bývalá školní budova užívána jako kulturně osvětová budova místního hasičského sboru. Budova je kompletně opravena.

Čp. 48 – Nekovářovi

Nekovář Jaroslav
* 7.12.1950

Nekovářovi

manželka Nekovářová Marie
* 31.8.1952

Děti: * 24.7.1975 Jitka, * 1.6.1977 Pavel, * 10.10.1979 Jaroslav

Na usedlosti zůstává syn

Nekovář Pavel

manželka Nekovářová Martina, rozená Sochorová z Hořepníka
* 28.9.1980

Děti: * 8.5.2003 Pavla, * 26.10.2010 Štěpán.

Čp. 49 – Kumžákovi

Kumžák Josef
* 8.12.1953

Kumžákovi

manželka Kumžáková Ludmila, roz. Staňková z Malého Ježova
* 28.10.1954

Děti: * 12.11.1974 Stanislav, * 3.1.1976 Pavel

Na usedlosti zůstává syn

Kumžák Pavel

manželka Kumžáková Iva, rozená Lukešová z Hořepníka
* 10.12.1981

Děti: * 22.1.2005 Matěj, * 13.8.2007 Veronika

Čp. 50 – Koblicovi

Koblic Karel
* 17.11.1951

Koblicovi

manželka Koblicová Růžena, rozená Kunstová z Kámena
* 16.8.1954

Děti: * 18.5.1975 Helena, * 15.12.1976 Zdeněk, * 9.3.1984 Lenka

Na usedlosti zůstává syn
Koblic Zdeněk

manželka Koblicová Petra, rozená Simandlová z Pacova
* 31.10.1977

Děti: * 1.7.1996 Ondřej, * 18.2.1998 Štěpán

Čp. 51 – Obytný dům

Dům byl majetkem VOD Jetřichovec. Při transformaci družstva byly jednotlivé byty prodány rodinám, které je užívaly.

Čp. 52 – Brabcovi

Brabec Karel
* 27.3.1957

Brabcovi

manželka Brabcová Marie, rozená Průšová ze Stojslavic
* 13.9.1961

Děti: * 20.8.1981 Petra, * 15.9.1982 Tomáš

Na usedlost se přiřeznil
Krejčí Jiří z Bělče
* 13.7.1979

manželka Krejčová Petra, rozená Brabcová

Děti: * 11.3.2008 Šimon, * 15.12.2010 Tereza

Čp. 53 – Kačerovi

Kačer Jiří

manželka Kačerová Hana, rozená Vokůrková
* 20.6.1973

Děti: Vojtěch, Lenka

Čp. 54 – Kolářovi

Kolář Petr

Vondrákovi

manželka Kolářová Pavla, rozená Vondráková
* 1.9.1978

Děti: Barbora

Čp. 55 – Vávrovi a Šustrovi

Vávra Jaroslav
* 13.9.1959 v Radostovicích

manželka Vávrová Marie, rozená Míková
* 26.11.1962

Děti: * 23.5.1984 Alena, * 23.5.1984 Hana

Na usedlost se přiřeznil
Šustr Petr
* 19.8.1979 v Hořepníku

manželka Šustrová Hana, rozená Vávrová

Děti: * 9.3.2010 Veronika, * 9.3.2010 Vendula

Čp. 56 – Míkovi

Pavel Míka
* 29.6.1978

manželka Míková Věra, roz. Sokoltová z Kamenice nad Lipou
* 21.8.1979

Děti: * 8.10.1997 Tomáš, * 19.2.2001 Lukáš

Čp. 57 – Míkovi, Slabí

Usedlost obývají s rodiči Míkovými

Slabý Jiří ze Salačovy Lhoty
* 11.1.1978

manželka Slabá Petra, rozená Míková
* 9.4.1983

Děti: * 29.7.2009 Adéla

Čp. 58 – Obchod

Obchod provozuje Jednota s.d.

Čp. 59 – Bytový dům

Dům byl majetkem VOD Jetřichovec. Při transformaci družstva byly jednotlivé byty prodány rodinám, které je užívaly.

Čp. 60 – Těšínský, novostavba přistavěna k čp. 26

Jan Těšínský
* 21.8.1959

manželka Těšínská, rozená Filipová z Lejčkova
* 12.1.1963

Manželé jsou bezdětní.

Čp. 61 – Šafarik

Milan Šafarik
* 19.6.1958

manželka Šafariková Marie, roz. Syrovátková z Červené Řečice
* 13.2.1963

Děti: * 2.10.1985 Milan, * 17.5.1989 Marek

Čp. 62 – Administrativní budova VOD Jetřichovec

Byla postavena v roce 1971 za působení původního JZD Jetřichovec. Budova byla vybudována navzdory tehdejšímu orgánům státní moci. Tudíž byla postavena bez stavebního povolení tzv. na černo. Tato skutečnost se velice negativně projevila při schvalování roční účetní závěrky za hospodářský rok. Budova byla vedena jako stavební materiál na skladě. Účetnímu družstvu při schvalování této účetní závěrky bylo tvrdě tlumočeno, že se dopustil trestného činu tím, že nepravdivě a vědomě uváděl v omyl kontrolní orgány o stavu zásob, které ve skutečnosti na skladu nebyly. Nakonec byla účetní závěrka po tvrdém jednání schválena. Účetní družstva byl pokárán celou komisí za vědomé zfalšování účetní závěrky. Na budovu, která již stála, bylo dodatečně vydáno kolaudační rozhodnutí o jejím užívání. Povedlo se. Družstvo vyhrálo tento tvrdý souboj se státní mocí. Budova dnes tak jako dříve slouží účelu, pro který byla postavena.

Čp. 63 – Ťoupalovi

Ťoupal Pavel

* 30.6.1961

manželka Ťoupalová Věra, rozená Vitková ze Stojslavic

Děti: * 5.1.1984 Ivana, * 20.5.1987 Markéta

Čp. 64 – Vokurkovi

Vokurka Jiří

* 5.7.1972

manželka Vokurková Stanislava, roz. Smíšková z Velké Chyšky

* 6.1.1973

Děti: * 6.9.1996 Kateřina, * 18.12.2001 Eliška

Čp. 65 – Smetanovi

Smetana Zdeněk

* 21.7.1982

manželka Smetanová Markéta, roz. Šlechtová z Černovic

* 19.3.1978

Děti: * 12.2.2010 Jan

Fotografie usedlostí a rodinných domů

Čp. 1

Čp. 2

Čp. 3

Čp. 4

Čp. 5

Čp. 6

Čp. 7

Čp. 8

Čp. 9

Čp. 10

Čp. 11

Čp. 13

Čp. 14

Čp. 16

Čp. 17

Čp. 18

Čp. 19

Čp. 20

Čp. 21

Čp. 22

Čp. 23

Čp. 24

Čp. 25

Čp. 27

Čp. 28

Čp. 30

Čp. 31

Čp. 32

Čp. 33

Čp. 34

Čp. 35

Čp. 36

Čp. 37

Čp. 38

Čp. 39

Čp. 40

Čp. 41

Čp. 42

Čp. 43

Čp. 44

Čp. 45

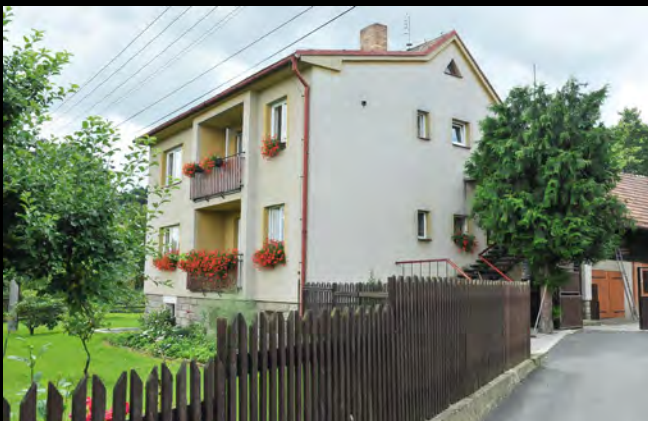
Čp. 46

Čp. 48

Čp. 49

Čp. 50

Čp. 51

Čp. 52

Čp. 53

Čp. 54

Čp. 55

Čp. 56

Čp. 57 – vlevo

Čp. 58

Čp. 59

Čp. 60

Čp. 61

Čp. 62

Čp. 63

Čp. 64

Čp. 65

Fotografie JZD a VOD Jetřichovec

JZD Jetřichovec – odchovna vepřů a kolna, 1962–1963

JZD Jetřichovec – celkový pohled, 60. léta

Stranicko-ekonomická konference okresu Pelhřimov, 1978

Výroční schůze JZD Jetřichovec, 70. léta

Výroční schůze JZD Jetřichovec, 80. léta

Výroční schůze JZD Jetřichovec, 80. léta

VOD Jetřichovec – vstup do areálu

VOD Jetřichovec – nádvoří, dílny

VOD Jetřichovec – bioplynová stanice

VOD Jetřichovec – sklad obilí

VOD Jetřichovec

VOD Jetřichovec – odchovna prasnic a mostní váha

VOD Jetřichovec – odchovna prasnic

Předseda VOD Jetřichovec Ing. Josef Blažek

Fotografie obce Jetřichovec

Historická fotografie z roku 1930

Úpravy návsi, 70. léta

Začátek úprav návsi, 70. léta

Návěs před dokončením, 70. léta

Terénní úpravy, 70. léta

Zatrubnění návsi, 70. léta

Kaplička

Náves s kapličkou, pomníkem a vodní nádrží

Pomník

Původní hasičská zbrojnice

Náves

Pohled na Jetřichovec, v pozadí vrch Stražiště (744 m n./m.)

Předdoslov

Zemědělství v této knize zakončuji rokem 2010. Pozorný čtenář necht' sám posoudí celkový vývoj zemědělského venkova od dvacátých let minulého století až po současnost, jak těžce začínali naši rolníci postupně rozšiřovat svá hospodářství a nakupovali první zemědělské stroje a nářadí.

Přečteme-li si první listy této části, která pravdivě dokazuje způsob obdělávání tehdejších políček, kdy jedinými pomocníky hospodáře byla domácí zvířata. U těch nejchudších s malou výměrou to byly kravičky, dále pak volí u středních rolníků v celkové výměře kolem deseti hektarů zemědělské půdy. Ve větších hospodářstvích to byli koně, o nichž až do dnešních časů zůstaly lidové písně pro potěšení naší starší generace. Vývoj světa pokračoval mílovými kroky stále kupředu. Elektrifikace venkova, jaký to byl úžasný pokrok. Skončila éra stabilních benzínových motorů, mnohde ještě éra žentourů. Rozvoj zastavila druhá světová válka, s ní přišlo utrpení všeho našeho lidu, nejen venkova. Po jejím ukončení a všeobecné radosti z nabytí svobody nastala nová éra v tehdejší životě veškerého obyvatelstva republiky.

Rok 1948 znamenal násilné převzetí politické a veškeré hospodářské moci komunistickou stranou, největší utrpení a ponížení české vesnice, především našeho zemědělce počátkem padesátých let, nesmyslné vyhrožování, zatýkání, vystěhovávání z rodných domovů, věznění. To byla padesátá léta našeho zemědělského stavu. Tvrdá příprava na zakládání jednotných zemědělských družstev a státních statků. S tím vším se musel náš rolník se svými rodinami vyrovnat. Toto vyrovnání bylo velmi bolestné a mnohde i tragické (viz případ rolníka z čp. 7 pana Švece).

Násilí a státní komunistická moc zvítězila i v naší obci. 17. srpna 1957 bylo založeno menšinové JZD. Nebudu se opakovat. Jen závěrem jsem chtěl upozornit současnou mladou a budoucí generaci, jakými změnami prošel vývoj našeho zemědělství od dvacátých let minulého století až do současnosti. Tuto kapitolu zakončuji rokem 2010, kde předkládám čtenářům této knihy stručnou rekapitulaci výsledků hospodaření VOD Jetřichovec za výše uvedený rok. S radostí mohu konstatovat, že všichni ti, kteří se zúčastnili tohoto nenásilného boje za „chléb náš vezdejší“, tj. za všestranný rozvoj našeho venkova, naší obce, našeho zemědělského družstva, pocítují uspokojení a potěšení, že toto veliké úsilí všech generací přineslo a přináší prospěch a blahobyt všem občanům naší obce.

Děkuji za všechny minulé generace a přeji jen vše dobré těm, kteří pokračují ve šlépějích našich předků.

Doslov

Rokem 2010 končím dlouhé údobí jetřichovského rolníka, zemědělce a posléze družstevníka za celá desetiletí téměř devadesáti roků. Po přečtení této knihy se pozorný čtenář dozvídá o vývoji v naší, kdysi velmi chudé obci, až po dnešní současnost. Všechny naše rodinné domy a bývalé zemědělské usedlosti září novotou, čistotou a pořádkem i ve svém okolí. Chtěl bych proto připomenout nejen tyto velké přeměny, které se udály, ale především ty, kteří se za ta všechna léta na těchto změnách podíleli, žili, trpěli i umírali. Snažil jsem se čtenáři každou tu jednotlivou etapu jetřichovských dějin co nejvěrněji přiblížit, osvětlit a popsat tak, jaká byla skutečnost v různých údobích nejen naší obce a jejich občanů, ale i celkovou atmosférou dané doby, ve které jsem každého jednotlivého čtenáře provázel.

Údaje, jež jsem postupně získával, byly čerpány z obecní kroniky vedené od roku 1923 až do roku 1936. Od roku 1937 po dobu dvaceti let kronika nebyla vedena. Ta byla zpětně doplněna kronikářem panem Buřičem, bývalým učitelem, který se této práci ujal a kroniku psal téměř až do své smrti, do roku 1997. Od roku 2006 je vedena kronika VOD Jetřichovec, kterou má svěřenou pan Ludvík Kadlec (též bývalý učitel). Do těchto stručných kronikářských údajů jsem vsunul i své poznatky a vzpomínky z mého vlastního života, ale i vyprávění mých rodičů a prarodičů a jejich tehdejšího vidění světa. Při psaní této věty mě napadla pravdivá myšlenka: „*Starší lidé žijí minulostí, střední generace každodenními starostmi a prací jednotlivého všedního dne a mládí, to krásné a radostné mládí, jenž si nedělá mnoho starostí, v dny příští.*“ Je to tak dobře. Ve stáří se všechno to, co bylo za života těžké a bolestné zapomene a zůstanou jenom ty vzpomínky. Proto i tato kniha má být pravdivým zrcadlem časů dávné i nedávné minulosti až po dnešní současnost.

Psáno L.P. březen 2011

Karel Míka

Vesnička v údolí

*Ta naše vesnička v údolí stavěná,
Kokolem dokola stromovím zdobená.
V tom krásném stromoví ptáčekové zpívají,
všem lidem na cestu písničky posílají.*

*Uprostřed vesničky jsou návse zelené,
našimi hasiči řádně posekané.
Po návsi maminky s kočárky korzují,
svým malým dětičkám písničky zpívají.*

*Naši senioři také se tam projdou,
na své dávné mládí rádi si vzpomenou.
Ostatní občané za prací spěchají,
ptáčekové ze stromů písničky posílají.*

*Vesnička v údolí šťastná to dědinka,
vládne v ní pohoda, vždy dobrá nálada.
V té malé vesničce své slavnosti mají,
Hudební slavnosti, tak je nazývají.
Sejdou se rodáci z celé naší vlasti,
hudba pak vyhrává ke zpěvu, k tanci.*

*Jakže se jmenuje ta vesnička naše?
Přece Jetřichovec svoje jméno nese.
Přeji té vesničce jenom všechno dobré,
ať v ní dál vyrůstá pokolení nové.*

